

Pedagógiai Program

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola
és Alapfokú Művészeti Iskola

OM: 200945

Csongrád

Tartalom

Bevezető.....	5
Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára.....	7
Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyamára.....	7
Kerettantervek egyes iskolatípusra, pedagógiai szakaszra, tantárgyra, vagy sajátos köznevelési feladat teljesítéséhez.....	7
1. Az iskola nevelési programja.....	7
1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai....	8
1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	14
1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	16
1.3.1 Az egészségfejlesztés iskolai feladatai.....	17
1.3.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása.....	18
1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	19
1.4.1 Tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:.....	20
1.4.2 Az egyéb foglalkozások, tevékenységek közösségfejlesztő feladatai:.....	21
1.4.3 A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:.....	21
1.5 A könyvtár szerepe az iskola nevelő-oktató munkájában.....	22
1.5.1. A könyvtár feladata:.....	22
1.5.2. Kitűzött célok:.....	22
1.6 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai.....	23
1.7 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	25
1.7.1 A tehetség kibontakoztatás, tehetségfejlesztés.....	25
1.7.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program.....	27
1.7.3 A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdők segítése.....	28
1.7.4 A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának, nevelésének elvei, keretei.....	28
1.7.5 Módszertani javaslatok a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztőprogramjához.....	29
1.7.6 Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása.....	30
1.7.7 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	31
1.8 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje.....	31
1.9 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, pedagógusokkal, az iskola partnereivel. .	33
1.9.1 A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák.....	33
1.9.2 A szülők közösségét érintő együttműködési formák.....	33
1.9.3 A pedagógus közösségét érintő együttműködési formák.....	35
1.9.4 Az iskola partnereit érintő együttműködés.....	36

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

1.10 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata.....	37
1.10.1 A vizsgaszabályzat hatálya.....	37
1.10.2 Az értékelés rendje.....	38
1.11 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai.....	38
1.11.1 A körzeten belüli tanulók fel-átvétele.....	38
1.11.2 Körzeten kívüli tanulók felvétele.....	39
1.11.3 Első osztályba történő beiratkozás.....	39
1.12 Sajátos pedagógiai módszerek, témnapok és témahetek.....	40
2. A CSTÁI Galli János Általános Iskolája és Alapfokú Művészeti Iskolájának művészeti pedagógiai programja.....	40
2.1. Az egyes művészeti tevékenységek oktatásának cél- és feladatrendszere.....	42
2.1.1 Zeneművészet.....	42
2.1.2 Képzőművészet.....	42
2.1.3 Színművészet.....	43
2.1.4 Táncművészet.....	43
2.2. Általános követelmények.....	43
2.2.1 Zeneművészet.....	43
2.2.2 Képzőművészet.....	44
2.2.3 Színművészet.....	44
2.2.4 Táncművészet.....	45
2.3 Az iskola személyiségfejlesztő és közösségformáló feladata.....	45
2.4 Tehetséggondozás.....	46
2.5 A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái.....	46
2.5.1 Személyes találkozók, rendezvények.....	46
2.5.2 Írásbeli tájékoztatás.....	47
2.5.3 Mobilkommunikáció.....	47
2.6 A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítése.....	47
2.7 Sajátos nevelési igényű tanulók oktatása.....	48
2.8 Az iskola működésének jellemzői.....	48
2.8.1 Tanulói jogviszony létesítése, és megszűnése.....	48
2.8.2 A magasabb évfolyamba lépés feltételei.....	49
2.8.3 A tanulók munkájának értékelési módja.....	50
2.9 Tanszakonkénti követelmények, tantervi sajátosságok.....	52
2.9.1 Fúvós tanszak.....	52
2.9.2 Vonós tanszak.....	53

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

2.9.3 Billentyűs tanszak.....	54
2.9.4 Akkordikus tanszak.....	55
2.10 A képzés tanszakai, tantárgyai, óraszámai 2013. augusztus 31-ig.....	55
2.11 A képzés tanszakai, tantárgyai, óraszámai 2013. szeptember 1-től.....	57
Helyi tanterv.....	60
1. Iskolák választott kerettanterve.....	61
1.1 A Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (székhelyintézmény) választott kerettanterve.....	61
1.2 A Csongrád és Térsége Általános Iskola Bokrosi Általános Iskolája választott kerettanterve 64	
1.3. A Csongrád és Térsége Általános Iskola Galli János Általános Iskolája és Alapfokú Művészeti Iskolája választott kerettanterve.....	67
1.4. A Csongrád és Térsége Általános Iskola László Gyula Általános Iskolája választott kerettanterve.....	73
1.5 A Csongrád és Térsége Általános Iskola Piroskavárosi Általános Iskolája választott kerettanterve.....	76
1.6 A Csongrád és Térsége Általános Iskola Szent László Általános Iskolája választott kerettanterve.....	79
2. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	83
3. A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása.....	84
3.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	84
3.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	84
3.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	84
3.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	85
4. Mindennapos testnevelés.....	85
5. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai.....	85
6. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái..	86
7. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	90
8. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek.....	91
9. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei.....	92
9.1 Egészségnevelési elvek.....	92
9.2 Az iskola környezeti nevelési elvei.....	93
9.3 A Környezeti és egészségnevelés lehetséges keretei.....	96
9.4 Közlekedési ismeretek.....	97
A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek.....	102

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

1. BTMN és SNI tanulók nevelése, oktatása.....	102
1.1 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók nevelése, oktatása.....	103
1.2. Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése és oktatása.....	104
2. Tantárgyi minimumkövetelmények.....	118
2.1 Tantárgyi minimumkövetelmények az alsó tagozaton.....	118
2.2 Tantárgyi minimumkövetelmények a felső tagozaton.....	141
Egyéb rendelkezések.....	169
Záró rendelkezések.....	170
Legitimációs záradék.....	171

Bevezető

„Az utat meg lehet mutatni, de menni mindenkinek magának kell.” /Bajza/

Pedagógiai programunk Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola nevelési, oktatási elveit fogalmazza meg.

Székhelyintézmény:

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola.

Tagintézményeink:

Csongrád és Térsége Általános Iskola Bokrosi Általános Iskolája,

Csongrád és Térsége Általános Iskola Galli János Általános Iskolája és Alapfokú Művészeti Iskolája,

Csongrád és Térsége Általános Iskola László Gyula Általános Iskolája,

Csongrád és Térsége Általános Iskola Piroskavárosi Általános Iskolája,

Csongrád és Térsége Általános Iskola Szent László Általános Iskolája.

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

A Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola székhelyintézmény és tagintézményei tantestülete a legjobb tudásával és meggyőződéssel készítette el

- az iskolák múltjában gyökerező,
- a jelen elvárásokra és állapotokra alapozó,
- és mindannyiunk jövőjét meghatározó

pedagógiai programját, mely – a részét képező helyi tantervekkel egységben – rögzíti a többcélú közös igazgatású közoktatási intézményünk valamennyi intézményének pedagógiai arculatát, az ott folyó nevelőmunka legfontosabb mutatóit.

Pedagógiai programunk legfontosabb célkitűzésének azt tartjuk, hogy a differenciálódó általános iskolai kínálat országos tendenciája mellett intézményünk tartsa meg vonzerejét. Oktatási és nevelési tevékenységünk egyre inkább feleljen meg a város és városkörnyék polgárai (szülők, tanulók, pedagógustársaink) elvárásainak, ezen túl mindinkább a város és környéke kulturális-oktatási szellemi centrumává váljék. Iskolánk pedagógiai programját, mindennapi működését az új módszerek átvételére és átadására irányuló nyitottság jellemezze, értékeinket mobilizálva magunk is aktívan járuljunk hozzá a közoktatási jó gyakorlatok, az iskolák működésébe jól beépíthető kompetencia alapú oktatási formák közzétételéhez.

A pedagógiai program elkészítésénél az alábbi jogszabályi előírások alkalmazandók:

- [2011. évi CXCV. törvény- a nemzeti köznevelésről](#)
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2023. évi LII. törvény A pedagógusok jogállásáról és a hozzá kapcsolódó végrehajtási rendeletek.
- 2003. évi CXXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola egészségügyi ellátásról
- A tanév rendjéről szóló mindenkori miniszteri rendelet
- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosítása

A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók

Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára

Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyamára

Kerettantervek egyes iskolatípusra, pedagógiai szakaszra, tantárgyra, vagy sajátos köznevelési feladat teljesítéséhez

1. Az iskola nevelési programja

1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Intézményünk olyan személyiségközpontú intézmény, ahol minden pedagógus arra törekszik, hogy tanulóink a sokoldalú ismeretszerzés lehetőségeivel élve, életkori sajátosságaiknak, lehetőségeiknek megfelelően megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

Alapvetően fontosnak tartjuk, hogy

- a gyermekek biztonságban és jól érezzék magukat intézményünkben.
- tanulóinknak egyéni képességeiknek megfelelő haladási ütemet biztosítsunk, a saját tapasztaláson alapuló megértés, az érzelmi intelligencia fejlesztése, a szilárd alapkészségek kialakítása által.
- minden tanulóknak, a hátrányos megkülönböztetés kizárásával, egyenlő esélyeket biztosítsunk.
- tanulóink megszerezzék a világ dolgaiban való eligazodás képességét, a társadalmi modernizáció megköveteli legalább egy idegen nyelv ismeretét, valamint az „információs társadalom” kihívásaival való lépéstartást.
- nevelési, oktatási tevékenységünkben, tiszteletben tartjuk egymás világnézeti és vallási hovatartozását, elzárkózva a szélsőséges megnyilvánulásoktól.
- elvárásainkat a humanizmus, a személyiség, a tanulók mindenek felett álló érdekének védelme hatja át, a következetesség és a fokozatosság elvének érvényesülésével.
- a tanulói teljesítmények értékelésénél a személyre szóló fejlesztő értékelést, a folyamatos pozitív megerősítés gyakorlatát követjük.
- egészségnevelési, környezeti nevelési tevékenységünkben az ismeretek, értékek közvetítésével, a jártasságok kialakításával az egyes tanulók, illetve a közösségek egészségvédelmét kívánjuk megerősíteni (tiszta környezet, étkezéskultúra, mozgáskultúra, testi, lelki egészség harmóniája).
- törekszünk a szülőkkel való partnerkapcsolat megerősítésére, ápolására, új együttműködési formák kialakítására.
- a személyes példamutatás, a magatartási, erkölcsi normák közvetítésével a közösség nevelőerejét tudatosabban kívánjuk felhasználni az egyéni fejlődés érdekében. Napi munkánk során fontos a tanulói felelősségvállalás tudatának erősítése (önmagáért, társaiért, tetteiért).

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

- alapvető érték legyen Magyarországhoz és Európához való kötődés, a természeti környezet megismerése és megóvása, az ökológiai szemlélet tudatos formálása.
- a legjelentősebb kompetenciánk, a tanulás megtanulása.
- olyan módon kell szerveznünk a tanulás megszervezését és az iskola belső világát, hogy az a tanulóknak jóval több és gazdagabb aktivitást biztosítson, s több olyan nyitott problémahelyzettel találkozzanak, amelyben saját maguknak kell megtalálniuk a megoldást.
- a tanuló személyiségének fejlesztésében, képességeinek maximális kibontakoztatásában szorosan együttműködünk a szülőkkel, a családi házzal.
- felkészítjük iskolánk tanulóit a harmonikus családi élet kialakítására és a családtervezésre, a jövőre.
- esélyt nyújtunk a képességek szerinti továbbtanulásra.

Iskolánk célja, hogy értékrendjében **emberközpontú**, humanista legyen, tanulóink elsősorban az **EMBER tiszteletén, megértésén** és szükség szerinti **segítésén, a másság elfogadásán** alapuló humanista értékekkel rendelkezzenek. A gyermekeket nem érheti semmilyen okból hátrányos megkülönböztetés; értékként preferáljuk **az aktivitást, kezdeményezőkézséget, a döntési, az innovációs képességet**, mert ezek olyan tulajdonságok, amelyek birtokában a tanulók irányítani képesek majd későbbi életüket. Tanulóink a sokoldalú személyiségfejlesztés eredményeképp maguk is aktív részesei legyenek egy derűs, harmonikus **iskolai közösségnek**.

Fontos, hogy intézményünk folyamatosan fejlessze oktató–nevelő munkáját, melynek középpontjában a tanulók állnak.

Olyan intézményért dolgozunk nap, mint nap, amit alapvetően a gyerekek érdeke határoz meg.

Legyen iskolánk és környezete esztétikus, vonzó, ahol a munka végzése megfelel a XXI. században jogosan elvárhatónak.

Törekszünk arra, hogy intézményünk hírnevét folyamatosan növeljük, nevünket minél szélesebb körben tegyük ismertté a járási oktatásügyben és a közéletben.

A nevelés-oktatás során arra kell törekedni, hogy a tanulóknak kialakítsuk a fogékonyságot az alábbi értékekkel kapcsolatban:

- nemzeti, lelki, érzelmi, tradicionális és konzervatív értékrendünk
- az emberiség közös értékei
- demokrácia értékei
- európai, humán, illetve transzcendentális értékek
- szülőföldünk szeretete
- közvetlen lakókörnyezetünk értékeinek megismerése és védelme

A nevelés keretében kívánatosnak tartjuk a tanulók személyes szociálisan értékes, tehát közösségfejlesztő és ún. önfejlesztő magatartásának alakítását, az ennek megfelelő

tevékenységi formák gyakoroltatását. Törekszünk a nem kívánatos tanulói megnyilvánulások leépítésére.

Társadalmi elvárás, hogy felkészítsük tanulóinkat a magasrendű és közjót szolgáló aktivitásra. A személyiség fejlesztésben meghatározó szerepet töltenek be a jó szokások, példaképek, eszményképek és meggyőződések. Ehhez partnernek kérjük a szülői házat, a családot.

- **Célunk olyan belső iskolai légkör kialakítása, ahol a gyerekek egymást segítő közösségei születnek.**

Ennek érdekében feladatunk:

- az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása;
  - a tanulók egyéni fejlődéséhez mért eredmények hangsúlyozása; a tanulók sikerélményhez juttatása, a szellemi, manuális - és sportteljesítmények egyenrangú elismerése;
  - előítéletek csökkentésére alkalmas együttműködő környezet kialakítása;
  - a szocializáció folyamatainak elősegítése, a társadalmi környezet értékeinek megismertetése;
  - a tanulók érzelmi nevelése, biztonság szükségletük kielégítése.
- **Célunk, hogy diákjaink szerezzenek korszerű ismereteket, rendelkezzenek szilárd, továbbépíthető alpműveltséggel, jussanak azoknak a kompetenciáknak a birtokába melyekkel, biztonsággal léphetnek a következő iskolafokozatba.**

A Kormány 5/2020. (I.31.) Korm. rendelete Kulcskompetenciák fejlesztése a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet módosításáról – alapján a **kulcskompetenciák**:

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Ennek érdekében feladatunk:

- a NAT által meghatározott kulcskompetenciák fejlesztésével a szükséges ismeretek, képességek fejlesztése, attitűdök alakítása;
- az önálló ismeretszerzéshez szükséges szilárd alapkészségek és képességek kialakítása, fejlesztése;
- az elemi ismeretek elsajátíttatása, összefüggések felismertetése, a lényegkiemelés technikájának készségi szintre fejlesztése;
- a gyerekek képességeihez igazodó, életkori és egyéni sajátosságaira tekintettel levő módszerek alkalmazása;
- tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységek alkalmazása;

- a tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak – lehetőség szerinti – egyénre szabott fejlesztése;
- a sikeres munkaerő piaci alkalmazkodáshoz szükséges, az életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumok és tanulási képességek (stratégiák és módszerek) megalapozást szolgáló képességek fejlesztése;
- digitális írástudás elterjesztése.
- Az EFOP 3.2.5-17-2017-00008 számú, A pályaaorientáció, kiemelten az MTMI készségek és kompetenciák fejlesztése a köznevelés rendszerében témában megvalósított, Modern Tudás, Menő Iskola című projekt keretében végzett szakmai programok tananyagát, módszertanát alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben, valamint a tanórán kívüli egyéb nevelő-oktató munkában, a helyi tantervi és tantárgyi programoknak megfelelően a szabadidős tevékenységek során. Ennek megfelelően kiemelten fontos területnek tekintjük a tanulók pályaaorientációs felkészítését osztályfőnöki órákon, valamint tanórán kívül szervezett tevékenységek megvalósításával. Kiemelten fontosnak tartjuk az MTMI (matematikai, természettudományos, informatikai és műszaki) területek fejlesztését, ennek érdekében törekszünk a korszerű, élmény jellegű oktatási formák megvalósítására, a tanulók ilyen irányú motivációjának erősítésére.
- A felsorolt kulcskompetenciák fejlesztése a tanítási órákon a tantárgynak megfelelő és a pedagógus által választott didaktikai módszerekkel történik. Különös hangsúly tevődik a tanórán kívüli foglalkozások során arra, hogy a kulcskompetenciákat ezen tevékenységek során is fejlesszük.

● **Célunk az esélyteremtés, hátránykompenzáció és a tehetséggondozás.**

Ennek érdekében feladatunk:

- a helyes értékrend, pozitív énkép és reális önfejlesztő stratégiák kialakítása;
- az egyéni képességek optimális fejlesztése;
- egyéni haladási ütemet segítő, differenciált tanulásszervezés;
- a tanulók rendszeres felkészítése, indítása tanulmányi versenyeken, vetélkedőkön, sportversenyeken.
- a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók számának visszaszorítása az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” című kiemelt projekt keretében elsajátított tanulásszervezési eljárások, módszerek, tevékenységek alkalmazásával
- KAP-módszer alkalmazása az érintett iskolákban
- Az EFOP-3.2.15-VEKOP-17 „A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési-értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása” című kiemelt projekt keretében elsajátított módszerek tanórán és tanórán kívüli alkalmazása révén a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése, a köznevelés eredményességének és hatékonyságának növelése, az egész életen át

tartó tanuláshoz való hozzáférés elősegítése, illetve az alap- és kulcskompetenciák nem formális eszközökkel történő fejlesztése.

- **Célunk a természet tisztelete, értékeinek megóvása, az épített és a természeti környezettel való felelős, tevékeny együttélés szokásának kialakítása.**

Ennek érdekében feladatunk:

- a környezettel való harmonikus és konstruktív kapcsolathoz szükséges ismeretek, képességek és készségek kialakítása és fejlesztése;
- ÖKO iskola: örökös ÖKO iskola cím elnyerése több tagintézményben;
- fenntartható környezet védelmének megismerése;
- a természet tisztelete, értékeinek megóvása, a természeti környezettel való felelős, tevékeny együttélés szokásának kialakítása;
- a tanulók érdeklődésének felkeltése tágabb környezetük megismerése és megértése iránt;
- az európai és a nemzeti azonosságtudat és a lokálpatriotizmus erősítése, ápolása;
- más népek és kultúrák megismerése iránti igény, beállítódás kialakítása.

- **Célunk a test és a lélek harmonikus fejlesztése, az egészséges életmód, az egyéni- és környezeti higiénia iránti igény kialakítása.**

Ennek érdekében feladatunk:

- a tanulók játék- és mozgásigényének kielégítése, a mindennapos testnevelési lehetőségek biztosítása;
- az egészséges élet értékének, az egészséges életmód feltételeinek megismertetése és tudatosítása, az egészséges életmóddal összefüggő pozitív beállítódások, magatartásoknak és szokások megerősítése;
- a mozgás, a rendszeres testnevelés, a sportjátékok iránti igény felkeltése és megerősítése és kielégítése;
- a testi, szellemi és lelki fejlődés harmóniájának integrációja a személyiségben. Társas kapcsolatok fejlesztése.

Célunk, hogy diákjaink számára legyen a tudás érték, a tanulás szívesen végzett tevékenység, legyenek gyakorlatiasak, nyitott gondolkodásúak, akik a saját lehetőségeik szerinti legtöbbet akarják és tudják önmagukból kihozni.

Ennek érdekében feladatunk:

- A tanulók felelősségvállalásának megalapozása, fejlesztése, érvényesülése és követése.
- A kompetencia alapú oktatás kiterjesztése.
- A tapasztalati tanulást elősegítő tanulási környezet kialakítása.

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Eljárásainkat, módszereinket az adott szituációnak megfelelően a hatékonyság érdekében úgy választjuk meg, hogy igazodjanak céljainkhoz, a gyerekek életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez, a nevelő személyiségéhez.

A nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

Eljárásainkat, módszereinket az adott szituációnak megfelelően a hatékonyság érdekében úgy választjuk meg, hogy igazodjanak céljainkhoz, a gyerekek életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez, a nevelő személyiségéhez.

Leggyakrabban, legeredményesebben alkalmazott eszközök, eljárások:

	KÖZVETLEN	KÖZVETETT
Tevékenységek megszervezését, szokások kialakítását, megerősítését célzók	beszéd, beszélgetés tevékenykedtetés gyakoroltatás önálló egyéni munka prezentáció differenciált egyéni munka segítségadás játékos módszerek páros munka megbízás	Hatékony tanuló megismerési és segítő technikák, pedagógiai diagnosztizálás A gyermekközösség tevékenységének megszervezése, Közös célok kitűzése, elfogadtatása Hagyományok kialakítása Ellenőrzés Értékelés –önértékelés Önellenőrzés Kooperatív csoportmunka Projektmunka
Magatartásra hatók:	- Ösztönző módszerek: ígéret, helyeslés, biztatás, elismerés, dicséret, verseny, differenciált csoportmunka, tevékenykedtetés - Gátlást kiváltó módszerek: felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, felszólítás, utasítás, intés, tilalom, elmarasztalás	A nevelő részvétele a gyermekközösségek tevékenységében. A követendő egyéni és csoportos minta kiemelése a közösségi életből. KIP Kooperatív csoportmunka Projektmunka Dramatizálás
Tudatosítás, meggyőzés eljárásai, eszközei, módszerei:	Magyarázat, meggyőzés, példaadás, eszménykép, bírálat, önbírálat, felvilágosítás, tudatosítás, előadás, vita, beszámoló, beszélgetés, frontális osztálymunka.	Felvilágosítás betartandó magatartási normákról vita, minta, példakép, példakövetés,

	A tanulók önálló elemző munkája.	
Egyéb:	<p>Az új tanulásszervezési eljárások megvalósítása során olyan IKT eszközökkel készített tanulói produktumok elvárása, melyek közös együttműködés eredményeképpen jöhetnek létre: tanulói prezentációk, e-gyűjtemények, online feladattárak és anyagok, iskolai és osztály honlapok karbantartása és feltöltése, multimédia elemek használata, iskolai diákújság szerkesztése, készítése, online információ közreadása.</p> <p>KAP-módszer, DIP (Digitális Iskolaprogram)</p> <p>Tanulói tabletek/laptopok/számítógépek és elektronikus feladatok alkalmazása változatos feladatokban és feladathelyzetekben.</p> <p>A pályázatok hozzájárultak az eszközök beszerzéséhez és tanórán kívüli foglalkozások megszervezéséhez.</p> <p>Egyéni fejlesztés.</p>	

1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlesztés általános célja a fejlődési lehetőségek minél teljesebb megvalósulásának, a személyiség teljes kibontakozásának a segítése.

Az intézmény valamennyi feladatellátási helye a maga sajátos eszközrendszerével járul hozzá a gyermekek személyiségének sokoldalú, harmonikus fejlesztéséhez.

Alapvető pedagógiai feladatunk:

- A gyermekek sokoldalú megismerése, a személyiség fejleszthető képességeinek minél előbbi felismerése, sokoldalú fejlesztése.
- Sajátos, sokszínű szakmai lehetőségeinkkel a differenciált képességfejlesztés, a műveltségi hátrányok csökkentése, tehetségfejlesztés, alkotó-képesség fejlesztése.
- A helyes tanulási szokások kialakítása, a tanulás tanítása, az élethosszig tartó tanulás képességének megalapozása, a reális továbbtanulás előkészítése.
- A gyermekek, tanulók erkölcsi, érzelmi, gyakorlati képességeinek fejlesztése.
- Kommunikációs kultúrára nevelés, digitális kompetencia alkalmazása.
- Az ön- és társértékelési kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- A természettudományos kompetenciák fejlesztése környezeti nevelési programok, környezetvédelmi projektek, témahetek megvalósításán keresztül.
- A testi és lelki egészségre vonatkozó kulcskompetenciák fejlesztése egészségnevelési programunk, egészségnapok, egészséghetek segítségével.
- Művészeti nevelés keretein belül a művészetek iránti elkötelezettség erősítése, az esztétikai, művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciák fejlesztése.
- A haza, szülőhely múltjának és jelenének megismerésén, a nemzeti hagyományok ápolásán, megbecsülésén keresztül a hazaszeretet érzésének fejlesztése.

A **nemzeti összetartozás napja** – a 2010. évi XLV. törvénybe foglalt hivatalos nevén: **Nemzeti Összetartozás Nap**– az [1920-as trianoni békeszerződés](#) aláírásának évfordulójára emlékező, [június 4-ére](#) eső [nemzeti emléknap Magyarországon](#).

Az Országgyűlés a törvény elfogadásával kinyilvánította: „a több állam fennhatósága alá vetett magyarság minden tagja és közössége része az egységes magyar nemzetnek, melynek államhatárok feletti összetartozása valóság, s egyúttal a magyarok személyes és közösségi önazonosságának meghatározó eleme”. Iskolánk munkatervében szerepel a június 4-i emléknapról történő méltó megemlékezés. Intézményünk preferálja, hogy valamennyi tagintézmény pályázzon a Határtalanul pályázati program keretében, a határon túli magyarsággal való kapcsolatok ápolására.

- Egyértelmű elvárások, követelmények megfogalmazása, rendszeres, sikeresen teljesíthető feladatok, következetes ellenőrzés, útmutató, fejlesztő értékelés.
- Újszerű tanulószervezési eljárások alkalmazásával a személyiség komplex fejlesztése.

Határtalanul! programmal az összetartozásért A program célja, hogy gyermekeink megismerkedhessenek a határon túl élő magyarok lakta területeken folyó élettel, kultúrával, hagyományokkal, miközben lehetőség van a személyes kapcsolatok kialakítására is. S nem utolsósorban történelmünk, irodalmunk meghatározó személyiségeinek nyomdokában járhatunk. Lehetőség szerint minden évben részt veszünk a Határtalanul! pályázati programokban.

Lázár Ervin program

A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II.18.) sz. Kormányhatározat alapján megvalósuló program, amely gazdag kulturális élményeket kínál. Ezek nemcsak a gyermekek érzelmi intelligenciáját és kreativitását fejlesztik, hanem közösségépítő hatással bírnak, és szórakoztató stresszoldásként szolgálnak a mindennapi életben.

A Kormány fenti határozata alapján a Lázár Ervin program szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül minden, az 1-8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi- tánc- és cirkuszi előadások, komoly zenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét.

A személyiségfejlesztés tanórai lehetőségei:

- Differenciált képességfejlesztés. – KAP-módszer
- Kommunikációs képesség fejlesztése - KAP-módszer
- Tanítási tartalmak feldolgozása során a kíváncsiság, az érdeklődés kielégítése mellett az akaraterő, kitartás, felelősségtudat fejlesztése, érzelmek gazdagítása.
- A tanulás, a munka örömeinek megtapasztalása, sikerhelyzetek teremtése.
- Önállóságra való törekvés segítése.
- Kreativitás fejlesztése.
- Esztétikai érzék fejlesztése.
- Helyes énkép kialakítása.
- Társas kapcsolatok kibontakoztatása.

A személyiségfejlesztés tanórán kívüli lehetőségei:

- Tehetséggondozás, önmegvalósításra törekvés fejlesztése, erősítése.
- Öröm, sikerézés biztosítása, önbizalom növelés.
- A kudarc helyes kezeléstechnikáinak megismerttetése.
- Értékítélet, kritikai érzék alakítása.
- Együttes élmény átélése az osztálytól eltérő közegben.
- Együttműködési képesség alakítása.
- Helyes konfliktuskezelés és döntési készség elsajátíttatása.
- Test és a lélek harmonikus fejlesztése.
- Mozgásigény kielégítése, mozgáskultúra megalapozása.
- Egészséges életvitel, helyes fogyasztói szerep alapvető ismereteinek közvetítése.
- Kulturált versengési stílus kialakítása.
- Fejlesztő beszélgetések az önismeretet fejlesztésére.
- Kulturált magatartásformák gyakorlása.
- Másság elfogadtatása, tolerancia.
- Európaiság, hazaszeretet, nemzeti öntudat formálása.
- Tiszteletadás az ember teremtette értékek iránt.
- A társas kapcsolatok illemének, etikájának gyakorlása (barátság, szerelem).
- Az elutasító magatartás kibontakoztatása a káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, drog) vonatkozásában.

A személyiségfejlesztés kiemelt feladatai a kompetencia alapú nevelés-oktatás során:

- A tanulás, a munka örömeinek megtapasztaltatása, sikerhelyzetek teremtése a pozitív megerősítés dominanciájának biztosításával.
- A kompetencia alapú oktatás eszközrendszerével (különböző területek, különösen a szociális kompetencia eszközrendszerének alkalmazása az eredményes szocializáció segítése érdekében).
- Helyes énkép, reális önértékelés kialakításának segítése.
- Kiemelt feladatunknak tartjuk a tanulói személyiség egészének fejlődését szolgáló területeket:
- A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése;
- Tanulási motívumok fejlesztése: helyi tantervekben, tanmenetekben, foglalkozási tervekben jelzése (érdeklődés, megfigyelési késztetés, értelmezési késztetés, játékszeretet, alkotásvágy, sikervágy, elismerésvágy, kötelességtudat, ambíció);
- Kognitív képességek fejlesztése: megfigyelés, értékelés, viszonyítás, általánosítás, osztályozás, problémamegoldás;
- Egyéni szociális értékrend fejlesztése: kötődés, csoportképzés és hovatartozási kötődés, családi lét és utódnevelés;

- Szociális érdekérvényesítés fejlesztése, segítőképesség fejlesztése, együttműködési képesség fejlesztése, vezetés képességének fejlesztése, versengés képességének fejlesztése;
- a társadalmi érzékenység;
- a nyitott, befogadó és empátikus személyiség kialakítása;
- a társas aktivitás fejlesztése.
- Kreativitás fejlesztése a játék az önkifejezés eszközeinek széleskörű alkalmazásával.

1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A teljes körű egészségfejlesztési program az iskola közössége életminőségének, életfeltételeinek javítását szolgáló, az intézményi közösséghez tartozók közös akaratát összegző cselekvési program, melynek közvetlen és közvetett célja az életminőség, ezen keresztül az egészségi állapot javítása, olyan új közösségi problémakezelési módszer, amely az érintettek aktív részvételére épít.

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi négy egészségfejlesztési alapeladat rendszeres végzését jelenti - minden tanulóval, a nevelőtestület és a szülők bevonásával, a nevelési-oktatási intézmény partneri kapcsolati hálóban szereplő kliensek ésszerű bevonásával:

- egészséges táplálkozás megvalósítása (lehetőleg a helyi termeléstől való fogyasztás összekapcsolásával);
- mindennapi testnevelés: testnevelés minden gyermeknek (ennek részeként tartásjavító torna, relaxáció és tánc);
- a gyermekek érett személyiséggé válásának elősegítése személyközpontú pedagógiai módszerekkel és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával (ének, tánc, rajz, mesemondás, népi játékok és népi rítusjátékok stb.);
- a különböző tantárgyak adatai lehetőségeken belül számos egyéb téma között környezeti, médiatudatossági, fogyasztóvédelmi, balesetvédelmi és családi életre nevelést is magában foglaló egészségfejlesztés hatékony oktatása.
- Szűrőszoftverek alkalmazása a teljes tanulói számítógépparkra valamennyi tagintézményben;

1.3.1 Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, - amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,

- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi higiéné,

területére terjednek ki.

Egészségfejlesztő – szemléletformáló – iskolai programok megvalósítása a tanulók egészségének védelme, valamint az egészséges életmód és a testmozgás iránti igény, viselkedésbe épülése érdekében. Helytelen szokások, téves nézetek megváltoztatása.

Komplex intézményi mozgásprogramok és kapcsolódó egészségfejlesztési alprogramok kimunkálása.

Szabadidős közösségi mozgásprogramok és kapcsolódó egészségfejlesztési alprogramok megvalósítása az iskolán kívüli szereplők bevonásával, egészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétel szorgalmazása.

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés várható hatásai:

- a tanulási eredményesség javítása;
- az iskolai lemorzsolódás csökkenése;
- a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése;
- a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a kábítószer-fogyasztás és egyéb szenvedélyek elsődleges megelőzése;
- bűnmegelőzés;
- a társadalmi kapcsolatok javulása a kortársakkal, szülőkkel, pedagógusokkal;
- az önismeret és önbizalom javulása;
- az alkalmazkodó készség, a stressz kezelés, a problémamegoldás javulása;
- érett, autonóm személyiség kialakulása;

1.3.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az **elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása** tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg:

- Az egészségneveléshez kapcsolódó napok megünneplése (Víz Világnapja, a Föld Napja,).
- Szakkörök, önképzőkörök működtetése intézményi szinten.
- Bekapcsolódás körzeti, megyei, országos vetélkedőkbe, versenyekbe.
- Az egész iskolai életre ható, átfogó egészségnevelési projektek.
- Egészségvédő és környezetvédő szokások kialakítása a szülői ház felé is.
- Nyári táborok, iskolai kirándulások.
- Kapcsolattartás külső segítő partnerekkel.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

- ismerjék az elsősegélynyújtás fogalmát
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat
- ismerjék fel a vészhelyzeteket
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni;

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

Az iskola lehetőség szerint kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, a Magyar Vöröskereszttel, tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőbe, támogatjuk a pedagógusok részvételét elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen, annak érdekében, hogy minden tagintézményben legyen legalább 2 fő, aki az átlagnál több tudással bír a témában.

A pedagógusok továbbképzését – lehetőség szerint – megújítjuk.

Az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás balesetknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele lehetőség szerint félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

Későbbiekben szervezhető szakkörök (pl. elsősegély-nyújtó);

Minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat bevonásával;

Évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó témanap (projektnap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Intézményi szintű feladatok:

- Kapcsolatainkat folyamatosan elemezve, törekedni kell új tartalmú és módszerű együttműködésre a szülők, tanulók, nevelők és más intézmények vonatkozásában.
- Képesé kell tenni a gyermekeket a harmonikus együttműködésre, a társas kapcsolatokban előforduló konfliktushelyzetek életkornak megfelelő kezelésére.

- A közösségre ható negatív, romboló, antiszociális mintákat pedagógiai eljárásokkal alapjaiban kell felismerni, feltárni, a jog eszközeivel élve kiküszöbölésükre törekedni, pozitív minták sokaságának felkínálásával kedvező irányba befolyásolni.
- A környezetünk esztétikájának folyamatos formálása, az iskola környezetében az egészséges élettér biztosítása.
- Közös munka élményének biztosítása a nevelők, a diákok és a szülők együttműködésében.
- A szociális kompetenciák (nyitottság, empátia, társas érzékenység, felelősségérzet, segítőkészség, odafigyelés, stb.), kiemelt fejlesztésével a tanulók társas kapcsolatainak pozitív befolyásolása, tudatos irányítása.

A közösségi nevelés speciális feladatai, eszközei és elvárásai

- A tanulók közvetlenül kapcsolódjanak be településük, közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, lépjenek fel a szándékos rongálás, környezetszennyezés ellen.
- Vegyenek részt osztálytermük, az iskola és udvara szépítésében, gondozásában.
- A hon- és népismeret a harmonikus kapcsolat kialakítását segíti elő a természeti és társadalmi környezettel.
- A testvériskolai kapcsolatok, levelezések, kirándulások, együttes munkák más népekkel való együttműködés szükségességének felismerését segíti. Hozzájárul Magyarország Európában és a világban betöltött szerepének értékeléséhez, a nyelv- ismeret, a kommunikáció fejlesztéséhez. Célunk, hogy minden hetedikes diák vegyen részt a Határtalanul pályázati program keretében határon túli magyarlakta területekre történő kiránduláson.
- Közösségfejlesztő tevékenységünk hozzájárul, hogy a tanulók nyitottak és megértők legyenek a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt, és becsüljék meg ezeket.
- Pedagógusaink kialakítják a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.
- Szabályzataink, és azok betartatása közvetíti a társadalom által elvárt magatartási és illem-szabályokat. A közös szórakozás és együttlét hozzájárul a kulturált viselkedés, az ízléses öltözködés és a megjelenés, valamint a társas kapcsolatok elsajátításához.

1.4.1 Tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

- az órákon úgy irányítja a tanulókat, hogy az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének megvédésének a képességei álljanak a kommunikációs kultúra középpontjában;
- nevelő-oktató munkája során segíti az olyan csoportok kialakulását, amelyek az emberi kapcsolatok pozitív irányú elmélyítése mellett hatnak az egész személyiség fejlesztésére valamint hatással vannak a pozitív töltésű életmód kialakítására;

- tanulóinkkal megismerteti a társas együttélés alapvető szabályait, melyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek;
- elsajátíttatja azokat az ismereteket és gyakoroltatja azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek;
- segíti a tanulók kezdeményezéseit, hozzájárul a közvetlen tapasztalatszerzéshez, ösztönzi a szűkebb és tágabb környezet hagyományainak feltárását, ápolását, az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységet;
- a közösségfejlesztő munkája során olyan közös érdekeken alapuló közös és konkrét célok kijelölésére törekszik, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak, a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre készítő tevékenységeket szervez;
- olyan közösség kialakítására, fejlesztésére törekszik, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait;
- a közösségi formák a kommunikációs kultúra fejlesztését, az önálló ismeretszerzést, a véleményformálást és kifejezést, a vélemények, érvek kifejezésének, értelmezésének, megvédésének képességeinek fejlődését támogatja.

1.4.2 Az egyéb foglalkozások, tevékenységek közösségfejlesztő feladatai:

Az iskolai (tagintézményi) hagyományok ápolásának, az iskolában szervezett ünnepélyeknek és megemlékezéseknek közösségformáló hatását a tanulók aktív részvételével kívánjuk elérni. A közösségfejlesztő tevékenységek koordinálói az osztályfőnökök. A tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozásra, így különösen a környezeti nevelésre, kulturális és sportrendezvényre az éves munkaprogramban határozzuk meg a felhasználható időkeretet.

Fontos feladatunknak tekintjük a közösség építését. A szabadidős tevékenységek, a szakkörök, a versenyek és vetélkedők (tanulmányi, művészeti és sport) jó terepet szolgáltatnak a közösség kialakításához.

Az iskolán kívül szervezett foglalkozásról a szülőt előzetesen tájékoztatni kell. Ha a külső helyszínre történő eljutás akadályozza más tanítási óra megtartását, gondoskodni kell a kiesett tanítási óra pótlásáról.

1.4.3 A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:

A diákönkormányzat iskoláinkban, minden tagintézményben, a tanulók közösségi életre nevelésének és a közösség érdekében vállalt munkára, képviseleti szerepre történő nevelésnek a szervezeti kerete. A diákönkormányzatnak egyetértési és véleményezési joga van a házirenddel, szervezeti és működési szabályzattal kapcsolatosan, s ezt a jogát gyakorolja is. A diákönkormányzat szervezésénél a következő alapelveket érvényesítjük:

- Az iskola diák szervezetének minden tanuló tagja lehet, aki kedvet, lehetőséget érez a közös munkához.

- A diákönkormányzatnak olyan tanuló lehet tagja, aki az osztályközösségtől választás útján felhatalmazást kap, s önként vállalja a megbízatást.
- A diákönkormányzat működéséhez az iskola igazgatósága biztosítja a feltételeket.
- A diákszervezet aktív szervező legyen a kulturális, sport, szabadidős és az iskolai hagyományok szerinti programokban.
- A diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus az iskolaközösség szintjén, az osztályfőnökök az osztályközösségekben támogatják a diákszervezet tevékenységét.

1.5 A könyvtár szerepe az iskola nevelő-oktató munkájában

1.5.1. A könyvtár feladata:

Az iskolai könyvtárak alapvető feladata az intézményben folyó nevelés-oktatás támogatása. Pedagógiai Programunk küldetésnyilatkozata szerint „Intézményünk olyan személyiségközpontú intézmény, ahol minden pedagógus arra törekszik, hogy tanulóink a sokoldalú ismeretszerzés lehetőségeivel élve, életkori sajátosságaiknak, lehetőségeiknek megfelelően megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.”

Alapelvünk, hogy a nevelő-oktató munkánk középpontjába a kompetencia alapú oktatást állítjuk.

Feladatunk:

- A sikeres munkaerő piaci alkalmazkodáshoz szükséges, az életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumok és tanulási képességek (stratégiák és módszerek) megalapozást szolgáló képességek fejlesztése;
- az önálló ismeretszerzéshez szükséges szilárd alapkészségek és képességek kialakítása, fejlesztése;
- a tehetség korai felismerése és speciális képzése a tehetség kibontakoztatásának és fejlesztésének feltétele.

A fentiek megvalósításának egyik lehetséges színtere az iskolai könyvtár.

1.5.2. Kitűzött célok:

a) Az információs műveltség elsajátíttatása

Az információs műveltség elsajátíttatása a könyvtárhasználati tudás egyik legfontosabb eleme, megvalósíthatatlan az egész tantestület támogatása nélkül. Akkor tudjuk a könyvtár használatára, önművelésre nevelni diákjainkat, ha ezt minden pedagógus feladatának tekinti, azaz segíti a tanulókat az információs műveltség elsajátításához szükséges készségek kialakításában, melyek a következők:

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

- az információsükséglet felismerése,
- a rendelkezésre álló források ismerete,
- az információkeresés módszereinek ismerete,
- a keresési eredmények feldolgozása, hasznosítása,
- etikus és felelősségteljes használat,
- az információ kommunikálásának, megosztásának módszerei.

b) Az olvasóvá, könyvtárhasználóvá nevelés

Az iskolai könyvtár nagy hangsúlyt fektet az olvasóvá, könyvtárhasználóvá nevelésre. Már az első osztályban cél a pozitív viszony kialakítása az iskolai könyvtár, a könyvtári könyvek iránt. Az értő olvasás elsajátítása után kiemelt feladatunk az olvasás megszerettetése. Olyan mai magyar és külföldi gyermek és ifjúsági irodalmi műveket adunk a gyerekek kezébe, amelyek megfelelnek életkori sajátosságaiknak, érdeklődésüknek.

A felső tagozatba lépéskor biztos pontként marad meg a könyvtár a gyerekek életében. Nevelési céljaink csak az életkornak megfelelő mértékben változnak, az olvasáskultúra fejlesztése, a pozitív érzelmi viszonyulás fenntartása, a szabadidő hasznos eltöltésének lehetősége továbbra is kiemelt feladatunk. Az olvasásfejlesztés is tantárgyközi feladat, az egész tantestület közös felelőssége.

c) A NAT-ban a könyvtárhasználati ismeretek négy témakör köré csoportosíthatók, melyet a tanórákba beépítünk:

- általános könyvtárhasználati ismeretek: a könyvtár rendje, használata, a könyvtári rendszer;
- dokumentumismeret: a dokumentumtípusok tartalmi és formai megismerése, az ezzel kapcsolatos technikák elsajátítása;
- a könyvtári tájékoztató eszközök használatának elsajátítása a dokumentumok gyors eléréséhez;
- a szellemi munka technikája: a különböző forrásokból szerzett információk feldolgozásának, alkalmazásának műveletsora.

d) Aktív kapcsolat a városi könyvtárral, települési könyvtárakkal

A célok megvalósítása érdekében szoros az iskolák partnerkapcsolata, együttműködése a helységeken lévő önkormányzati fenntartásban lévő könyvtárakkal. A megvalósítás szinterei:

- közös programok megvalósítása
- könyvtárhasználat elsajátítása
- könyvtárpedagógiai foglalkozásokon való részvétel

A fenti tematikus könyvtári foglalkozások tervezése, szervezése a térség oktatási intézményeivel a helyi tantervekre és az iskolák egyéni igényeire kialakítva történik.

1.6 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. **A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:**

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- évente minimum egy alkalommal óralátogatáson való részvétel, s annak dokumentálása,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- javító, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- főigazgatói/tagintézmény-igazgatói felkérés alapján osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken - minden pedagógus valamely munkaközösség tagja,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szaktantermek rendben tartása,
- osztályterem rendben tartása és dekorációjának kialakítása.
- a KRÉTA rendszer e-naplójának naprakész vezetése.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztályközösséggel, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló, törzskönyv vezetése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban,
- a KRÉTA rendszer e-naplójában az osztályfőnöki feladatok naprakész vezetése.

1.7 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló (2011. évi CXC. törvény):

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
  - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
  - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
  - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

Iskolánk egyik legfontosabb feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.

Az iskolák vezetőinek irányításával a gyermekvédelmi felelős, az osztálytanítók és osztályfőnökök feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók felkutatása, észrevétele és segítése. A tanórákon és tanítási órákon kívüli tevékenységekbe való integrációjukat az intézmény minden dolgozója segíti.

1.7.1 A tehetség kibontakoztatás, tehetségfejlesztés

A tehetség korai felismerése és speciális képzése a tehetség kibontakoztatásának és fejlesztésének feltétele. Nem köthető életkorhoz, bizonyos alapképességek, készségek birtoklása után válhat egyértelművé. A tehetség valamely tevékenységi kör átlagosnál jóval eredményesebb művelésében jut kifejezésre.

Feladatok:

- A tehetséges tanulók felismerése, a tehetség mibenlétének megállapítása, a szülőkkel közösen fejlődésük folyamatos nyomon követése (osztályfőnök, tanítók, szaktanárok), az ahhoz szükséges személyi és tárgyi feltételrendszer megteremtése.
- Személyre szóló differenciált feladatokkal éljük át tanulóink a nehezebb feladatok megoldásával járó örömet (tehetség előcsalogatása, motiválás).
- Olyan légkör biztosítása, amely ösztönzi a problémamegoldást, a kreativitás fejlődését.
- Kommunikációs képesség fejlesztése.
- Önművelés igényének erősítése, vállalkozási kedv felélesztése, fenntartása.
- A könyvtárhasználat, az információszerzés képességének elsajátíttatása (projektfeladatok, gyűjtőmunka, kutatások, tanulói előadások előkészítése, Internet...)
- Az éves órakeretben biztosított lehetőségek kerete között csoportbontásos oktatási forma alkalmazása.
- Szakkörök, fejlesztő foglalkozások szervezése érdeklődési kör, igény alapján.
- Kiemelkedő képességű gyermekek pályaválasztásának segítése.
- Különösen fontos a szociokulturális hátránnyal rendelkező, tehetséges tanulók fokozott egyéni megsegítése, az eredményesség méltó elismerése, jutalmazása. Mindezek érdekében felhasználjuk a kompetencia alapú oktatás támogató környezetét, és eszközrendszerét (differenciált fejlesztés különböző módjait).

Általános pedagógiai elvünk: a képességek kibontakoztatása soha nem lehet a harmonikus személyiség rovására. A kiemelkedő képesség fejlesztendő értékét és egyben a képességeknek a megfelelő teljesítés kötelezettségét jelenti a tanár és a diák részére, melynek fejlesztése nem választható el a személyiségfejlesztéstől. Minél sokszínűbb tevékenységek végzésére kell lehetőséget adnunk a tanórákon, a szervezett tanórán kívüli foglalkozásokon és a szabadidőben.

Ennek érdekében a tanulási időben a következő lehetőségeket biztosítjuk tanulóinknak:

- könyvtári órák;

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése, differenciált órák szervezése;
- csoportmunka.

Tanulási időn kívüli tevékenységek:

- múzeum- és színházlátogatások,
- nyári táborok,
- tanulmányi versenyek,
- szakkörök,
- a diákönkormányzat rendezvényei,
- iskolai rendezvények,
- napközi, tanulószoba.

1.7.2 A tanulási kudarcnak kitétt tanulók felzárkózását segítő program

A tanulási nehézségekkel küzdő, a tanulásban lemaradó, illetve gyengén teljesítő tanulók felzárkóztatása fontos pedagógiai feladat. Nélkülözhetetlen az okok felderítése, annak tisztázása, hogy tanulási nehezítettségéről, vagy tanulási zavarról van-e szó. Ebben a kérdésben a pedagógiai szakszolgálat, illetve a szakértői bizottság dönt.

Célunk, hogy minden tanulási kudarcral küzdő gyermek eljusson fejleszhetőségének maximumára.

Feladataink:

- Kiemelt fontosságú a tünetek észlelése, feltérképezése és jelzése a kompetens szakemberek felé;
- A gyermek egész személyiségének, képességeink, tanuláshoz való viszonyának, motivációs bázisának megismerése, a kudarcok okainak feltárása;
- A diagnózis, illetve a szakvéleményben foglalt fejlesztendő területek elemzése;
- A felzárkóztatás stratégiájának kidolgozása;
- Felzárkóztatás;
- Együttműködés kialakítása a szülő, pedagógus, gyógypedagógus, pedagógiai szakszolgálat, gyermekjóléti szolgálat között;
- A fejlesztés eredményességének elemzése, értékelése, a következtetés levonása, új irányok kijelölése.

A felzárkóztatás szervezeti formái:

- Fejlesztő órák gyógypedagógus irányításával,
- Egyéni korrepetálás szaktanár vezetésével,
- Tanórai differenciálás (feladatvégzés módja, mennyisége, egyéni, páros, csoportos munkaforma keretében),
- Tanórán kívüli tevékenységek (napközis foglalkozás, szabadidős tevékenységek).

A felzárkóztatás területe:

- az egész személyiség fejlesztése,
- képességfejlesztés,

- tanuláshoz való pozitív viszony, motivációs bázis kialakítása;

A felzárkóztatás külső és belső feltételei:

- A pedagógusok módszertani kultúrájának bővítése,
- A fejlesztés eredményességéhez szükséges szakemberek biztosítása,
- A felzárkóztatáshoz szükséges tárgyi feltételek (helység, eszközök) biztosítása.

A tanulási folyamat során az alábbi lehetőségeket mozgósítjuk a fejlesztés érdekében:

- több lehetőséget biztosítunk a személyes kapcsolatok alakulására, különös tekintettel a pedagógus-diák, a pedagógus-szülő, gyógypedagógus-tanító/szaktanár viszonyra;
- nagyobb szabadság megteremtésével adunk lehetőséget a diákoknak idejük szabadabb beosztására, a feladatok közötti választásra;
- az önértékelés, társak munkájának értékelése, valamint az osztályozás mellett a tagintézményben árnyalt értékelést is alkalmazunk;
- csökkentjük a tanulás verseny jellegét, erősítjük az együttműködést;
- a frontális tanulásszervezést kiegészítjük kooperatív, páros és más tanulásszervezési eljárásokkal, módszerekkel.
- A tanulószobai, a napközis foglalkozás és az informatikai hozzáférések segítségével az iskolában megfelelő pedagógiai környezetet kínálunk a családi háttér kompenzálására a tanulás, a házi feladat elkészítéséhez.

1.7.3 A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdők segítése

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló:

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd akkor fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés és oktatás keretében valósítható meg. (2011. CXC. tv. 47. § 8.). A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. (2011. CXC. 47. § (1)).

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértő bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő. (2011. CXC. 56. § 1.)

Célunk ezen gyermekek egész személyiségének fejlesztése, hatékony segítségnyújtása a beilleszkedési és magatartási problémák leküzdésében.

Konfliktuskezelési technikák elsajátítása, szükség esetén szaktanácsadó bevonása.

A Helyi Tanterv „**Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló iskolai nevelése és oktatása**” alfejezetében részletezi a célokat és feladatokat.

1.7.4 A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának, nevelésének elvei, keretei

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.”

A SNI gyerekek különleges gondozást igényelnek, melynek megfelelő kereteit iskolánkban biztosítani szeretnénk. Olyan tanítási-tanulási feltételeket és folyamatot kell számukra biztosítani, amely problémájuk megoldásában segítséget nyújt /pl.: eszközök, időkeret stb./, úgy hogy a tanuló egyéni sikereket érjen el.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésére követelményeket kell meghatározni, egyéni fejlesztési tervet kell készíteni. A törvényben előírt szakember meghatározott időkeretben foglalkozik ezekkel a gyerekekkel iskolánkban.

Fontos, hogy a nevelőtestület minden tagja megismerje-értelmezze a diák szakértői véleményét, s valamennyi tanórán a szakvéleményben megfogalmazott megsegítés, egyéni segítségnyújtás valósuljon meg.

1.7.5 Módszertani javaslatok a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztőprogramjához

A Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola székhelyintézményében és valamennyi tagintézményében jellemző – szakmai alapidokumentumunk szerint - a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása. A napi gyógypedagógiai fejlesztés kereteinek megteremtésekor az elsődleges a jogszabályi háttér átgondolása, adaptálása a helyi szociokulturális háttérhez igazodva.

Intézményünk Pedagógiai Programja és Helyi Tanterve jogszabályok figyelembe vételével készült.

A Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 6 iskolájának mindegyike integráló iskola. Szakmai alapidokumentumunk részletesen tartalmazza, hogy az SNI tanulók melyik csoportjának fogadása indokolt, hol adottak a személyi és tárgyi feltételek.

Iskolánk minden tagintézményében van gyógypedagógus, aki helyben fogja össze az SNI ellátást. Létrehoztunk SNI munkaközösséget, melynek célja a folyamatos szakmai/módszertani konzultáció a tagintézmények között.

Az integrált SNI tanulók minél professzionálisabb ellátása érdekében az intézményekben rendszeres fogadó órát tartanak a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai. A fogadó órák lehetőséget adnak a szakmaközi együttműködésre a gyógypedagógusok, fejlesztő pedagógusok, többségi tanítók és tanárok között, másrészt a szülőket is hívjuk megbeszélésekre, ahol szakemberek segítik a gyermekek minél optimálisabb fejlesztését.

Pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott, a testi, érzékszervi, beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése, prevenciója, habilitációja, rehabilitációja folyamatos a pedagógiai szakszolgálat szakembereinek segítségével.

Iskolapszichológus alkalmazása intézményi szinten megoldott.

A Helyi Tanterv „**Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése és oktatása**” alfejezetében összefoglalva található az az SNI területek, mely csoportba tartozó tanulók nevelését-oktatását intézményünk vállalja.

1.7.6 Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

Hátrányos helyzetű tanuló az, akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője önkéntes nyilatkozata szerint a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

Az iskolai gyermekvédelem elsődleges célja a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel. A gyermek és ifjúságvédelem a tantestület valamennyi tagjára nézve kötelező. Iskoláinkban egy-egy nevelő, az ifjúságvédelmi felelős fogja össze ezt a munkát.

Célok és feladatok:

- Kiemelt célunk a gyermekek sokoldalú megismerése, a tüneteket kiváltó okok feltárása.
- A nevelő, szülő, az osztályfőnök és az osztályban tanító nevelők szoros együttműködésének megvalósítása.
- A tanulók és szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, intézményekről, személyekről, akikhez és ahová fordulhatnak problémáik megoldása érdekében.
- Szoros együttműködés a Nevelési tanácsadóval, a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Gyámhivatallal, a gyermekorvossal, a védőnővel, a Polgármesteri hivatallal.

- Az ifjúságvédelmi felelős
  - szükség esetén családlátogatáson vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében, munkáját az osztályfőnökökkel együtt végzi ezen a területen.
  - veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a Gyermekjóléti Szolgálatot, segíti annak munkáját.
  - a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi a gyermekvédelmi támogatás megállapítását.
  - tájékoztatást nyújt a gyermekeknek a szabadidős programokról.

1.7.7 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

- az integrációs, képesség-kibontakoztató pedagógiai program eszközrendszere a köznevelési törvényben meghatározottak szerint
- felzárkóztató illetve tehetséggondozó programok szervezése
- tanulóink számára a szabadidő eltöltésének olyan értelmes és hasznos formáit biztosítjuk, amelyekhez családi háttérük, hátrányos helyzetük miatt egyébként nem jutnának hozzá.
- önismereti csoportok létrehozása (működtetése)
- drog- és bűnmegelőzési programok
- mentálhigiénés programok
- komplex tehetséggondozó programokat indítunk
- művészeti bemutatót szervezünk
- felvilágosítást nyújtunk a szociális juttatás lehetőségeiről szülői értekezleten, fogadóórákon, családlátogatásokon
- helyi regionális, országos támogatások megszervezését ösztönözzük
- motiváljuk a szülőket a gyermekek tanulószobai vagy napközis ellátásban való részvételre
- kapcsolatot tartunk a szolgáltató intézményekkel
- pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon
- ingyenes tankönyvellátás biztosítása a tankönyvpiac rendjéről szóló EMMI rendelet alapján
- pályaaorientációs tevékenység
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a nevelők segítő, személyes kapcsolattartása a rászoruló tanulókkal
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése (egyéni beszélgetés az osztályfőnökkel, fogadóóra, családlátogatás, szülői értekezlet stb.)
- szoros kapcsolat a Polgármesteri hivattal és a Gyermekjóléti Szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátránytól szenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek

1.8 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

A diákönkormányzat az iskoláinkban a tanulók közösségi életre nevelésének és a közösség érdekében vállalt munkára, képviseleti szerepre történő nevelésnek a szervezeti kerete.

A tanulók döntési joga a diák-önkormányzati munkában történő részvételre, annak szervezésére, szervezeti rendjének kialakítására korlátozódik a jogszabályok által meghatározott módon.

A köznevelési törvényben és végrehajtási rendeletében meghatározottak szerint biztosítjuk annak lehetőségét, hogy a tanulók – a diákönkormányzat szervezeti keretei között – kifejthessék véleményüket a házirend, a szervezeti és működési szabályzat, valamint az éves munkaterv elkészítésekor.

Ennek érdekében az osztályfőnökök és a diákönkormányzat patronáló tanára közreműködésével minden osztályban az életkornak megfelelő szinten és tartalommal ismertetjük a dokumentumok tartalmát, biztosítjuk az egyes tanulók és az osztályközösségek számára a véleménynyilvánítás lehetőségét.

A dokumentumok tanulói véleményezése a diákönkormányzat hatásköre az annak szervezeti és működési szabályzatában foglaltak szerint.

Ugyanakkor lehetőséget kívánunk biztosítani arra is, hogy egyes – a tanulóközösség egészére vonatkozó – döntések meghozatala előtt a tanulók szervezett formában részt vehessenek a döntést megelőző véleményezésben. A tájékoztatás és a tanulói vélemények beszerzésének módszerét az előző bekezdésben meghatározottal azonosan határozzuk meg.

A diákönkormányzat szervezésénél a következő alapelveket érvényesítjük:

- Az iskola diákszervezetének minden tanuló tagja lehet, aki kedvet, lehetőséget érez a közös munkához.
- A diákönkormányzatnak olyan tanuló lehet tagja, aki az osztályközösségtől választás útján felhatalmazást kap, s önként vállalja a megbízatást.
- A diákönkormányzat működéséhez az iskola igazgatósága biztosítja a feltételeket.
- A diákszervezet aktív szervező legyen a kulturális, sport, szabadidős és az iskolai hagyományok szerinti programokban.
- A diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus az iskolaközösség szintjén, az osztályfőnökök az osztályközösségekben támogatják a diákszervezet tevékenységét.
- A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
- A diákönkormányzat - a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt saját működéséről, a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról, hatáskörei gyakorlásáról, egy tanítás nélküli munkanap programjáról.
- A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.
- A tanuló ellen indított fegyelmi eljárás során ki kell kérni a diákönkormányzat véleményét.
- A tanuló ellen indított fegyelmi eljárás előtt a diákönkormányzat a szülői közösséggel együtt egyeztető eljárást kezdeményezhet a sértett fél egyetértésével.

- A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola berendezéseit, helyiségeit, ha ezzel nem korlátozza az iskola működését.
- Éves programjukat az iskolai munkatervben rögzítik. Elkészítéséért és leadásáért a diákönkormányzat vezetője a felelős.
- Az egész iskolát érintő rendezvényükről előzetes tájékoztatást kell adni a nevelőtestületnek.
- A nevelőtestület valamennyi tagja köteles segíteni a diákönkormányzat munkáját.
- Az iskolai diákönkormányzat munkáját segítő nevelőt a diákönkormányzat javaslatára az iskola vezetője bízza meg ötéves időtartamra.

1.9 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, pedagógusokkal, az iskola partnereivel

1.9.1 A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

A diákokkal való kapcsolattartás elsődlegesen a mindennapi érintkezés során történik a tanítási órákon, az órák közti szünetekben, a tanítás előtt és után. A diákok bármely tanárukat megkereshetik javaslataikkal és egyéni gondjaikkal, személyükről és az osztályközösségről információkat kérhetnek tőlük és az iskola vezetőitől. A diákok személyét érintő problémákkal elsődlegesen az osztályfőnök és a szaktanárok foglalkoznak.

A diákok többségét, vagy jelentős részét érintő információk közlésére illetve cséréjére a következő fórumokat működteti az iskola illetve a diákönkormányzat:

Iskolagyűlés, hirdetés

A diákokat az intézmény vezetői és tantestülete rendszeresen tájékoztatja az iskolával kapcsolatos eseményekről, eredményekről, tervekről. A tájékoztatás elsődleges formája az iskolagyűlés, hirdetés.

Diákközgyűlés

A diákönkormányzat kezdeményezésére évente kötelezően összehívandó fórum, ahol a diákönkormányzat a tanulók jelentős részét vagy egészét érintő problémákat, panaszokat vethet fel, azokra választ kérhet. A diákközgyűlés az a legmagasabb fórum, amelyen az intézmény tanulói és diákönkormányzata minden olyan problémát fölvethetnek, amely a tanulói jogok érvényesülésével akár az intézményen belül, akár a jogi szabályozásban sérelmet, feszültséget, méltánytalanságot okoz.

1.9.2 A szülők közösségét érintő együttműködési formák

A szülői munkaközösség

A szülői munkaközösség célja a legaktívabb szülőkből álló közösség megalkotása, amely átfogja az iskola működésének egészét. A szülői munkaközösséget annak szervezeti és

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

működési szabályzatában foglaltak szerint épül föl és működik. Vezetőjét a szülői munkaközösség maga választja az intézménybe járó diákok szülői közül.

A szülői munkaközösség véleményt nyilváníthat, információt kérhet az intézményt érintő bármely kérdésben. Feladata az iskola hagyományrendszerében szereplő események lebonyolításában való közreműködés is.

A szülők közösségeinek szervezetei:

- Az osztályok szülői közössége
- Az iskolai Szülői Szervezet

A szülők közösségét érintő együttműködési formák iskoláinkban:

- szülői értekezletek
- fogadóórák
- családlátogatás
- nyílt napok
- pályaválasztási tanácsadás, továbbtanulási tájékoztató,
- közös iskolai programokon való részvétel
- digitális napló (E-kréta, E-ügyintézés) felülete

Szülői értekezletek:

Az iskola, éves munkatervébe beütemezett szülői értekezletek feladata, hogy tájékoztassa a szülőket gyermekük előmeneteléről, az osztály aktuális problémáiról, az osztályban és az iskolában jelentkező feladatokról. A szülői értekezleten minden alkalommal nevelési kérdések is előkerülnek, valamint áttekintő képet ad az osztályfőnök osztálya neveltségi szintjének alakulásáról. Szülői értekezletet évente legalább két alkalommal tartunk. Ha az osztály helyzete, problémái, a csoport előtt álló feladatok azt indokolják, az iskola vezetője rendkívüli szülői értekezletet hívhat össze a szülők tájékoztatására, a problémák közös megoldási lehetőségének megtalálására.

Fogadóórák:

Célja, hogy a szülők egyénileg információt kapjanak gyermekük előmeneteléről, magatartásáról, a szaktanár róla alkotott véleményéről, valamint a pedagógus tanácsokat adhasson a tanuló nevelésével kapcsolatosan. Az iskola biztosítja, hogy a fogadóórán a szülő négy szemközt beszélhessen gyermeke tanárával személyes problémáiról. A fogadóórák rendjét és alkalmait minden iskola maga dönti el, melyről a szülőket a megfelelő módon tájékoztatja.

Családlátogatás:

Főleg az osztályfőnök és a székhely/tagintézményben a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok koordinálásával megbízott pedagógus feladata a környezettanulmányozás, közvetlenebb kapcsolat kialakítása, a tanulóval kapcsolatban felmerülő problémák megoldása céljából.

Nyílt nap:

Meghatározott napokon minden érdeklődő szülő részt vehet a délelőtti tanítási órákon és délutáni foglalkozásokon. Célja: betekintés az iskola belső világába. A szülők megfigyelhetik gyermekük iskolai tevékenységét, tanórán és tanórán kívül.

A szülő

- véleményezi
  - az intézmény pedagógiai programját,
  - helyi tantervét
- egyetértést gyakorol a házirendben foglaltakkal.
- együttműködik
  - gyermekvédelmi problémák kezelésében,
  - intézményi és intézményen kívüli rendezvények szervezésében és lebonyolításában.
- képviseli választott testületen keresztül a tanulók és a Szülői Közösség érdekeit.
- támogatja az intézmény tárgyi feltételrendszerének fejlesztését.
- megfogalmazza általános elvárásait, elégedettségét elégedetlenségét.

1.9.3 A pedagógus közösségét érintő együttműködési formák

Kiemelt figyelmet fordítunk a nevelőtestületen, illetve a feladatellátási helyen belül a partneri, szakmai együttműködések, valamint az ezeket támogató gyakorlatok alkalmazására.

Az intézmény vezetősége és a nevelőtestület együttműködése

- A nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése a tagintézmény-igazgató által valósul meg.
- Az együttműködés fórumai
  - az iskolavezetőség ülései,
  - nevelőtestületi közösségépítő nap szervezése,
  - hálózati tanulási formákat alkalmazása a mindennapi gyakorlatba (például hospitálás, esetmegbeszélések)
  - a különböző értekezletek, megbeszélések, szakmai értekezletek, stb.
- A fórumok időpontját az iskola éves munkaterve és az adódó feladatok határozzák meg.
- Az aktuális feladatokról a tanári helyiségben elhelyezett hirdetőtáblán, valamint e-mailen keresztül értesülnek a nevelők.
- A tagintézményigazgatók/tagintézményigazgató-helyettesek tagjai kötelesek
  - a vezetőség ülései után tájékoztatni az irányításuk alá tartozó pedagógusokat az ülés döntéseiről, határozatairól

- az irányításuk alá tartozó pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait közvetíteni az iskolavezetőség felé
- A nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslatukat szóban vagy írásban, egyénileg vagy munkaköri vezetőjük, illetve választott képviselőik útján közölhetik, az iskola vezetőjével, aki a fejlesztő célú javaslatokat a megfelelő módon felhasználja.

A szakmai munkaközösségek együttműködése

- Az intézményben tevékenykedő szakmai munkaközösségek folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért a szakmai munkaközösségek vezetői felelősek.
- A szakmai munkaközösségek vezetői a munkaközösség éves munkatervének összeállítása előtt közös megbeszélésen egyeztetik az adott tanévre tervezett feladataikat különös tekintettel a szakmai munka alábbi területeire
  - a munkaközösségen belül tervezett ellenőrzések és értékelések
  - iskolán belül szervezett bemutató órák, továbbképzések
  - iskolán kívüli továbbképzések
  - a tanulók számára szervezett pályázatok tanulmányi, kulturális és sportversenyek

1.9.4 Az iskola partnereit érintő együttműködés

A sajtóval történő kapcsolattartás a főigazgató feladatkörébe és felelősségi körébe tartozik. A tagintézményigazgatóknak – egyeztetve a főigazgatóval – iskolájuk sajtó-, és médiamegjelenésével kapcsolatos felelőssége van.

Folyamatos szakmai kapcsolatot tartunk továbbá az alábbi szervezetekkel:

- A helyi óvodák vezetőivel és nevelőtestületével
  - szakmai együttműködés a beiskolázásban érintett óvónők és a tanítók között,
  - a beiskolázás időszakában közös team létrehozása, közös rendezvények az óvodákkal (pl.: kulturális bemutató, sport rendezvények, karácsony).
  - az iskolákban óvoda – iskola átmenet munkacsoport működtetése, az éves munkatervben meghatározott feladatoknak megfelelően, a zökkenőmentes iskolakezdés érdekében, közös foglalkozásokkal, műhelymunkákkal a szülők, gyermekek, óvónők és pedagógusok összefogásában.
- Helyi oktatási intézmények vezetőivel és nevelőtestületével
  - pályázatokban való együttműködés,
  - szakmai továbbképzések, konferenciák,
  - közös versenyek, vetélkedők,
  - továbbtanulás, pályaválasztás.

- A területileg illetékes önkormányzati képviselőtestülettel és polgármesteri hivatallal
- Illetékes pedagógiai intézettel, szakmai szolgáltató szervezettel, szakszolgálattal
- Iskola-egészségügyi, gyermekvédelmi szervekkel
- Helyi kulturális és sportszervezetekkel
- Közös prevenciós programok szervezése az iskolai lemorzsolódás megelőzése érdekében különböző -szociális, egészségügyi, közművelődési- ágazatok szakembereivel, lehetőség szerint pályázatok keretében történő együttműködéssel
- Civil szervezetekkel, alapítványokkal

A kapcsolattartás rendjét az SZMSZ tartalmazza.

1.10 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

1.10.1 A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Osztályozóvizsga

Osztályozó vizsgát tehet a tanuló a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához,

- ha felmentést kapott a tanórai foglalkozások alól;
- ha tanulmányi kötelezettségeinek az előírtnál rövidebb idő alatt tesz eleget;
- ha igazolt és igazolatlan hiányzása több 250 óránál, és a nevelőtestület döntése lehetőséget ad a jogszabályok szerint az osztályozó vizsgára;
- ha felkészültségről független vizsgabizottság előtt ad számot;
- ha a tanulónak egy tanítási évben **az igazolt és igazolatlan** mulasztása együttesen **egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja**, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Az osztályozó vizsga időpontját a székhely intézményben a főigazgató, tagintézményekben a tagintézmény-igazgató jelöli ki.

Az osztályozó vizsgát bizottság előtt kell tenni, melynek tagjai: szaktanárok, főigazgató/tagintézmény igazgató, illetve főigazgató-helyettes/tagintézményigazgató-helyettes.

Az osztályozóvizsgákat a tanítási év utolsó napjáig meg kell szervezni. Jellemétől függően írásbeli, szóbeli illetve gyakorlati részből áll. Az osztályzatot a bizottság állapítja meg.

A sikertelen osztályozóvizsgát a tanuló a javítóvizsgán a továbbhaladás érdekében kijavíthatja.

Különbözeti vizsga

A különbözeti vizsgát az iskola vezetője rendelheti el egyedi elbírálás alapján a tanuló más intézményből való átvétele előtt.

Javítóvizsga

A tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott tanuló (2-8. évfolyamon), javítóvizsgát tehet az aktuális köznevelési törvény által meghatározott feltételek szerint.

A vizsgaszabályzat hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.
- más intézmények olyan tanulóira, akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az iskola vezetője különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

1.10.2 Az értékelés rendje

Magasabb évfolyamba léphet az a tanuló, aki a helyi tanterv minimális követelményeit teljesítette (2-8. évfolyamon), vagyis az adott tantárgyi követelményeket a tanév végén osztályozó, pótló, különbözeti vagy javítóvizsgán legalább elégséges (2) szinten teljesítette. Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti és a megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól, megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.

Az elégséges szint eléréséhez szükséges minimális ismeretanyagot a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve a szaktanárok határozták meg tantárgyanként és évfolyamonként, és amely a Helyi tanterv „**Tantárgyi minimumkövetelmények**” c. fejezetében részletesen megtalálható.

1.11 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

1.11.1 A körzeten belüli tanulók fel-átvétele

Feltételek:

- Körzetes állandó lakhely (életvitelszerűen)

- Az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítvány bemutatása
- Az előző iskola által kiadott távozási bizonyítvány bemutatása
- A 2-8. évfolyamba érkező tanulónak - a helyi tantervben meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő- különbözeti vizsgát írhat elő a fogadó iskola idegen nyelvből és mindazon tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában - a bizonyítvány bejegyzése alapján - nem tanult, vagy más tanterv szerint tanult.

Kiiratkozás módja:

- Kiiratkozáskor a befogadó nyilatkozat leadásával egy időben le kell adni a tanuló diákigazolványát és az ingyenesen kapott tankönyveket, könyvtári könyveket is.
- Ideiglenes diákigazolványt az új iskolában igényelhet a szülő.

1.11.2 Körzeten kívüli tanulók felvétele

A főigazgató dönt, a szülői kérés, az adott évfolyamra járó tanulók létszáma, HH, HHH, SNI, BTMN létszámok függvényében. Felvételnél, átvételnél előnyt élvezhet az a tanuló, akinek ezt különleges helyzete indokolja.

Különleges helyzetnek minősül, ha a tanuló:

- szülője, testvére tartósan beteg, fogyatékkal élő, vagy
- testvére az adott intézmény tanulója, vagy
- munkáltatói igazolás alapján szülőjének munkahelye az iskola körzetében található, vagy
- az iskola a lakóhelyétől, ennek hiányában tartózkodási helyétől egy kilométeren belül található.

Döntése során lehetőség szerint figyelembe veszi a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolák közötti arányos elosztását.

1.11.3 Első osztályba történő beiratkozás

Az elsősök beiskolázásának menete, módja és szabályai az aktuális jogszabályok szerint történik.

A Csongrád és Térsége Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola székhely és tagintézményei vonatkozásában külön felvételi eljárás nélkül történik a tanulói jogviszony létrehozása. Az alapfokú művészeti iskolába a felvétel a Köznevelési tv. hatályos rendelkezéseivel összhangban történik és a saját pedagógiai programjában leírt feltételekkel.

A beíratáskor be kell mutatni:

- a szülő törvényes képviselő személyazonosságát és lakcímét igazoló dokumentumot,
- a gyermek lakcímét igazoló dokumentumot,

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát és személyazonosságát igazoló dokumentumot
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást (óvodai szakvélemény),
- kitöltött, aláírt szülői felügyeleti nyilatkozatot; adatlapot; illetve, házirend elfogadásáról szóló nyilatkozatot, szükség esetén meghatalmazást.
- ha van, nevelési tanácsadói véleményt, szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményét,
- a gyermek TAJ kártyáját

Nem magyar állampolgár kiskorú általános iskolai beíratásánál a szülőnek igazolnia kell azt is, hogy milyen joggal tartózkodik a gyermek Magyarország területén.

A felvételi körzetekről az általános iskolákban és a www.oktatas.hu oldalon lehet tájékozódni.

A **beiratkozás elutasítása esetén** a hatályos törvények szerint a szülőnek jogában áll fellebbezni.

Az erkölcsstan, illetve az Nkt. alapján választható hit- és erkölcsstan oktatás választásáról a szülőt meg kell nyilatkoztatni.

1.12 Sajátos pedagógiai módszerek, témnapok és témahetek

Intézményünkben a tananyag elsajátításának egyik formája a témnap, vagy témahét, amikor az adott tárgykört a diákok 1-3 tanítási napon, iskolai és iskolán kívüli, illetve a Határtalanul program esetében határon túli helyszíneken, rugalmas időkeretek között, változatos tevékenység típusok és sokszínű módszertani eszközök segítségével dolgozzák fel. A témnapok és a témahetek – a rendeletben szabályozottak, illetve az iskolák által választottak és megszervezettek – a Munkatervük részét képezik.

Rendeletben szabályozott témahetek, témnapok:

- Magyar Diáksport Napja
- Digitális Témahét
- Fenntarthatósági Témahét
- „Pénz7” pénzügyi és vállalkozói témahét

2. A CSTÁI Galli János Általános Iskolája és Alapfokú Művészeti Iskolájának művészeti pedagógiai programja

A Galli János Alapfokú Művészeti Iskola rövid története

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

Iskolánk az országban egyedülálló, példaértékű kezdeményezés eredményeként az 1965/66-os tanévtől 2002-ig közös igazgatású ének-zene tagozatos általános iskolai és alapfokú hangszeres tanítást végző intézményként működött.

Ezt a szervezeti felállást az iskola akkori igazgatója, Galli János kezdeményezte abból a megfontolásból, hogy egy kisváros zenei életének irányítását összefogottan, egy helyről irányítottan lehet eredményesen végezni. Így a zeneoktatás énekes és hangszeres képzését is egy iskolában, jól szervezett körülmények között hatékonyabbá lehet tenni.

A gyakorlat sok esetben igazolta ennek az összevont iskolatípusnak az előnyét.

- a növendékek délutáni időbeosztását praktikussá tudjuk tenni,
- a két iskolatípus kollektívája a mindennapok munkájában, (áttanítás, helyettesítés) a közös ünnepi rendezvények megszervezésében, lebonyolításában segítik egymást,
- tanulóink tanulmányi előmenetelét együttesen tudjuk figyelni,
- helyiségeket közösen tudunk használni, stb.

Városunkban 1965 előtt a zeneoktatás ún. zenepedagógus munkacsoportban folyt. Az ott tanító kollégák a Zeneiskola megalakulásával állami keretek között végezték az oktatást zongora, hegedű, fa- és rézfúvós tanszakokon. Az iskola induló növendéklétszáma 100 fő volt. Iskolánkban zenei együtteseket, fúvós- és vonószenekeket és kamaracsoportokat működtetünk.

Az évek során a tanszakok fokozatosan fejlődtek, bővültek. A felmerült igények alapján más hangszeres oktatás és új tanszakokat is indítottunk. A különböző tanszakokon tanuló növendékek aránya megváltozott. Csökkent a zongoristák létszáma, megnőtt az érdeklődés a fúvós hangszeresek iránt. Számolnunk kellett az újonnan divatba jött hangszeresek iránti igényvel, mint például a szintetizátor, az ütőhangszeres és a gitár.

A hangszeres és csoportos órák megtartásához nemcsak az Ének-Zenei Általános Iskola osztálytermeit vesszük igénybe, hanem a város, és a kistérség egyéb általános iskoláiban is tanítunk. Így könnyebb a közlekedés a város távolabbi pontjain élő gyerekek számára, illetve a zenét tanuló növendékek színesebbé teszik iskolájuk életét.

A 2002/2003. tanévtől kezdődően egyéb művészeti ágakkal bővítettük az oktatást. Így elkezdtük a tánc-, szín-, és képzőművészeti képzést.

A 3/2002. (II. 15.) OM rendelet eredményeképpen, az iskola minőségirányítási programjának részeként az iskola szerkezeti átalakuláson ment keresztül, ami a nevében is megmutatkozott: Ének-Zenei Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola.

2003-ban a város általános iskolái a Nevelési Tanácsadó és az immár Művészeti Iskola egyesülésével létrejött egy egységes intézmény.

2006. április 28-án intézményünk felvette Galli János címzetes nyugalmazott igazgató nevét, aki sajnos nem sokkal később, 2006. augusztus 7-én elhunyt.

Az intézmény működése alatt számos növendékből lett muzsikus. Közülük több országos, sőt nemzetközi hírű művész is kikerült, illetve többen hivatásuknak választották a zeneoktatást mind a hangszeres, mind az énektanítás területén. Nevelőtestületünkben jelenleg is többen tanítanak iskolánk egykori diákjai közül.

Az országos versenyek megyei, területi válogatóin folyamatosan részt veszünk.

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

Iskolánk szakmai munkáját, növendékeink eredményes felkészítését a versenyek szakmai zsűrijének elismerései, a zenei pályán továbbtanuló tanulóink sikeres felvételi meghallgatásai is igazolják.

Tanáraink és növendékeink rendszeres fellépői a város és a térség kulturális rendezvényeinek, gazdagítva Csongrád és a környező települések, intézmények rendezvényeit.

A tehetséges növendékek számára több mint 20 éven át nyári zenei táborokat szerveztünk, melynek 2006 óta az SZTE Vántus István Gyakorló Zeneművészeti Szakközépiskolájával együttműködve adunk helyet, minden év nyarán. A táborra a régió tehetséges és zenei pályára készülő tanulóit is várjuk.

A 2007 őszén folytatott minősítési eljárás során tanáraink lelkiismeretes, kimagasló munkájának köszönhetően a Galli János Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Kiváló minősítést kapott.

2007-ben a kistérségi iskolák csatlakozásával megalakult a Csongrádi Kistérség Egyesített Alapfokú Oktatási Intézménye, melynek része jelenleg öt általános iskola, a Művészeti Iskola, valamint az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat is.

Iskolánk elnevezése - a közös intézményi néven belül - az új törvényeknek megfelelően 2012. december 3-án Galli János Alapfokú Művészeti Iskolára változott.

A 2013-2014. tanévtől ismét névváltozáson mentek keresztül a kistérséghez tartozó iskolák, az új név a Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola lett, melyhez már 6 iskola tartozott és tartozik napjainkban is. Ennek egyik tagintézménye a művészeti iskola.

2.1. Az egyes művészeti tevékenységek oktatásának cél- és feladatrendszere

2.1.1 Zeneművészet

Feladatunknak tekintjük az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzését, a zenei ismeretek elsajátítását és minden zenei tevékenység tudatosítását.

Célunk, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a hangszerek által a zene megszólaltatására és befogadására képesek legyenek tanítványaink. Fontosnak tartjuk, hogy értékítéletük fejlesztésével képesek legyenek különbséget tenni a minőségi és a tömeg-kultúra között. A zenei élet eseményei iránt érdeklődjenek, minél többen aktívan vegyenek részt az iskolai rendezvényeken, illetve városunk kulturális életében.

2.1.2 Képzőművészet

Célunk a tanulók nyitottságának, igényességének, ízlésének, erkölcsi értékrendjük alakítása mellett látásuk kiművelése, képi emlékezetük és képzeletük fejlesztése.

Feladatunknak nemcsak kézügyességük fejlesztését tekintjük, hanem képessé próbáljuk őket tenni, hogy gondolataikat, érzéseiket, elképzeléseiket vizuális eszközökkel jelenítsék meg. Így

tehát tervező, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységüket is fejlesztjük.

A múlt értékeinek megismertetésével rávezetjük tanulóinkat annak megszerettetésére, majd továbbvitelére és a hagyományápolására.

Ennek érdekében az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 „A tanulók képességkibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” című projekt együttműködő partnerintézményeként a Magyar Képzőművészeti Egyetem által biztosított tananyagok és módszertani támogató dokumentumok ismeretében, az intézményünk számára kiválasztott szakmai programok tananyagát, módszertanát a helyi tantervünknek megfelelően felhasználjuk, alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben, valamint a tanórán kívüli egyéb nevelő-oktató munkában, illetve a helyi tantervi és tantárgyi programoknak megfelelően a szakkörökben, a szabadidős tevékenységek során, nyári táborokban.

2.1.3 Színművészet

Célunk, hogy a különböző dramatikus tevékenységi formákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlesszük a tanulók érzelmi, értelmi és fizikai képességeit, készségeit, gazdagítsuk az önkifejezés formáit. Törekszünk tanulóink kifejező, tiszta beszédtechnikájának kifejlesztésére.

Képessé kívánjuk őket tenni, hogy az élet más területein elsajátított ismereteket, készségeket életük során hasznosítani tudják.

Feladatunknak tekintjük, hogy a tanulók képessé váljanak a dráma és a színház értő befogadására, értelmezésére.

2.1.4 Táncművészet

Célunk a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának fejlesztésén túl fizikai állóképességük, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékük fejlesztése. Szeretnénk tanulóinkat az egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra nevelni. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremtünk a táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére. Feladatunknak tekintjük az amatőr táncéletbe történő aktív részvételi igény kialakítását is.

2.2. Általános követelmények

2.2.1 Zeneművészet

- Legyen képes a tanuló a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, megfelelően tagolva, kifejezően megszólaltatni.

- Ismerje hangszere történeti háttérét, felépítését.
- Legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival.
- Tudja a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani hangszertechnikai tudását.
- Rendelkezzék a növendék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrációképességgel.
- Ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését.
- Ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét
- Tevékenyen vegyen részt az iskola kamaraegyütteseinek munkájában, legyen szó alkalmi formációról vagy állandó együttesről.
- Életkorának, egyéni képességeinek megfelelően legyen tisztában a tanult darabok alapvető zeneelméleti és zenetörténeti háttérével.

2.2.2 Képzőművészet

2.2.2.1 Képzőművészeti és grafika és festészet tanszak (előképző 1-2., alapfok 1-3.)

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képessége
- Értékelje és dolgozza fel a természeti és tárgyi környezet szépségeit
- Ismerje meg nemzeti és helyi hagyományainkat
- Ismerje az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér megjelenítési eszközeit
- Sajátítsa el az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeit.

2.2.2.2 Szobrászat és kerámia tanszak (4. évfolyamtól)

- Ismerje a tanuló a kerámiakészítés alapjait, a felhasznált anyagok tulajdonságait, a készítés technológiáját.
- Tudja a tanuló a forma és díszítmény összhangjára vonatkozó esztétikai követelményeket. Legyen képes annak összhangjának megteremtésére.
- Tudja elképzeléseit rajzban rögzíteni, ezeket igényesen megoldani.
- Ismerje a helyes munkamenetet.
- Legyen képes műalkotások értő befogadására.

2.2.2.3 Grafika és festészet tanszak (4. évfolyamtól)

- Ismerje a tanuló a grafika alapjait, a felhasznált anyagok tulajdonságait, a készítés technológiáját.
- Tudja a tanuló a forma és díszítmény összhangjára vonatkozó esztétikai követelményeket. Legyen képes annak összhangjának megteremtésére.
- Tudja elképzeléseit rajzban rögzíteni, ezeket igényesen megoldani.
- Ismerje a helyes munkamenetet.
- Legyen képes műalkotások értő befogadására.

- Rendelkezzen alapvető művészettörténeti ismeretekkel.

2.2.3 Színművészet

- A tanuló legyen képes figyelme összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre.
- Tudjon tisztán, kifejezően megnyilatkozni.
- Legyen képes önmaga, társa és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére, azt a szerepjátékok során hasznosítsa.
- Legyen képes kifejezni a különböző – felidézett, illetve az emberi világban tapasztalt – érzelmeket.
- Tudjon kapcsolatot teremteni és –fenntartani.
- Legyen képes saját teste, mozgása, illetve a tér és a térben mozgó társak érzékelésére, a tér kreatív használatára.
- Részt tudjon venni szerepjátékokban, legyen képes csoportos improvizációra.

2.2.4 Táncművészet

2.2.4.1 Moderntánc, Kortárstánc

- Ismerje a tánc általánosan jellemző vonásait és gyakorlati alkalmazásait
- Alakítson ki zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgást
- Ismerje az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeit, szabályait az életkori sajátosságoknak megfelelően
- A táncstílusok és technikák általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása (moderntánc, kortárstánc)
- A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása
- A színpad általános törvényszerűségeinek ismerete
- Előadói táncos magatartás elsajátítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- Képes legyen rendszeres és következetes kitartó munkára
- A tanuló ismerje testrészeinek irányított mozgáslehetőségeit
- Képes legyen alapvető kapcsolatteremtő formák kialakítására, továbbá a tér-, ritmika-, dinamika tudatos használatára
- Tudjon csoportos munkában aktívan, kreatívan és felszabadultan közreműködni
- Ismerje a gyakorlatok esztétikus végrehajtását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit

2.3 Az iskola személyiségfejlesztő és közösségformáló feladata

Az alapfokú művészetoktatás keretében történő nevelés alkalmat ad a tanuló személyiségének formálására, alakítására. Így:

- A különböző művészeti ágak foglalkozásain való részvétellel tanulóinkat a rendszerességre neveljük.

- Életkoruk korai szakaszától kezdődően a helyes időbeosztásra szoktatunk.
- Kötelességtudatukat az órákra történő felkészüléssel, otthoni gyakorlással, továbbá a nyilvános szereplésekre történő felkészülésükkel, helytállásukkal fejlesztjük.
- Képessé tesszük őket, hogy teljesítményüket önértékeléssel minősítsék. Erre a csoportfoglalkozások különösen alkalmasak.
- Önfegyelemre szoktatjuk őket, hogy sikertelenség esetén a kudarcot el tudják viselni.
- Fejlesztjük figyelmüket, hogy szereplések során tudatosan tudjanak összpontosítani, koncentrálni. Ezzel elősegítjük az ismeretlen közönség előtt történő határozott kiállításukat, találékonyágukat.
- Törekszünk megfigyelőképességük és képzelőerejük fejlesztésére.
- A múlt értékeinek megismertetésével hagyománytisztelő és –folytató fiatalokat kívánunk nevelni. Ezzel az amatőr művészeti életbe való aktív bekapcsolódás igényét is kialakítjuk tanulóinkban.
- Közösségtudatukat a csoportos foglalkozásokon fejlesztjük. Toleranciára szoktatunk az amatőr művészeti együttesekben történő munkával.
- Más művészeti iskolák csoportjaival, cserekapcsolatok kiépítésével a helyes kapcsolattartás és kapcsolatkiépítés szabályaira nevelünk.

2.4 Tehetséggondozás

Azok a tanulók, akik az átlagosnál jobb képességekkel rendelkeznek, fejlődésük érdekében nagyobb odafigyelést érdemelnek.

Hangszeres növendékek esetén ezt magasabb óraszám biztosításával érhetjük el, azaz "B" tagozatra irányítjuk őket.

„B” tagozatra az alapfok második évfolyamától javasolt irányítani a növendéket, illetve kiemelten tehetséges tanulók esetében első évfolyamtól a szaktanár, a tanszakvezető és a tagintézmény-igazgató jóváhagyásával és egyetértésével lehetséges. Az átirányítás a főtárgy tanár javaslata alapján a tanszak tanárainak támogatásával történhet. „B” tagozatról tantestületi döntéssel tanév végén lehet visszasorolni „A” tagozatra a növendéket a hozzá fűzött remények nem teljesítése esetén. „B” tagozaton a tantervi anyag mennyiségi és minőségi növelésére kell törekedni. Biztosítani kell a tanuló minél többszöri nyilvános szereplését.

A versenyre, felvételizni készülő tanuló vegyen részt zenei táborokban, illetve keressük annak lehetőségét, hogy szakiskolai tanár is meghallgassa.

A tanuló érdekében szükséges a folyamatos kapcsolattartás a hangszeres és elmélet tanárok között.

Egyéb művészeti ágakban a kiemelkedő képességű tanulókkal lehetőség szerint kisebb létszámú csoportokban kell foglalkozni. Kiállításokra, pályázatokon való részvételre, fesztiválokön való közreműködésre kell ösztönözni őket.

A tehetséges növendékek szakirányú továbbtanulását minden művészeti ágban indítványoznunk kell, illetve biztosítanunk kell az arra való felkészülést. Ennek érdekében zeneművészeti ágon a felvételiző növendékekre a felvételi évében kiemelt figyelmet fordítunk.

2.5 A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái

2.5.1 Személyes találkozók, rendezvények

Nevelési-oktatási céljaink megvalósítása érdekében fontosnak érezzük a szülőkkel kialakított kapcsolattartást.

Művészeti áganként, félévente legalább egy alkalommal tanszaki szülői értekezletet és/vagy zeneművészeti ág esetén tanszaki hangversenyt szervezünk, melyen a főtárgy tanár tájékoztatást nyújt az évközi munkáról, az iskola éves rendezvénytervéről. A szülőkkel folytatott négy szemközti megbeszélés során sor kerülhet az egyéni értékelésre is.

Arra is lehetőséget adunk, hogy alkalmanként a szülő részt vegyen a tanítási órán. Bepillantva az ott folyó munkába sok esetben így segíteni tud gyermekének az otthoni gyakorlásban. Erre a szaktanár és az érintett iskola igazgatója engedélyével nyílik lehetőség.

Évente több alkalommal minden növendékünk nyilvános rendezvényen is (hangverseny, kiállítás, stb.) bemutatkozhat, melyre a szülőket feltétlen elvárjuk. A vizsgákon és beszámolókon kívüli bemutatkozás nem kötelező, mennyisége a növendék igényeihez és a szaktanár javaslataihoz igazítható.

Kötetlenebb és közvetlenebb találkozásra adnak lehetőséget a Nyílt Napok, melyet 2010 óta rendez iskolánk. A több napos rendezvény során a szülők szabadon meglátogathatják bármely művészeti órát, így lehetőségük van betekintést nyerni iskolánk szakmai munkájába.

2.5.2 Írásbeli tájékoztatás

- A tájékoztató füzetben, melynek használata kötelező (Tartalmazza a tanuló adatait, a gyermeket tanító nevelők névsorát, a tanuló osztályzatait, a térítési- és tandíj megállapított mértékét, és befizetésének határidejét. A szülőknek rendszeresen át kell nézniük a bejegyzéseket, és aláírásukkal jelezniük kell azok tudomásuk vételét.)
- az iskolai hirdetőtáblákon,
- az intézmény honlapján.

2.5.3 Mobilkommunikáció

Sürgős esetben a kapcsolattartás ezen formáit alkalmazzuk a szülőkkel:

- e-mail,
- mobiltelefon,
- közösségi oldalak.

2.6 A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítése

Napjainkban egyre inkább szűkül a térítésmentes oktatás lehetősége, különösen a nem kötelező jellegű iskolákban, mint pl. a művészeti iskola. Megkülönböztetett figyelemmel kell munkálkodnunk a szociálisan nehéz helyzetben lévő gyermek tanulmányainak segítésében. A konkrét anyagi támogatást iskolánk kérvény benyújtása után, külön elbírálás alapján ítéli meg.

A támogatás formái a következők:

- térítési- és tandíjkedvezmények, tandíjmentesség
- nyári táborozás alkalmával díjkedvezmény igénybevétele
- tanulmányi versenyek támogatása

Az embert nemcsak anyagi háttere, hanem a mellette álló társak ismerete, s az általuk biztosított lehetőségek segíthetik. Visszahúzóadás, féltékenység, bátortalanság, egyes esetekben deviáns viselkedési formák is jellemezhetik a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeket. Ezekkel a gyerekekkel különösen oldott, családi légkört igyekszünk teremteni. Beszélgetéseink során érdeklődünk a tanuló iskolai tanulmányairól, lehetőség szerint ezekben is segítjük őt. Feladatmegoldásaiban még jobban ügyelünk a fokozatosságra. Apróbb feladatok tökéletes megoldásával erősítjük sikerélményeiket. Így a nagyobb odafigyelésre szoruló gyermekek esetében rendszeresen fejlesztjük önbizalmukat, ítélőképességüket, hogy minél előbb a „küzdés”, „bizakodás” pályájára állíthassuk személyiségüket.

2.7 Sajátos nevelési igényű tanulók oktatása

Iskolánkban több sajátos nevelési igényű gyermek is tanul, akik kiemelt figyelemre szorulnak, és megfelelő oktatásukhoz egyéni oktatási módszerekre van szükség. Ezek a gyerekek a fent is említett szociális problémák mellett, tanulási nehézségekkel is küzdenek, melyek sajátos helyzet elé állítják pedagógusainkat.

A zenetanulás és a művészetek tanulása bizonyítottan kiemelkedően jó hatással van a gyerekek fejlődésére, javítja tanulmányi eredményeiket. A művészettel foglalkozó gyermek könnyebben illeszkedik be egy közösségbe, szociálisan érzékenyebb lesz, mint más társai.

Pedagógusaink a sajátos nevelési igényű gyermekek oktatása során teljes egészében egyénre szabott, illetve könnyített tanterv és követelmény-rendszer alapján tanítanak. Ennek érdekében alternatív pedagógiai módszereket használnak, valamint konkrét segítséget nyújthat zeneterapeuta végzettségű kollégánk is.

2.8 Az iskola működésének jellemzői

2.8.1 Tanulói jogviszony létesítése, és megszűnése

A művészeti iskola zeneművészeti és táncművészeti tanszakaira általában az általános iskola 1. évfolyamától, képzőművészeti, színművészeti tanszakra jellemzően az általános iskola 2. osztályától kezdődően ajánljuk jövőbeni tanulóinknak a jelentkezést.

A szülők által kitöltött jelentkezési lapok benyújtása, és felvételi meghallgatás után szaktanárokból álló bizottság javaslatot tesz a tanuló felvételére. A bizottság a meghallgatás után közvetlenül dönt a tanulók felvételéről és erről tájékoztatja a szülőket is.

A tanulók beiskolázása minden tanév májusában, illetve szeptemberében történik.

A beiskolázáskor figyelembe vesszük

- az osztálytanítók javaslatát,
- túljelentkezés esetén a tanuló adottságait, képességeit.

A hangszertanulás megkezdését 2. osztályos korban javasoljuk. Ennek propagálását az előző tanév májusában végezzük, amikor az elsős tanulókat és szüleiket zenés szülői értekezleten, és nyílt napjainkon tájékoztatjuk a hangszertanulás lehetőségéről, a vele járó kötelezettségekről, a hangszerválasztás lehetőségeiről.

A fűvós tanszakokra jelentkező tanulók felvételénél előnyben részesülnek a korábban legeredményesebben már furulyát tanuló tanulóink. Ugyancsak előnyt élvez a saját hangszerrel rendelkező növendék.

A művészeti iskolába történő tanulmányokat idősebb korban is el lehet kezdeni. Ebben az esetben az iskola tanáraiból alakult bizottság a tanuló képességeit megvizsgálva dönt a tanuló osztályba sorolásáról.

Az iskolában folyamatosan tanuló növendékek szülei május hónapban írásban nyilatkoznak gyermekük tanulmányának folytatásáról vagy befejezési szándékáról.

A művészeti iskolában a tanuló jogviszonya a szülő írásbeli kérésére szűnhet meg félévkor, kizárólag nagyon indokolt esetben (lakhelyváltozás, betegség, stb.). Fizetési kötelezettség nem teljesítése esetén többszöri felszólítás megtörténte után ugyancsak megszűnik a tanuló jogviszonya. Egyéb okokból kimaradni év közben nem lehet.

A tanuló kiemelkedően rossz magaviselete, a házirend többszöri megsértése, a csoport vagy a többi tanuló tanulásának többszöri akadályozása esetén - a szülővel történt előzetes megbeszélés után -, a szaktanár az érintett iskola igazgatója közös döntése alapján eltanácsolható. A művészeti iskolába újbóli felvétel kérése esetén a felvételtől az érintett iskola igazgatója dönt.

2.8.2 A magasabb évfolyamba lépés feltételei

Felsőbb évfolyamba léphet az a tanuló, aki megfelel évfolyama minimális követelményeinek, valamint főtárgyból és a kötelező tárgy(ak)ból eredményes vizsgát tett. Amennyiben az évfolyam tantervi követelményeit a tanuló nem tudta teljesíteni, az adott évfolyamon folytathatja tanulmányait.

Egy tanév alatt két évfolyam anyagát is el lehet végezni. Ez esetben az év végi vizsga anyagát a magasabb osztály anyagából kell megválasztani és ebből osztályozó vizsgát köteles tenni. Az évfolyam-ugrást a szaktanár javaslatára az érintett iskola igazgatója hagyja jóvá.

Amennyiben a tanuló az osztály anyagát önhibáján kívüli okok miatt (betegség, családi ok, stb.) nem tudta elvégezni, a szülő kérése és a szaktanár javaslata alapján lehetősége van osztályában maradni. Év végén a bizonyítványban és a törzslapra ezt a tényt be kell vezetni. Az alapfokú évfolyamok elvégzésekor a tanuló köteles művészeti alapvizsgát tenni, mely állami vizsgának minősül. Letétele a továbbképző évfolyamok megkezdésének feltétele.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit a rendeletben szabályozottak szerint, illetve a szaktanár javaslata alapján állítjuk össze. A vizsga két részből – egy gyakorlati (vizsgakoncert) és egy elméleti (feladatsor) részből – áll. Az érdemjegyet a vizsgabizottság tagjai által függetlenül adott osztályzat átlagából, és az elméleti jegyből állapítjuk meg.

2.8.3 A tanulók munkájának értékelési módja

2.8.3.1 Beszámolók

Az iskolában a tanulók félévkor beszámolót, év végén vizsgát tesznek. Ezek a számonkérések szaktanárokból alakult legalább 3 fős bizottság előtt zajlanak.

A félévi beszámolók lehetnek nyilvános koncertek, valamint zártkörűek is.

A félévi és év végi vizsga követelményeit a tanszakvezető tanár és a tanszak tanárai a tanszakon belül egységesen határozzák meg.

A választott és kötelező tárgyak (gyakorlati tárgyak, mint pl. kötelező zongora, kamarazene) minden esetben beszámoló és vizsga kötelesek. Csoportos beszámolók, együttesek esetén lehetőség van koncertek, és fellépések beszámítására is.

2.8.3.2 Minősítés, értékelés

A reális értékelés előfeltétele a világosan megfogalmazott és következetesen végrehajtott követelményrendszer. Ugyanakkor a tanulót önmaga teljesítményéhez, képességeihez is viszonyítani kell. Akár elismerő az értékelés, akár bíráló, mindig a bizalomra kell épülnie.

A tanulót a félévi beszámoló és év végi vizsga mellett minden hónap végén is minősítjük, értékeljük a gyermek órai és egyéb szakmai munkája alapján. Az értékelést a pedagógus a naplóba, valamint a tanuló tájékoztató füzetébe vezeti be.

Ha bármilyen elfogadható indok miatt a tanuló az év végi vizsgán nem vesz részt, lehetőség van tanszakon belül egy másik vizsganapon beszámolót tenni. Ha ez nem lehetséges, a tanuló munkájának minősítését a féléves munka alapján a szaktanár állapítja meg a növendék havi osztályzatainak figyelembe vételével.

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

A vizsgákon a tanulók teljesítményét a tárgyat tanító pedagógus értékeli. A bizottság tagjai véleményezhetik, illetve javaslatot tehetnek más érdemjegyre, amennyiben az értékelés eltér a gyermek havi osztályzataitól, illetve a tanuló tapasztalt teljesítményétől.

A félévi értékelésről a főtárgy tanára a szülőket a tájékoztató füzetben, év végén a bizonyítványban értesíti.

A tanulók munkáját két szempont szerint értékeljük:

- A képességeket, a szakmai teljesítményt szöveges megjegyzéssel, vagy és egytől ötig terjedő osztályzattal minden művészeti ág minden évfolyamán.
- A szorgalmat, a munkához való hozzáállást kettőtől ötig terjedő osztályzattal.

A művészeti ágakon az alapfok 6. évfolyamának elvégzése után művészeti alapvizsga tehető, a továbbképző 10. évfolyam elvégzése után művészeti záróvizsga tehető. Ezen vizsgák alapkövetelményeit „Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja” tartalmazza, minden vizsga esetében ez az irányadó.

Művészeti iskolánkban ezen vizsgák két részből állnak:

- írásbeli beszámoló a főtárgy tanár kijelölt témája mentén, terjedelme minimum egy A4 oldal.
- gyakorlati vizsga – zeneművészeti ágon négy különböző karakterű előadási darab. Képző- és iparművészeti ágon egy vizsgaalkotás bemutatással együtt. Színművészeti-bábművészeti ágon egy betanult jelenet előadása. Táncművészeti ágon csoportos táncelőadás.

2.8.4 Kották, tankönyvek kiválasztásának elvei

Az iskolánk által elfogadott Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja kiadvány minden művészeti ágban tanszakonként tartalmazza a javasolt kották és tankönyvek jegyzékét. A kiválasztásnál a következőkre figyelünk;

- tartalmazza a minimum követelmény anyagát;
- adjon lehetőséget a differenciált képességfejlesztésre;
- legyen alkalmas több éves válogatásra;
- előnyben részesítjük az egymásra épülő kiadványokat;
- beszerzési ára mérsékelt, a kiadvány minősége jó legyen.

Alternatív pedagógiai módszerek kiadványainak alkalmazásakor figyelembe vesszük a nemzetközi- és hazai szakirodalom ajánlását, valamint szaktanáraink véleményét.

2.8.5 Hangszer-, könyv- és kottatár használat

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

Tanulóink tanulmányaik során az iskola tulajdonában lévő hangszereket használhatják. A személyes használatba vétel tényét a szülőknek egy kötelezvény aláírásával kell tudomásul vennie.

Amennyiben használat során gondatlanságból eredően a hangszer megsérül, annak javíttatásáról a szülőnek gondoskodnia kell. A természetes elhasználódásból eredő hibák javítását az iskola a tankerület támogatásával végezteti.

Iskolánk minden tanulója külön térítési díj fizetése nélkül jogosult az iskolai könyv- és kottatár használatára. A kiadványok kölcsönzése a főtárgy tanáron keresztül történik. Tanév végén az iskolai könyvtárból kikölcsönzött kiadványokkal a tanároknak el kell számolni.

Az iskola tulajdonában lévő kölcsönzött kottákért a szülő anyagi felelősséggel tartozik. Amennyiben a kotta vagy könyv állapota a használathoz képest vélhetően nagyobb mértékben romlott, úgy a szülő köteles a kottát felújítani, megvásárolni az iskola részére.

2.8.6 Térítési díjak

A művészeti iskola tanulói tanulmányaikért térítési díjat kötelesek fizetni. Ennek mértékét az érvényben lévő miniszteri rendelet alapján a tankerület határozza meg.

A térítési díj mértéke függ a tanuló tanulmányi eredményétől, életkorától.

A kedvezmény megítéléséről a jogszabályok és helyi rendelkezések figyelembe vételével az érintett iskola igazgatója dönt.

A részletes szabályozás a mindenkori Térítési- és tandíj szabályzatban található.

Tantervi módosulások, egyedi jellemzők

2020. február 8-án hatályát veszítette az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet (a továbbiakban: Rendelet).

A Rendelet 1. számú melléklete változatlan formában jelen alapprogram 1. melléklete, amely szerint – az az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról szóló 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet hatályba lépését megelőzően – folytatott képzések felmenő rendszerben folytathatók, oly módon, hogy a tanulmányaikat már megkezdett tanulók azt legkésőbb a 2026/2027. tanévig be tudják fejezni.

A Rendelet 2. számú melléklete változatlan formában jelen alapprogram 2. melléklete amelyet alkalmazni kell zeneművészet, képző- és iparművészet, színművészeti-bábművészeti és táncművészeti ágakon.

2.9 Tanszakonkénti követelmények, tantervi sajátosságok

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Az éves tananyagot a növendékek, csoportok képességeihez mérten, annak figyelembe vételével, egyéni elbírálás alapján tervezzük. Az iskolában működő különböző tanszakok egyéni – az adott hangszercsoportra jellemző – sajátosságokkal rendelkeznek, melyek egyedi követelmények és tantervi módosulások előírását tették szükségessé. Minden művészeti ág minden tanszakán „Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja” 2. számú melléklet az irányadó.

2.9.1 Fúvós tanszak

A fő irányadó a tanszaki követelmények szempontjából a gyerek adottságainak megfelelő elvárások alkalmazása. A félévi és év végi számonkéréseket, vizsgákat is eszerint kell kezelnünk. A minimum vizsgakövetelmények a következők: Két dal, népdal vagy műdal (lehet kottából is). A jobb képességű tanulók természetesen játszhatnak három, illetve négy művet is, többet nem szükséges. Ezek között lehetőleg legyen zongorakíséretes vagy kamara mű és kapjon szerepet a kotta nélküli játék is.

2.9.2 Vonós tanszak

Vizsgakövetelmények:

Előképző 1. 2.: - a félévi meghallgatásra a tanár belátása szerint kerül sor

- az év végi vizsga ajánlott anyaga: 2 gyermekdal

Egyéni fejlődéstől függően, értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.

„A” TAGOZAT

1. 2. 3. 4. évfolyam

A félévi és év végi vizsgák anyagát 3 egységre módosítottuk:

- hangsor (az adott korosztálynak megfelelő)

- népdal/ etüd

- kamara (zg. kíséret/ min. 2 hangszeres)

Szaktanári javaslat alapján, indokolt esetben pl. HHH, diszlexia, tanulási nehézségek; a meghallgatás anyaga csökkenthető.

5. évfolyam

A meghallgatások anyagát 2 játszandó egységre módosítottuk:

- etüd

- kamara (zg. kíséret/ min. 2 hangszeres)

A félévi meghallgatása alól az a növendék kaphat mentességet, akit szaktanára javasol.

6. évfolyam

Félévi meghallgatás:

2 különböző stílusú tanulmány

év vége: alapvizsga

4 különböző stílusú tanulmány kb. 10 perces műsorral

7. 8. 9. 10. évfolyam

2 különböző stílusú tanulmány

Záróvizsga: 4 különböző stílusú tanulmány, min. 10 perces műsorral

„B” TAGOZAT

1. 2. 3. 4. évfolyam

Félévi és év végi meghallgatás anyaga:

4 egység: 2 különböző jellegű technikai etüd

2 kamara jellegű darab

5. 6. évfolyam:

4 egység: 2 különböző jellegű technikai egység (2 etüd/ 1 skála+1 etüd)

1 koncert tétel

1 kamara jellegű darab

Alapvizsga: lsd.”A” tagozat

7. 8. 9. 10. évfolyam

félév: 1 etüd

1 előadási darab

év vége: 1 etüd

2 előadási darab

Záróvizsga: lsd.”A” tagozat

2.9.3 Billentyűs tanszak

Az évfolyamok tananyagát a tanulók életkori sajátosságai és egyéni képességei alapján a szaktanár állítja össze, a haladás üteme személyre szabott, ahogyan az alkalmazott tanári módszerek is. A tervezés során különös figyelemmel kell lenni a különböző tanulási nehézségekkel, illetve magatartási problémákkal küzdő gyerekekre.

A félévi és év végi beszámolók során a tanuló a képességihez mérten, a tantervnek megfelelő szintű darabok eljátszására törekedjen.

A **szintetizátor tárgy** követelményei, a tananyag összeállítása a 2009. évben megjelent, Fehér József tervezete alapján történik. Egyeztetés alapján a tanszak a félévi beszámolókat nyilvános szereplés keretében rendezi, melyen a növendék egyéni képességeinek megfelelően egy szintetizátoron és egy klasszikus zongorán előadott darabot játszik. Az év végi vizsga zártkörű, 3 tagú bizottság jelenlétében, melyen a növendék két különböző stílusú, szintetizátoron megszólaltatott és egy klasszikus zongorán előadott darabot játszik, melynek stílusa nem egyezhet meg a félévkor előadottával. A beszámolók anyagát a tanuló felkészülten, kotta nélkül szólaltassa meg.

A tanszak technikai felszereltsége az iskola lehetőségeihez igazodik, melyről az újonnan felvett tanulók szülei tájékoztatást kapnak.

A tanszakon tanítók önképzés keretében bővítik ismereteiket, figyelemmel kísérik a hangszergyártók legújabb fejlesztéseit.

2.9.4 Akkordikus tanszak

Ütőhangszeres tanulók esetén a félévi beszámoló minimum követelménye egy kisdob etüd, valamint egy lehetőleg zongorakíséretes előadási darab dallamhangszeren. Az év végi vizsga anyagában minimum három mű szerepeljen, mely a tanuló képességei és a szaktanár javaslata alapján lehet kisdob etüd, dobszerelés etüd, play-along játék, dallamhangszeres előadási darab, set-up darab, és kamarazene is.

Magasabb évfolyamokon elkerülhetetlen, hogy a tanulók specializálódjanak egy-egy kedvelt hangszercsoportra. Így nehezen elvárható, hogy a tanuló érdeklődése töretlenül fennmaradjon minden hangszercsoport iránt. A szaktanár javaslatára a tanterv és a vizsga követelményei is módosíthatók az alapján, hogy a tanuló dallamhangszerekkel vagy a dobszereléssel foglalkozik-e többet illetve szívesebben. A kisdob és/vagy set-up darabok minden esetben kötelezőek, magasabb évfolyamon az ütőegyüttesben való tevékeny részvétel is elvárás. Zenei pályára készülő növendékek esetében ezen felül az alapvető zenekari ütőhangszerek elméleti és lehetőség szerint gyakorlati ismerete is követelmény.

Gitár hangszer tanuló növendékeink tantervi követelményeiben a rendeletben előírtak az irányadóak, természetesen igazodva a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez.

2.10 A képzés tanszakai, tantárgyai, óraszámai 2013. augusztus 31-ig

Iskolánkban művészeti áganként az alább felsorolt tanszakokon a következő főtárgyakat oktatjuk. A képzési időnél az első számjegy az előképző évfolyamát, a második az alapfok, a harmadik a továbbképző évfolyam számát jelöli.

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Zeneművészet

Tanszak	Főtárgy	Képzési idő
Zongora	Zongora	2+6+4 évfolyam
	Szintetizátor	2+6+4 évfolyam
	Orgona	2+6+4 évfolyam
Vonós	Hegedű	2+6+4 évfolyam
	Gordonka	2+6+4 évfolyam
Fafűvós	Furulya	2+6+4 évfolyam
	Fuvola	2+6+4 évfolyam
	Oboa	2+4+4 évfolyam
	Klarinét	2+4+4 évfolyam
	Fagott	2+4+4 évfolyam
	Szaxofon	2+4+4 évfolyam
Rézfűvós	Trombita	2+6+4 évfolyam
	Kürt	2+4+4 évfolyam
	Tenorkürt	2+4+4 évfolyam
	Harsona	2+4+4 évfolyam
	Tuba	2+4+4 évfolyam
Egyéb	Ütő	2+6+4 évfolyam
	Gitár	2+6+4 évfolyam
	Kamarazene	0+0+4 évfolyam

Színművészet

Tanszak	Főtárgy	Képzési idő
Színjáték	Drámajáték	2+6+0 évfolyam
	Színjáték	0+0+4 évfolyam

Képzőművészet

Tanszak	Főtárgy	Képzési idő
Kerámia	Vizuális alapismeretek	2+6+4 évfolyam
	Rajz- festés- mintázás	
	Műhelygyakorlat	
Festészet és grafika	Festészet, grafika	2+6+4 évfolyam

Táncművészet

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Tanszak	Főtárgy	Képzési idő
Moderntánc	Modern-kortárstánc	2+6+4 évfolyam
Kortárstánc	Kreatív gyerektánc	2+2+0 évfolyam
	Kortárstánc	0+4+4 évfolyam
Néptánc	Népi játék	2+0+0 évfolyam
	Néptánc	0+4+6 évfolyam

A különböző művészeti ágak tantárgyait, a tanórai foglalkozások heti óraszámát és időtartamát rendelet szabályozza. Ennek részletezése a Művelődési és Közoktatási Minisztérium 1998-ban kiadott tantervi programjában található, melyet nevelőtestületünk elfogadott.

2.11 A képzés tanszakai, tantárgyai, óraszámai 2013. szeptember 1-től

Az alább megnevezett képzési rendszer 2011 szeptemberétől már bevezetésre került felmenő rendszerben. 2013. szeptember 1-től tantestületi határozatunk alapján minden tanszakon alkalmazandó.

Zeneművészet - Klasszikus zene

Tanszak	Főtárgy	Képzési idő
Billentyűs	Zongora	2+6+4 évfolyam
	Orgona	1+4+4 évfolyam
Vonós	Hegedű	2+6+4 évfolyam
	Brácsa	2+6+4 évfolyam
	Gordonka	2+6+4 évfolyam
	Nagybőgő	1+4+4 évfolyam
Fafűvós	Furulya	2+6+4 évfolyam
	Fuvola	2+6+4 évfolyam
	Oboa	2+6+4 évfolyam
	Klarinét	2+6+4 évfolyam
	Fagott	2+6+4 évfolyam
	Szaxofon	2+6+4 évfolyam
Rézfűvós	Trombita	2+6+4 évfolyam
	Kürt	2+6+4 évfolyam
	Tenorkürt	2+6+4 évfolyam
	Harsona	2+6+4 évfolyam
	Tuba	2+6+4 évfolyam
Akkordikus	Ütő	2+6+4 évfolyam
	Gitár	2+6+4 évfolyam

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Népzene	Népi ének	2+6+4 évfolyam
Vokális	Magánének	2+6+4 évfolyam
Kamarazene	kamarazene	(2+4)2+4 évfolyam

Zeneművészet – Elektroakusztikus zene

Tanszak	Főtárgy	Képzési idő
Billentyűs	Klasszikus szintetizátor	2+6+4 évfolyam
	Szintetizátor - keyboard	2+6+4 évfolyam

Színművészet

Tanszak	Főtárgy	Képzési idő
Színjáték	Dráma és színjáték	2+6+4 évfolyam

Képzőművészet

Tanszak	Főtárgy	Képzési idő
Képzőművészeti	Vizuális alapismeretek	2+0+0 évfolyam
	Grafika és festészet alapjai	0+3+0 évfolyam
Grafika és festészet	Grafika és festészet műhelygyakorlat	0+3+4 évfolyam
Szobrászat és kerámia	Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat	0+3+4 évfolyam

Táncművészet

Tanszak	Főtárgy	Képzési idő
Kortárstánc	Kreatív gyerektánc	2+2+0 évfolyam
	Kortárstánc	0+4+4 évfolyam
Moderntánc	Berzik-technika	2+2+0 évfolyam
	Jazz-technika	0+4+4 évfolyam
Néptánc	Népi játék	2+0+0 évfolyam
	Néptánc	0+4+6 évfolyam

A különböző művészeti ágak tantárgyait, a tanórai foglalkozások heti óraszámát és időtartamát rendelet szabályozza. Ennek részletezése a NEFMI 3/2011 (I.26.) rendelete

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

alapján módosult Művelődési és Köznevelési Minisztérium 1998-ban kiadott tantervi programjának 2. mellékletében található, melyet nevelőtestületünk elfogadott.

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és
Alapfokú Művészeti Iskola
Székhely és Tagintézményei vonatkozásában

Helyi tanterv

1. Iskolák választott kerettanterve

1.1 A Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (székhelyintézmény) választott kerettanterve

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	Alapóraszám 1-2. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	7	7	14
Idegen nyelvek	+1	+1	+2
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Környezetismeret	-	-	-
Ének-zene	2	2	8
Vizuális kultúra	2	2	
Technika és tervezés	1+1	1+1	2
Testnevelés	5	5	10
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			-
Kötelező alapóraszám	22	22	44
Szabadon tervezhető órakeret	+2	+2	+4
Maximális órakeret	24	24	48

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	3. évfolyam	4. évfolyam	Alapóraszám 3-4. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	5	5	10
Idegen nyelvek	+1	2	2
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Környezetismeret	1	1+1	2
Ének-zene	2	2	7
Vizuális kultúra	2	1	
Technika és tervezés	1+1	1+1	4

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	22	23	45
Szabadon tervezhető órakeret	+2	+2	4
Maximális órakeret	24	25	49

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	Alapóraszám 5-6. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	4	4	8
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Történelem	2	2	5
Hon- és népismeret (kötelezően választandó)	1	-	
Állampolgári ismeretek	-	-	
Természettudomány	2	2	4
Fizika	-	-	-
Kémia	-	-	-
Biológia	-	-	-
Földrajz	-	-	-
Ének-zene	1	1	5
Vizuális kultúra	1	2	
Dráma és színház	-	-	
Technika és tervezés	1+1	1+1	4
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)	-	-	-
Kötelező alapóraszám	27	27	54
Szabadon tervezhető órakeret	+1	+1	2

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Rendelkezésre álló órakeret	28	28	56
-----------------------------	-----------	-----------	-----------

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	7. évfolyam	8. évfolyam	Alapóraszám 7-8. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	3	3	6
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	3	3+1	6
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	2
Történelem	2	2	5
Állampolgári ismeretek		1	
Természettudomány			
Fizika	1	2	12
Kémia	1	2	
Biológia	2	1	
Földrajz	2	1	
Ének-zene	1	1	5
Vizuális kultúra	1	1	
Dráma és színház	1		
Technika és tervezés	1+1	+1	3
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	29	28	57
Szabadon tervezhető órakeret	+1	+2	3
Rendelkezésre álló órakeret	30	30	60

Az iskola:

- a technika és tervezés tantárgy tanítása során „B modul” változatot választja.
- a magyar nyelv és irodalom tantárgyat 1. évfolyamon egy tantárgyként kezeli, 2-8. évfolyamon magyar nyelv, valamint irodalom tantárgyakra bontja.

Tagintézmények tantervei

1.2 A Csongrád és Térsége Általános Iskola Bokrosi Általános Iskolája választott kerettanterve

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva a táblázatban találhatók.

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	Alapóraszám 1-2. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	7 (+1)	7(+1)	14
Idegen nyelvek			
Matematika	4 (+1)	4 (+1)	8
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Környezetismeret			-
Ének-zene	2	2	8
Vizuális kultúra	2	2	
Technika és tervezés	1	1	2
Testnevelés	5	5	10
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	22	22	44
Szabadon tervezhető órakeret	+2	+2	+4
Maximális órakeret	24	24	48

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	3. évfolyam	4. évfolyam	Alapóraszám 3-4. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	5 (+1)	5 (+1,5)	10
Idegen nyelvek		2	2
Matematika	4 (+1)	4 (+0,5)	8
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Környezetismeret	1	1	2
Ének-zene	2	2	7
Vizuális kultúra	2	1	
Technika és tervezés	1	1	4
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	22	23	45
Szabadon tervezhető órakeret	+2	+2	4
Maximális órakeret	24	25	49

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva a táblázatban találhatóak.

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	Alapóraszám 5-6. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	4	4 (+1)	8
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	4	4 (+0,5)	8
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	2
Történelem	2	2	
Hon- és népismeret (kötelezően választandó)	1	-	5
Állampolgári ismeretek	-	-	
Természettudomány	2	2 (+0,5)	4
Fizika	-	-	-
Kémia	-	-	-
Biológia	-	-	-
Földrajz	-	-	-
Ének-zene	2	1	
Vizuális kultúra	1	1	5
Dráma és színház			
Technika és tervezés	1	1	4
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	28	26	54
Szabadon tervezhető órakeret		+2	2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	56

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Tantárgyak	7. évfolyam	8. évfolyam	Alapóraszám 7-8. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	3 (+0,5)	3 (+1)	6
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	3 (+0,5)	3 (+0,5)	6
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Történelem	2	2	5
Állampolgári ismeretek		1	
Természettudomány			
Fizika	1	2	12
Kémia	1	2	
Biológia	2	1	
Földrajz	2	1 (+0,5)	
Ének-zene	1	1	5
Vizuális kultúra	1	1	
Dráma és színház	1		
Technika és tervezés	1		3
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	29	28	57
Szabadon tervezhető órakeret	+1	+2	3
Rendelkezésre álló órakeret	30	30	60

Az iskola a magyar nyelv és irodalom tantárgyat 1-2. évfolyamon egy tantárgyként kezeli, 3 - 8. évfolyamon magyar nyelv, valamint irodalom tantárgyakra bontja.

1.3. A Csongrád és Térsége Általános Iskola Galli János Általános Iskolája és Alapfokú Művészeti Iskolája választott kerettanterve

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva a táblázatban találhatóak.

A osztály

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	Alapóraszám 1-2. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	7	7	14
Idegen nyelvek			
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Környezetismeret			-
Ének-zene	2+1	2+1	8+2
Vizuális kultúra	2	2	
Technika és tervezés	1	1	2
Testnevelés	5	5	10
Képességfejlesztő sakk (egyéb helyi speciális tantárgy)	+1	+1	+2
Kötelező alapóraszám	22	22	44
Szabadon tervezhető órakeret	+2	+2	+4
Maximális órakeret	24	24	48

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	3. évfolyam	4. évfolyam	Alapóraszám 3-4. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	5+1	5+1	10+2
Idegen nyelvek	1	1	2
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Környezetismeret	1	1	2
Ének-zene	2	2	7
Vizuális kultúra	1	2	
Technika és tervezés	1	1	4
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Képességfejlesztő sakk (egyéb helyi speciális tantárgy)	+1	+1	+2
Kötelező alapóraszám	22	23	45
Szabadon tervezhető órakeret	+2	+2	4
Maximális órakeret	24	25	49

Képességfejlesztő sakk kerettanterv

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva a táblázatban találhatóak.

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	Alapóraszám 5-6. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	4	4	8
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	2
Történelem	2	2	
Hon- és népismeret (kötelezően választandó)	1		5
Állampolgári ismeretek	-	-	
Természettudomány	2	2	4
Fizika	-	-	-
Kémia	-	-	-
Biológia	-	-	-
Földrajz	-	-	-
Ének-zene	1+1	1+1	
Vizuális kultúra	1	1	5+2
Dráma és színház		1	
Technika és tervezés	1	1	4
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	27	27	54

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Szabadon tervezhető órakeret	+1	+1	+2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	56

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	7. évfolyam	8. évfolyam	Alapóraszám 7-8. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	3+1	3+1	6+2
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	3	3+1	6+1
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	2
Történelem	2	2	5
Állampolgári ismeretek		1	
Természettudomány			
Fizika	1	2	12
Kémia	1	2	
Biológia	2	1	
Földrajz	2	1	
Ének-zene	2	1	5
Vizuális kultúra	1	1	
Dráma és színház			
Technika és tervezés	1		3
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	29	28	57
Szabadon tervezhető órakeret	+1	+2	3
Rendelkezésre álló órakeret	30	30	60

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva a táblázatban találhatóak.

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

B osztály

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	Alapóraszám 1-2. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	7	7	14
Idegen nyelvek	+1	+1	+2
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	2
Környezetismeret			-
Ének-zene	2	2	8
Vizuális kultúra	2	2	
Technika és tervezés	1+1	1+1	+2
Testnevelés	5	5	10
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	22	22	44
Szabadon tervezhető órakeret	+2	+2	+4
Maximális órakeret	24	24	48

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	3. évfolyam	4. évfolyam	Alapóraszám 3-4. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	5+1	5+1	10+2
Idegen nyelvek	1	1+1	2+1
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	2
Környezetismeret	1+1	1	2+1
Ének-zene	1	2	7
Vizuális kultúra	2	2	
Technika és tervezés	1	1	4
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Képességfejlesztő sakk (egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	22	23	45
Szabadon tervezhető	+2	+2	4

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

órakeret			
Maximális órakeret	24	25	49

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva a táblázatban találhatóak.

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	Alapóraszám 5-6. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	4	4	8
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Történelem	2	2	5
Hon- és népismeret (kötelezően választandó)	1		
Állampolgári ismeretek	-	-	
Természettudomány	2+1	2+1	4+2
Fizika	-	-	-
Kémia	-	-	-
Biológia	-	-	-
Földrajz	-	-	-
Ének-zene	1	1	5
Vizuális kultúra	1	1	
Dráma és színház		1	
Technika és tervezés	1	1	4
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	27	27	54
Szabadon tervezhető órakeret	+1	+1	+2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	56

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Tantárgyak	7. évfolyam	8. évfolyam	Alapóraszám 7-8. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	3+1	3+1	6+2
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	3	3+1	6+1
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	2
Történelem	2	2	5
Állampolgári ismeretek		1	
Természettudomány			
Fizika	1	2	12
Kémia	1	2	
Biológia	2	1	
Földrajz	2	1	
Ének-zene	1	1	5
Vizuális kultúra	2	1	
Dráma és színház			
Technika és tervezés	1		3
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	29	28	57
Szabadon tervezhető órakeret	+1	+2	3
Rendelkezésre álló órakeret	30	30	60

Az iskola a magyar nyelv és irodalom tantárgyat 1-2. évfolyamon egy tantárgyként kezeli, 3 - 8. évfolyamon magyar nyelv, valamint irodalom tantárgyakra bontja

1.4. A Csongrád és Térsége Általános Iskola László Gyula Általános Iskolája választott kerettanterve

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva a táblázatban találhatók.

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	Alapóraszám 1-2. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	14+2
Idegen nyelvek	+1	+1	+2
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Környezetismeret	-	-	-
Ének-zene	2	2	8
Vizuális kultúra	2	2	
Technika és tervezés	1	1	2
Testnevelés	5	5	10
Családi életre nevelés	-	-	-
Kötelező alapóraszám	22	22	44
Szabadon tervezhető órakeret	+2	+2	+4
Maximális órakeret	24	24	48

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	3. évfolyam	4. évfolyam	Alapóraszám 3-4. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	5+1	5+1	10
Idegen nyelvek	+1	2	2
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Környezetismeret	1	1	2
Ének-zene	2	1	7
Vizuális kultúra	2	2	
Technika és tervezés	1	1	4
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Családi életre nevelés (egyéb helyi speciális)		+1	

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	22	23	45
Szabadon tervezhető órakeret	+2	+2	4
Maximális órakeret	24	25	49

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva a táblázatban találhatóak.

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	Alapóraszám 5-6. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	4	4	8
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	2
Történelem	2	2	5
Hon- és népismeret (kötelezően választandó)	1	-	
Állampolgári ismeretek	-	-	
Természettudomány	2	2	4
Fizika	-	-	-
Kémia	-	-	-
Biológia	-	-	-
Földrajz	-	-	-
Ének-zene	1	2	5
Vizuális kultúra	1	1	
Dráma és színház	-	-	
Technika és tervezés	1	1	4
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
Családi életre nevelés (egyéb helyi speciális tantárgy)	+1	+1	+2
Kötelező alapóraszám	27	27	54
Szabadon tervezhető órakeret	+1	+1	+2

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Rendelkezésre álló órakeret	28	28	56
-----------------------------	-----------	-----------	-----------

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	7. évfolyam	8. évfolyam	Alapóraszám 7-8. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	3	3	6
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	3	3	6
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Történelem	2	2	5
Állampolgári ismeretek	1		
Természettudomány			
Fizika	1,5	1,5	12
Kémia	1,5	1,5	
Biológia	1,5	1,5	
Földrajz	1,5	1,5	
Ének-zene	1	1	5
Vizuális kultúra	1	1	
Dráma és színház		1	
Technika és tervezés	1		3
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
Családi életre nevelés Pénzügyi ismeretek (egyéb helyi speciális tantárgy)	+1	+1 +1	
Kötelező alapóraszám	29	28	57
Szabadon tervezhető órakeret	+1	+2	3
Rendelkezésre álló órakeret	30	30	60

Az iskola a magyar nyelv és irodalom tantárgyat 1. évfolyamon egy tantárgyként kezeli, 2 -8. évfolyamon magyar nyelv, valamint irodalom tantárgyakra bontja.

1.5 A Csongrád és Térsége Általános Iskola Piroskavárosi Általános Iskolája választott kerettanterve

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva a táblázatban találhatók.

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	Alapóraszám 1-2. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7	14+1
Idegen nyelvek	+1	+2	+3
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Környezetismeret			-
Ének-zene	2	2	8
Vizuális kultúra	2	2	
Technika és tervezés	1	1	2
Testnevelés	5	5	10
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	22	22	44
Szabadon tervezhető órákeret	+2	+2	+4
Maximális órákeret	24	24	48

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	3. évfolyam	4. évfolyam	Alapóraszám 3-4. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	5+1	5+1	10+2
Idegen nyelvek	1+1	1+1	2+2
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Környezetismeret	1	1	2
Ének-zene	1	2	7
Vizuális kultúra	2	2	
Technika és tervezés	1	1	4
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	22	23	45
Szabadon tervezhető órakeret	+2	+2	4
Maximális órakeret	24	25	49

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva a táblázatban található.

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	Alapóraszám 5-6. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	4	4	8
Idegen nyelvek	3+1	3+1	6+2
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Történelem	2	2	5
Hon- és népismeret (kötelezően választandó)	1		
Állampolgári ismeretek	-	-	
Természettudomány	2	2	4
Fizika	-	-	-
Kémia	-	-	-
Biológia	-	-	-
Földrajz	-	-	-
Ének-zene	1	1	5
Vizuális kultúra	1	1	
Dráma és színház		1	
Technika és tervezés	1	1	4
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	27	27	54
Szabadon tervezhető órakeret	1	1	2
Rendelkezésre álló	28	28	56

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

órakeret		
----------	--	--

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	7. évfolyam	8. évfolyam	Alapóraszám 7-8. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	3+1	3	6+1
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	3+1	3+1	6+2
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	2
Történelem	2	2	5
Állampolgári ismeretek		1	
Természettudomány			
Fizika	1,5	1,5	12
Kémia	1,5	1,5	
Biológia	1,5	1,5	
Földrajz	1,5	1,5	
Ének-zene	1	1	5
Vizuális kultúra	1	2	
Dráma és színház			
Technika és tervezés	1		3
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	28	29	57
Szabadon tervezhető órakeret	+2	+1	3
Rendelkezésre álló órakeret	30	30	60

Megjegyzés: a Dráma és színház tantárgy 6. évfolyamon került bevezetésre

A + óraszámok a szabadon tervezhető órakeretből kerültek felhasználásra.

Az iskola a magyar nyelv és irodalom tantárgyat 1-8. évfolyamon magyar nyelv, valamint irodalom tantárgyakra bontja.

1.6 A Csongrád és Térsége Általános Iskola Szent László Általános Iskolája választott kerettanterve

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva a táblázatban találhatóak.

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	Alapóraszám 1-2. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	14
Idegen nyelvek			
Matematika	4+1	4+1	8
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	2
Környezetismeret			-
Ének-zene	2	2	8
Vizuális kultúra	2	2	
Technika és tervezés	1	1	2
Testnevelés	5	5	10
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	22	22	44
Szabadon tervezhető órakeret	+2	+2	+4
Maximális órakeret	24	24	48

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	3. évfolyam	4. évfolyam	Alapóraszám 3-4. évfolyamon összesen
Magyar nyelv és irodalom	5+2	5+2	10
Idegen nyelvek		2	2
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	2
Környezetismeret	1	1	2
Ének-zene	2	1	7
Vizuális kultúra	2	2	
Technika és tervezés	1	1	4
Digitális kultúra	1	1	

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Testnevelés	5	5	10
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	22	23	45
Szabadon tervezhető órakeret	+2	+2	+4
Maximális órakeret	24	25	49

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva a táblázatban találhatóak.

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	Alapóraszám 5-6. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	8
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölestan	1	1	2
Történelem	2	2	5
Hon- és népismeret (kötelezően választandó)		1	
Állampolgári ismeretek	-	-	
Természettudomány	2	2	4
Fizika	-	-	-
Kémia	-	-	-
Biológia	-	-	-
Földrajz	-	-	-
Ének-zene	1	1	5
Vizuális kultúra	2	1	
Dráma és színház			
Technika és tervezés	1	1	4
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	27	27	54
Szabadon tervezhető órakeret	1	1	2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	56

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	Alapóraszám 5-6. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	8
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	4	4	8
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	2
Történelem	2	2	5
Hon- és népismeret (kötelezően választandó)	-	1	
Állampolgári ismeretek	-	-	
Természettudomány	2	2	
Fizika	-	-	-
Kémia	-	-	-
Biológia	-	-	-
Földrajz	-	-	-
Ének-zene	1	1	5
Vizuális kultúra	2	1	
Dráma és színház			
Technika és tervezés	1	1	4
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	27	27	54
Szabadon tervezhető órakeret	+1	+1	+2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	56

A szabadon választható óraszámok + jellel elválasztva szerepelnek a táblázatban.

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Tantárgyak	7. évf.olyam	8. évf.olyam	Alapóraszám 7-8. évfolyam összesen
Magyar nyelv és irodalom	3	3	6
Idegen nyelvek	3	3	6
Matematika	3+1	3+1	6
Etika/Hit- és erkölcsstan	1	1	2
Történelem	2	2	5
Állampolgári ismeretek		1	
Természettudomány			
Fizika	1,5	1,5	12
Kémia	1,5	1,5	
Biológia	1,5	1,5	
Földrajz	1,5	1,5	
Ének-zene	1	1	5
Vizuális kultúra	1	1	
Dráma és színház	1		
Technika és tervezés	1	+1	3
Digitális kultúra	1	1	
Testnevelés	5	5	10
Osztályfőnöki	1	1	2
.....(egyéb helyi speciális tantárgy)			
Kötelező alapóraszám	29	28	57
Szabadon tervezhető órakeret	+1	+2	3
Rendelkezésre álló órakeret	30	30	60

A + óraszámok a szabadon tervezhető órakeretből kerültek felhasználásra.

Az iskola a magyar nyelv és irodalom tantárgyat 1-8. évfolyamon magyar nyelv, valamint irodalom tantárgyakra bontja.

A Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola székhelyintézmény és tagintézményei vonatkozásában a + óraszámok a szabadon tervezhető órakeretből kerültek felhasználásra. Minden tanévben a pedagógus szabad döntése - az általa tanított osztály /csoport ismeretében - a témakörök tananyagának feldolgozására, valamint az ismétlésre és a gyakorlásra fordított időkeret meghatározása.

2. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tankönyvek, taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- a taneszköz legyen jól tanítható a helyi tantervben meghatározott ismeretek tanítására rendelkezésre álló órakeretben,
- a taneszköz segítségével a kerettantervben megadott fogalomrendszer jól megtanulható, elsajátítható legyen;
- a taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a tanulók esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a tanulókat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megóvására;
- a taneszköz legyen alkalmas a több tanéven keresztül használatra, mind tartásában, mind tartalmában,

Előnyben részesítjük azokat a taneszközöket:

- amelyek több éven keresztül használhatók;
- amelyek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai;
- amelyekhez megfelelő nyomtatott kiegészítő taneszközök állnak rendelkezésre (pl.: munkafüzet, tudásszintmérő, történelmi, földrajzi atlasz);
- amelyekhez rendelkezésre áll olyan digitális tananyag, amely interaktív táblán segíti az órai munkát feladatokkal, videókkal és egyéb kiegészítő oktatási segédletekkel;
- amelyekhez biztosított a lehetőség olyan digitális hozzáférésre, amely segíti a tanulók otthoni tanulását az interneten elérhető tartalmakkal.

A tankönyvellátás rendje

- Iskolánk pedagógusai a helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösségek véleményének kikérésével választják meg az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, a mindenkori törvényi előírások betartásával.
- Csak a hivatalos tankönyvjegyzékben szereplő kiadványok közül lehet rendelni az iskolai tankönyvtámogatás keretén belül.
- Az 1-8. évfolyamon minden tanuló a jogszabálynak megfelelően ingyenesen kapja meg a tankönyveket.
- Az 1-2. évfolyamon nincs tartós tankönyv. 3-8. évfolyamon a tartós tankönyveket a tankönyvfelelős iskolai pecséttel látja el, ezeket a tankönyveket a tanév végén a tanuló jó állapotban köteles visszaadni.
- A tartós tankönyvekről és azok használatáról az osztályfőnök tájékoztatja a szülőket.

3. A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

3.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Óvni és továbbfejleszteni az iskolába lépő kisgyermekben a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést, nyitottságot, átvezetni a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Segíteni a gyermek természetes fejlődését, érését. Teret adni a gyermekjáték és mozgás iránti vágyának. Fogékonnyá tenni saját környezetét, a természetet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismeretek közvetítése, alapvető képességek és készségek fejlesztése. Mintaadás az ismeretszerzéshez, a feladat-és a problémamegoldáshoz.

A tanulási szokások megalapozása. Az egyéni képességek kibontakoztatásának támogatása. Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

3.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A tanulási képesség az érdeklődés, a kíváncsiság és a kompetenciára törekvés által motivált közös és egyéni tanulási tevékenységek keretében: problémahelyzetek megoldásával, kreativitást igénylő érdekes feladatokkal, a már megszerzett tudás szüntelen mozgósításával, új helyzetekben való felhasználásával fejleszthető leginkább. E tevékenységek közben alakulnak a későbbi felnőtt kori – munkavégzéshez nélkülözhetetlen akarati jellemzők, érzelmi viszonyulások és képesség összetevők (tervezés, döntés, visszacsatolás, együttműködés, megbízhatóság, sikerek megélése, a kudarcok elviselése, újrakezdés, kitartás, önellenőrzés, értékelés stb.) is.

Meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és tanulásszervezési folyamat is. Szükséges, hogy ne csak a tanító direkt irányítása mellett, hanem szabadon választható témákban, kötetlen szervezésű és társas tanulási helyzetekben is kipróbálhassák képességeiket a tanulók.

3.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.

A kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és szóbeliség egyensúlyára való törekvés tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.

A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával, a helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával fokozatosan bővítjük az együttműködésre építő kooperatív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat. Az

egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni. Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.

3.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra. Az aktív tanulási tevékenységek (kooperatív tanulási technikák) közben fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját, toleranciáját. Fejlessze a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a természeti, társadalmi és emberi környezettel való harmonikus, építő kapcsolatokhoz szükségesek.

Tudatosítani a tanulóknál a közösség demokratikus működésének értékét és jellemzőit.

4. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg az intézmény a következő módon.

Az intézmény a mindennapos testnevelés feladatait az alábbi keretekben valósítja meg:

- iskolai testnevelés órák,
- tömegsport,
- táncórák,
- óraközi szünetek,
- uszodai programok,
- gyógytestnevelés órák (Pedagógiai Szakszolgálat szervezésében)
- szabadidős sportprogramok (pl. korcsolyázás, kerékpár túra)
- MGyLSz labdarúgó programja,
- DSK, sportegyesületi programok

5. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

- A szülők - a gyermekeik iskolába történő beíratásával - elfogadják a Pedagógiai Programban szereplő választható tantárgyak lehetőségeit.
- A pedagógusok a tanév elején szeptember 15-ig meghirdetik szakkörüket, melyre a tanulók az osztályfőnöknél írásban jelentkezhetnek szülői engedéllyel.
- A választás egy tanévre, illetve a foglalkozás végéig szól.

- A választott tanórai foglalkozást az értékelés, a minősítés, a mulasztás, valamint a magasabb évfolyamra lépés tekintetében kötelező tanítási óraként kell kezelni.
- Iskolánk személyi feltételei nem teszik lehetővé a pedagógusválasztást.

6. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Az értékelés, annak módja a nevelő-oktató munka egyik legfontosabb kérdése. Fontos, hogy jól tervezett, következetes, tartalmas, objektív legyen.

Az értékelés a pedagógiai munka mindennapi része. Alapelvünk, hogy legyen:

- személyre szóló,
- fejlesztő, ösztönző jellegű,
- folyamatos,
- az iskolai követelményrendszerre épüljön,
- tárgyyszerű (melyek az erős pontok, melyek a gyengeségek, hogyan lehetséges a javítás);

Munkánk során az értékelés mindhárom típusát alkalmazzuk:

- diagnosztikus (helyzetfeltáró)
- szummatív (összegző, minősítő)
- formatív (fejlesztő)

A tanulók fejlődésének nyomon követése, teljesítményük értékelése a következő információk alapján történik:

- a tanuló és a pedagógus napi kapcsolata
- a napi tanulási kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése szóbeli feleletekkel, tesztekkel, az írásbeli feladatok javításával
- összegző kép a gyerek munkájáról, fejlődéséről témazáró felmérésekből, dolgozatokból, szóbeli feleletekből, elkészített munkadarabokból, képzőművészeti alkotásokból, kiselőadásokból, a testi fejlődést nyomon követő teljesítménymérésekből
- versenyeredmények
- szülő-pedagógus párbeszéd
- szociometriai felmérés a társas kapcsolatokról
- kérdőívek és beszélgetések a tanulási szokásokról
- önértékelő megbeszélések az osztályközösségben, csoportokban
- az egy osztályban tanító pedagógusok megbeszélései

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján

ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

Nkt. 54. § (1) A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. A második évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén a tanuló értékelésére nincs jogszabálytól eltérő értékelés.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik.

Szöveges értékelés

Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

- kiválóan teljesített
- jól teljesített
- megfelelően teljesített
- felzárkóztatásra szorul

Értékelés érdemjeggyel

A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük. A félévi és az év végi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján határozzuk meg.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei a következők:

jeles (5):

- ismeri, érti, tudja a tananyagot, alkotó módon alkalmazni tudja ismereteit, a követelményeknek megfelel,
- pontosan, szabatosan fogalmaz,
- lényegre mutatóan definiál,
- az adott témáról összefüggően képes beszélni,
- bátran mer kérdezni, ha valamit nem ért,
- bátran mer problémát felvetni.

jó (4):

- fentieket kisebb segítséggel képes teljesíteni,
- apróbb bizonytalanságok előfordulhatnak.

közepes (3):

- ismeretei felszínesek, hiányosak,
- önállóan kevésbé tud dolgozni,
- feladatát, előadását tanári segítséggel tudja teljesíteni.

elégséges (2):

- csak a tantárgyi minimumot tudja,
- képtelen összefüggő mondatokban felelni,
- a fogalmakat megtanulja, de nem tudja alkalmazni.

elégtelen (1):

- A tantárgyi követelmények minimumát sem tudja teljesíteni.

A félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a helyi tantervben meghatározott tantárgyakból elért eredmények kerülnek minősítésre.

Az érdemjegyek tartalmát a helyi tantervek követelményei határozzák meg.

Az értékelésnél döntő a tanuló fejlődése, illetve hanyatlása.

A nevelőtestület a tanulók félévi és év végi osztályzatát áttekinti az osztályozó értekezleten. A tanulók előmeneteléről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk: KRÉTA e-napló, KRÉTA-ellenőrző útján. A szülőnek lehetősége van szóban is tájékoztatást kérni a szülői értekezleten vagy a fogadóórán, indokolt esetben előzetes egyeztetés után más időpontban is.

Az iskolai szóbeli és írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya:

Az ellenőrzés fajtái:

- szóbeli feleltetés
- házi feladat, füzetvezetés ellenőrzése
- a tanuló produktumának ellenőrzése
- órai munka
- beszámoló készítése
- írásbeli számonkérési formák:
  - írásbeli felelet
  - beadandó, nagyobb elmélyülést igénylő házi dolgozat
  - röpdolgozat
  - témazáró dolgozat
  - bemeneti mérés/kimeneti mérés

Az írásbeli beszámoltatások rendje, értékelése, javítása, korlátai:

- **rendje:** egy tanítási napon alsó tagozaton 1, felső tagozaton 2 írásbeli dolgozat vagy mérés íratható (írásbeli felelet és házi dolgozat kivételével). A témazáró időpontját a KRÉTA naplóban az előírt módon szükséges beírni.
- **javítása:** az íratástól számított 2 héten belül.

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

- **értékelése:** az értékelés módját előre ismertetni kell, előre elkészített feladatlapon szerepeljenek a feladatok pontszámai, valamint az értékelés/osztályozás módja, a tartalmi és formai értékelés külön történjen,

Értékelés:

1 és 2. osztály I. félév

Teljesítmény	Minősítés
0-50%	Felzárkóztatásra szorul
51-75%	Megfelelt
76-90%	Jól teljesített
91-100%	Kiválóan teljesített

3-4. osztály:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-40%	Elégtelen (1)
41-60%	Elégséges (2)
61-80%	Közepes (3)
81-90%	Jó (4)
91-100%	Jeles (5)

5-8. osztály:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-39 %:	Elégtelen (1)
40-59 %:	Elégséges (2)
60-79 %:	közepes (3)
80-89 %:	jó (4)
90-100 %:	Jeles (5)

A sajátos nevelési igényű tanulók értékelésekor az elért pontszám érdemjegyekre történő átváltását a következők szerint végezzük:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-25%	Elégtelen (1)
26-50%	Elégséges (2)
51-75%	Közepes (3)
76-90%	Jó (4)

91-100%	Jeles (5)
---------	-----------

Szóbeli értékelés:

Szóbeli feleletek célja az előző tanórákon feldolgozottak számonkérése, és osztályzattal történő értékelése.

A tanulók értékelése legyen tárgyilagos, és objektív, következetes és felelősségteljes, folyamatos és rendszeres, szakszerű, sokszínű és ösztönző hatású. Az értékelés tehát visszajelzés arra, mit kell javítanunk, a tanulók fejlesztésében.

Alapelv éves viszonylatban: minden tantárgy esetében az írásbeliség és a szóbeliség helyes arányára való törekvés (50-50 %).

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Csak annyi írásbeli házi feladat adható fel, amennyit a következő tanórán a pedagógus ellenőrizni tud. Az írásbeli házi feladat a tanult ismeretek jobb elsajátítását, a készségek kialakítását, a tudás elmélyítését szolgálja, így mindig ellenőriznünk kell.

Hétféjére és szünidőre csak annyi írásbeli és szóbeli házi feladat adható fel, amennyi a szokásos tanulnivaló egyik tanóráról a másikra.

A kötelező olvasmányokat a pedagógus a tanév elején, lehetőleg az első tanórán, de legkésőbb szeptember 20-ig köteles bejelenteni és leírtni, a sorrend és a várható időpont körülbelüli megjelölésével.

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

A tanulókat (versenyre készülőket, a tantárgy iránt aktívan érdeklődőket) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.

Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.

A napi felkészülés otthoni (napközis, iskolaotthonos, tanulószoba) ideje nem lehet több 1-1,5 óránál.

7. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet, amennyiben az osztálylétszám 18 fő feletti vagy két nyelv oktatása szervezhető. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

A választható tantárgyak esetében választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

8. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának mérése iskolánkban kétféle módon történik:

- az iskolaorvosi vizsgálatok jogszabályban meghatározott módszereivel,
- a testnevelés órákon az alábbiakban ismertetett módon.

Az országos mérés, értékelés keretében gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának és edzettségének vizsgálatáról, melyről minden évben az Oktatási Hivatal tájékoztat. A NETFIT® mérő rendszer lehetővé teszi a diákok számára, hogy a fittségi teszteredményeiket online környezetben, az összes mérési eredmény figyelembevételével kezelni tudják. A szülők számára is biztosítja, hogy követni tudják gyermekeik fizikai fittségi adatait, és tájékozódni tudjanak fejlődésükről. A pedagógusok számára pedig lehetővé válik a diákjaik és osztályaik együttes kezelése, fejlődési jellemzőik, állapotváltozásuk nyomon követése. Az egyéni értékelőlapok és a statisztikai lekérdezés lehetőségei megteremtik a lehetőséget az osztály- és egyénspecifikus fittségi program kidolgozására. Ezen keresztül pedig a diagnosztikus pedagógiai értékelő funkció valódi, testnevelést támogató eszközzé válik.

A NETFIT® fittségmérési rendszer négy különböző fittségi profilt különböztet meg, amely profilokhoz különböző fittségi tesztek tartoznak.

Testösszetétel és tápláltsági profil:

Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)

Testmagasság mérése

Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

Aerob fittségi (állóképességi) profil:

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

Vázizomzat fittségi profil:

Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége

Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága

Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje

Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje

Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

Hajlékonysági profil:

Hajlékonysági teszt – térdhajlítói izmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

A felmérések a tanulók állapotának rögzítését célozzák, ezért azokra a diákok osztályzatot nem kaphatnak. A felmérést követő időszakban értékelhető azonban osztályzattal a tanulók mért eredményekhez képest felmutatott fejlődésének mértéke.

A felmérések eredményeit a testnevelő tanárok kötelesek vezetni úgy, hogy az egyes osztályokban tanuló diákok fizikai állapot növeléséhez szükséges adatok évről évre követhetőek legyenek. A kialakított adatbázist tagintézmények excel táblázatban rögzítik, intézményi szinten egységesen.

9. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

„Az egészség nem minden,
de az egészség nélkül minden semmi.”

(Arthur Schopenhauer)

„A természet varázsát ontja bőven.
A fűben, a virágban és a kőben.

Ó nincs a földön oly silány anyag,
Mely így vagy úgy ne szolgálná javad;
De nincs oly jó, melyben ne volna vész,
Ha balga módra véle visszaélsz!”

9.1 Egészségnevelési elvek

(William Shakespeare)

9.1.1 Célok:

- Minden tanuló joga és vágya, hogy egészséges boldog életet éljen.
- Értjük el, hogy az iskola minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.
- Váljon az egészségügyi kultúra az általános műveltség szerves részévé, mert az egészséges életmód ismerete éppen annyira fontos, mint bármely más tudomány ismerete.
- Tudatosuljon, hogy az egészség, mint meghatározó társadalmi és személyi erőforrás biztos befektetés a társadalom számára.
- Váljon egyértelművé, hogy az egészség segíti a tanulókat céljaik megvalósításában, igényeik nagyobb fokú kielégítésében, a környezethez való alkalmazkodásukban, valamint a teljesítményük növelésében.
- Legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, mert az egészség nélkülözhetetlen eszköze, a kiegyensúlyozott, boldog és sikeres életnek.
- Ismerjék fel a környezet, a viselkedés, az életmód és az egészségi állapotok – okozati összefüggéseit.
- Rendelkezzenek elegendő tudással és ismerettel, hogy képesek legyenek ne csak maguk, de esetleg mások egészségének és életének védelmére is.
- Fejlődjön a beteg, sérült és fogyatékos embertársaik iránti elfogadó és segítőkész magatartásuk.
- Legyenek nyitottak és megértők a különböző szokások, életmódok, kultúrák, a másság iránt, becsüljék meg ezeket.
- Életkoruknak megfelelően ismerjék az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok szervezetre gyakorolt hatását, a betegségek, sérülések elkerülését az egészség megőrzését.
- Legyenek ismereteik a prevenciók eljárások fő formáiról.

- Alapvető igénnyé válnak a szellemi tevékenységekhez szükséges tanulási módszerek elsajátítása, a munka, a pihenőidő megfelelő arányának, és a munkához szükséges nyugodt, rendezett környezet kialakítása.
- Álljon az egészség, mint életvezetési érték a tanórán belül és az azon kívüli szabadidős programok középpontjában.

9.1.2 Az egészségnevelési program tartalmi elemei:

- Az egészséges táplálkozás
- A mindennapos mozgás, testmozgás
- A testi és lelki egészség fejlesztése
- A viselkedési függőségek megelőzése
- A bántalmazás megelőzése
- A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- A személyi higiéné területe

9.1.3 Az iskolai egészségnevelés tevékenységformái:

- testnevelés órák, az iskolai sportkör foglalkozásai, úszásoktatás;
- a helyi tantervben szereplő Környezetismeret, Természetismeret, Biológia, Testnevelés, Technika tantárgyak tananyagai
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
- évente (iskolánként lehet eltérő számban és időben tartott) egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó témanap szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára;
- az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
- szakkörök (Vöröskereszt; csecsemőápolási, táplálkozási,)
- osztálykirándulások, gyalog- vagy kerékpártúra szervezése;
- minden évben játékos vetélkedő az első-nyolcadik évfolyamos osztályoknak az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan;
- az iskola- egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezésében
- fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton való részvétel.

9.2 Az iskola környezeti nevelési elvei

9.2.1 Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulóknál a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése;

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

- a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
  - a környezet fogalmával,
  - a földi rendszer egységével,
  - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
  - a környezetvédelem lehetőségeivel,
  - lakóhelyünk természeti értékeivel,
  - lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan.

Célja: A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel formálása. Tanítványaink környezeti erkölcsének, társadalmi-természeti felelősségének megalapozása. Tanítványaink alakuló érték tudatának, együttműködési képességének, életviteli szokásainak, a személyes és a közös felelősségtudat alapjainak formálása. Épüljön a hagyományok védelmére.

9.2.2 Hosszú távú célok:

- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése, ÖKO iskolák (cél az örökös ÖKOiskola cím elnyerése)
- rendszerszemléletre nevelés
- holisztikus szemléletmód kialakítása
- fenntarthatóságra nevelés
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló kreatív környezeti nevelés: az iskolakert/Tündérkert szerepének kihangsúlyozása a tananyag elsajátítás, közösségfejlesztés, pályaeorientáció, környezettudatos életmód terén.
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és környezet összefüggéseinek feltárása
- a példamutató iskolai környezeti tényezők kialakítása: (termek, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága és esztétikus kialakítása, növények, élősarok)
- anyag - és energiatakarékos, környezetbarát iskola működtetése
- gyalogos és kerékpáros közlekedés ösztönzése
- szelektív hulladékgyűjtés
- pedagógusok és technikai dolgozók példamutatása;

Konkrét célok és feladatok:

- természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- lakóhely megismerése; helyi értékek és problémák feltérképezése:
  - a városi életközösség, mint természeti érték feltérképezése
  - a lakosság, a család hulladék elhelyezési szokásai
- helyi célok megfogalmazása:
  - fáink megóvása, faültetés, gondozás, Tündérbert gondozása
  - iskolakert tevékenységi területének (kultúr - és fűszernövények) bővítése
  - madárvédelem
  - hulladékgyűjtés: papír, elem, PET palack
  - energiatakarékosság, víztakarékosság
  - tanulók vízfogyasztásának szorgalmazása DÖK szervezéssel
  - akciónapok szervezése: hulladékgyűjtés, egészségnap, stb.
- kapcsolódás a nevezetes környezetvédelmi napokhoz, országos programokhoz: Víz Világnapja, Vizes élőhelyek Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák napja, Környezetvédelmi Világnap, Autómentes Nap, Takarítási Világnap, „Te szedd!” akció nap, „Happy Hét”, Európai Hulladékgyűjtési Hét, ÖKO iskolai cím megtartása, Örökös ÖKO Iskolai cím elérése.
- kerékpáros közlekedés, kerékpártúrák szervezése
- hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinteken
- azonosságtudat fejlesztése a fenti szinteken
- a szülőkkel, az iskola környezetében élőkkel a kommunikáció fejlesztése;

Tanulásszervezési és tartalmi keretek:

- tantárgyba építve tanórákon
- erdei iskola: alternatív lehetőségként a kötelező anyag kiegészítéseként erdei iskolát szervezünk, amennyiben a szülők igénylik és a felmerülő költségeket pályázatokkal, alapítványi támogatással, vagy egyéb más módon biztosítani tudjuk.
- tanulmányi kirándulás
- sportnap
- egészségnap
- osztályfőnöki órákon környezet- és egészségvédelmi témák
- testnevelés
- KIP órák, KAP órák;

Az intézmény minden tagintézményében a környezetvédelemnek és az egészségnevelésnek élő és erős hagyományai vannak. Két tagintézmény ÖKO iskola címmel is rendelkezik.

A két nevelési területnek megfelelő jeles napjaink:

- Állatok világnapja / október 4. /

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

- Víz világnapja / március 22. /
- Föld Napja / április 22./
- Madarak és fák napja / május 10. /
- Kihívás Napja
- Egészségnap

A jeles napokon, azokra készülve a megfelelő témában kirándulásokat, munkadélutánokat, sétákat, vetélkedőket szerveznek a pedagógusok erősítve ezzel a jeles nap üzenetét a gyerekekben.

A szülőkkel együtt szervezett munkadélutánok a gyerekek környezetének szépítésére, vagy a közös sportnapok szervezése mind olyan célokat hivatottak megvalósítani, amelyek a belső értékek szinkronját kívánják megteremteni a közvetlen környezet esztétikájával. A belső környezet szépítése egyik kiemelt feladatunk.

A pedagógusok a hagyományoknál bemutatott tevékenységeiken túl a mindennapi nevelő és oktató munkában minden egyes munkafolyamatban alapvető szemléleti motívumnak tartják az egészségnevelés és környezeti nevelés értékeit.

A pedagógusok példaadása nyomán a gyerekek is alapvetőnek tekintik ezt az életszemléletet. A káros szenvedélyekre való rászokás ellen határozottan és következetesen fellépünk. Évek óta a DADA program együttműködő partnerei vagyunk. Havi rendszerességgel tart interaktív előadást a rendőrség munkatársa intézményünkben. Nevelőtestületünk tagjai részt vesznek külső szakmai fórumokon.

A tisztaság, rendezettség ellenőrzése minden dolgozó közös és együttes feladata. Évente többször rendezünk papírgyűjtést hangsúlyozva a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát és jelentőségét.

Folyamatosan szelektíven gyűjtjük a PET palackokat, az alumínium dobozokat és a szárazelemeket.

A környezet-és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet-és egészségtudatos magatartását is fejleszteni, kívánjuk.

9.3 A Környezeti és egészségnevelés lehetséges keretei

9.3.1 Tanórai keretek:

- tantárgyakba beépítve,
- erdei iskola,
- tanulmányi kirándulás,
- sportnap,

- egészségtan,
- hon- és népismeret,
- osztályfőnöki órákon környezet- és egészségvédelmi témák,
- testnevelés.

9.3.2 Tanórán kívüli keretek:

A gyerekek környezeti ismereteinek bővítésével, rendszerezésével, az összefüggések feltárásával meg kell alapozni, hogy lehetővé váljon a környezetért, a jövő generációkért felelős viselkedést vállaló személyiség formálása.

- OKÖ iskola programja,
- szakkörök,
- kert program,
- szelektív hulladékgyűjtés,
- Te Szedd! – Önkéntesen a tiszta Magyarországért,
- Vetélkedők, versenyek,
- egészségnapok,
- gyalogos és kerékpáros közlekedés ösztönzése,
- anyag- és energiatakarékos, környezetbarát iskolaműködtetés,
- iskola környezetének gondozása.

A környezet-egészségvédelmi nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető az iskolai és mi a családi nevelés eredményének. A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség.

9.4 Közlekedési ismeretek

A közlekedési ismeretek tanításának alapvető célja: A tanulók meglévő közlekedési ismereteinek, kultúrájának továbbfejlesztése, a közlekedésbiztonság növelése.

Ennek érdekében:

a tanulók ismerjék meg hazánk közlekedési rendszerét, a helyes közlekedési magatartás normáit, gyalogosan, kerékpárral, segédmotoros kerékpárral való közlekedés szabályait, sajátítsák el a biztonságos közlekedéshez szükséges preventív szemléletmódot

A NAT 2020-hoz illeszkedő kerettanterv alapján a következő ismereteket tanítjuk Osztályfőnöki órák, Technika és tervezés órák és délutáni szabadfoglalkozások keretében.

Valamint a rendőrséggel együttműködve speciális foglalkozásokon szintén feldolgozásra kerülnek az alábbi témakörök.

1. évfolyam

- A legalapvetőbb gyalogos közlekedési szabályok.

2. évfolyam

- Alapvető gyalogos- és kerékpáros közlekedési szabályok.
- Utazással kapcsolatos alapvető magatartásformák.

3. évfolyam

- Helyes viselkedési szokások a különböző közlekedési helyzetekben.
- A kerékpár kötelező felszerelései.

4. évfolyam

- Helyes viselkedés a közösségi közlekedési helyzetek során.
- Kerékpár működése, kötelező felszerelései.
- Alapvető közlekedési táblák, útburkolati jelek.

5. évfolyam.

- Gyalogos közlekedés alapvető szabályai

7. évfolyam

- Közlekedés szerepe a mindennapokban.
- Településen belüli és települések közötti közlekedés ismeretei.
- Útvonalterv internetes program segítségével.
- A közlekedés infrastruktúrája
- Fenntartható közlekedés.

Minden tanulónak lehetősége van a miniszter által jóváhagyott elektronikus tanulmányi rendszerben az e célra kifejlesztett program használatára. (Kréta - Közlekedő Kisokos e-Learning)

10. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Célunk az, hogy iskolánkban érvényesüljön a:

- diszkrimináció mentesség és egy olyan iskolakultúra, amelyben a sokszínűség tisztelete általánosan elfogadott érték.
- szegregációmentesség
- integráció és inkluzív oktatás/nevelés biztosítása
- halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása
- minőségi oktatáshoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása.

Tiltunk minden közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztést, amely egy személy vagy csoport valós vagy vélt jellemzői (neme, faji hovatartozása, bőrszíne, nemzetisége, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, anyanyelve, fogyatékosága, egészségi állapota, vallási vagy világnézeti meggyőződése, politikai vagy más véleménye, szexuális irányultsága, nemi identitása, életkora, társadalmi származása) alapján hátrányos helyzetbe hoz. Tiltjuk a zaklatás, jogellenes elkülönítés és megtorlás alkalmazásának minden formáját.

Iskolánk az oktatás-nevelés során tiszteletben tartja a tanulók és alkalmazottak emberi értékeit, emberi méltóságát, egyediségét.

Fontos feladatnak tekintjük a megfelelő munkahelyi légkör kialakítását, az alapvető értékek megőrzéséhez és megerősítéséhez való hozzájárulást.

A tanulók esélyegyenlőségének biztosításával kapcsolatos intézkedések:

- az iskola különös figyelemmel kíséri a hátrányos helyzetű és lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók helyzetét,
- folyamatosan kapcsolatot tart, együttműködik a szociális és gyermekjóléti ellátások tekintetében illetékességgel és hatáskörrel bíró intézményekkel, szervezetekkel, részt vesz a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésében,
- felmérjük a korai iskolaelhagyás megelőzésében szerepet játszó emberierőforrás-tényezőket, a kihívásokat és értékeket beazonosítjuk és megoldásfókusszal, reflektíven értelmezzük azokat.

A sajátos nevelési igényű tanulók oktatási esélyegyenlőségét megerősítő speciális intézkedések:

- az iskola a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés előmozdításával, a szükséges eszközök, felszerelések folyamatos beszerzésével segíti elő az SNI tanulók tanulását,
- az oktatási célra szolgáló infrastruktúra akadálymentességi szempontoknak való megfelelését folyamatosan fejlesztik, a fenntartó jóváhagyásával forrásokat kutatnak fel,
- az infokommunikációs szempontból akadálymentes számítógépeken a tanulók, tanórán kívüli keretében részt vehetnek korrepetáláson, ingyenesen ismerkedhetnek az internettel,
- az iskola a sport- és szabadidős programok szervezésénél kiemelten figyelembe veszi a fizikailag akadályozott tanulók igényeit.

A tanulók esélyegyenlőségének monitorozásával és a panasztétellel kapcsolatos intézkedések:

Az iskola belső esélyegyenlőségi monitoring rendszert és szülői/gondviselői panasztételi mechanizmust működtet. A belső monitoring rendszerben rögzíti a hátrányos helyzetű és lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók helyzetét érintő főbb változásokat.

Lehetőséget biztosít a szülők, illetve a gondviselők részére az iskolai esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos panasztételekre. Minden szülői, gondviselői panaszt kivizsgál, a panaszt és a vizsgálat eredményét írásban rögzíti. Tájékoztatja a fenntartót az esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos minden panasztételről, a panasztételi eljárás lefolytatásába és vizsgálat eredményének megállapításába a fenntartók képviselőjét és a panasztevő felet bevonja. A panasztételi eljárás lefolytatásáért és az eljárás eredményéből következő döntések végrehajtásáért az érintett iskola igazgatója felel.

A panasztételi eljárás eredményével szemben a panasztevő ellenvéleményt fogalmazhat meg, melyet rögzíteni és a döntéshez csatolni kell. A panasztételi eljárás eredményétől függetlenül a szülő/gondviselő hatósági (Egyenlő Bánásmód Hatósága) eljárást kezdeményezhet. Az esélyegyenlőség megsértésének megállapítása esetén az intézmény köteles az esélyegyenlőséget sértő intézkedést, programot vagy állapotot megszüntetni.

11. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

11.1 A magatartás értékelése és minősítése

Példás a magatartása annak, aki:

- a házirend előírásainak pontosan és maradéktalanul eleget tesz,
- a közösségi, ügyeleti munkában tevékenyen részt vesz,
- a nevelő utasításait pontosan betartja, segíti őt munkájában,
- a felnőttekkel és társaival szemben udvarias, tisztelettudó,
- részt vesz környezete kialakításában, értékeinek megóvásában,
- az iskolán kívüli magatartása is példamutató,
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.

Jó a magatartása annak, aki:

- a házirend szabályait betartja,
- a nevelő utasításainak eleget tesz,
- a felnőttekkel, s társaival szemben jó magatartású,
- a közösségi, ügyeleti munkában tevékenyen részt vesz,
- feladatait becsülettel elvégzi, de a közösségért vállalt munkára önként csak ritkán vállalkozik,
- környezete berendezéseit megbecsüli,
- az iskolán kívüli magatartása megfelelő,
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó a magatartása annak,

- a házirend szabályai ellen többször vét, a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik,
- cselekedetei következményeit nem minden esetben képes felismerni,
- sérelmeit időnként önbíráskodással rendezi,
- tanórán és tanórán kívül többször viselkedik fegyelmezetlenül,
- az órai munka során nem kellő figyelemmel dolgozik,
- a nevelő utasításainak nem mindig tesz eleget,
- a felnőttekkel és társaival szembeni magatartása időnként kifogásolható,
- nem törődik környezete berendezési tárgyaival, a tulajdon védelmével,
- magatartása, beszédmodora időnként durva, rendbontó,

- az iskolán kívüli viselkedése időnként kifogásolható,
- több szaktanári és/vagy osztályfőnöki figyelmeztetése van,
- igazolatlan hiányzása van.

Rossz a magatartása annak, aki:

- a házirend szabályait gyakran és durván megsérti, nem tudja, és nem akarja betartani,
- rendbontó magatartásával zavarja a tanítási órán folyó munkát,
- fegyelmezetlen; durva magatartásával, megjegyzéseivel, közbeszólásaival rombolóan hat a közösségre,
- tiszteletlen a felnőttekkel, társaival; rendbontást, veszekedést, verekedést kezdeményez,
- a közösség vagyont szándékosan rongálja,
- iskolán kívüli rossz magatartásával intézményünk rossz hírét kelti,
- feladatait egyáltalán nem vagy csak ritkán teljesíti,
- közösségi és/vagy ügyeleti munkában nem vesz részt,
- igazgatói figyelmeztetése van, vagy fegyelmi eljárás utáni büntetésben részesült,
- több igazolatlan hiányzása van.

11.2 A szorgalom értékelése és minősítése

Példás a szorgalma annak, aki:

- a tanítási órákra legjobb képességei szerint mindig pontosan felkészül, figyel, érdeklődik, és erre ösztönzi társait is, órán aktív,
- a felszerelését hiánytalanul magával hozza,
- többlet feladatot,
- az önképzésben példamutató,
- munkavégzésben pontos, megbízható,
- a tanulásban segíti társait,
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz.

Jó a szorgalma annak, aki:

- a tanítási órákra felkészül,
- a felszerelését hiánytalanul magával hozza,
- a tanórai munkába bekapcsolódik,
- az önképzésben részt vesz,
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vállal, de az ilyen jellegű megbízást teljesíti,
- segít társainak.

Változó a szorgalma annak, aki:

- a tanítási órákra pontatlanul, rendszertelenül készül,

- tanulmányi teljesítménye elmarad képességeitől,
- tanulmányi munkája ingadozó, nem egyenletesen teljesít,
- a tanítási órákon alkalmanként passzív, önellenőrzése hiányos,
- a tanórán figyelmeztetéssel, felügyelettel dolgozik,
- több tárgyból romlott a tanulmányi eredménye,
- felszerelése, házi feladata hiányos.

Hanyag a szorgalma annak, aki:

- nem készül fel a tanítási órákra, megbízhatatlan, nem önálló, közönyös,
- képességéhez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében,
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg,
- nem kapcsolódik be a tanárai munkába,
- tanulmányi eredménye jelentősen romlott,
- passzív, rendetlen, hanyag munkájával másokra is rossz hatással van,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányos,
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

11.3 A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

A jutalmazások és elmarasztalások iránt támasztott követelményeink:

- megfontoltan, de a szükséges esetekben késedelem nélkül alkalmazzuk azokat,
- mindig személyre szabottak legyenek,
- szigorúan következetesek legyenek,
- vegyék figyelembe az általa kiváltható határokat,
- a fentiek szerint a várhatóan leghatékonyabb eszközt alkalmazzuk.

Jutalmazás:

Dicséret:

Fokozatai: szaktanári, osztályfőnöki, tagintézmény-igazgatói, nevelőtestületi (tagintézmény), főigazgatói, (Házirend)

Elmarasztalás:

Szóbeli, írásbeli figyelmeztetés, intő, rovó:

Fokozatai: szaktanári, osztályfőnöki, tagintézmény-igazgatói, nevelőtestületi (tagintézmény), fegyelmi eljárás (Házirend.)

A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

1. BTMN és SNI tanulók nevelése, oktatása

1.1 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók nevelése, oktatása

Feladataink:

A beilleszkedési problémák, magatartási rendellenesség esetén prevenciós és korrekciós feladatokat látunk el:

- Folyamatosan működő szűrő - és jelzőrendszer működtetése az óvodák, az általános iskolák az egészségügyi ellátás és a pedagógiai szakszolgálat között.
- A jelzett tanulók diagnosztizálása a pedagógiai szakszolgálat segítségével.
- A gyermek személyiségének, körülményeinek alapos megismerése (családlátogatás, szakvélemény elemzése valamennyi érintett pedagógus bevonásával).
- Terápiás tevékenység végzése: a pedagógiai szakszolgálattal együttműködve.
- Együttműködés kialakítása a szülő, a pszichológus, a pedagógus, a gyógypedagógus, a gyermekvédelmi felelős és a gyermekjóléti szolgálat között.
- A problémával küzdő gyermekek beillesztése az osztály-, iskolaközösségbe, a többségi társadalomba.

Kiemelt feladatok:

- A tanulók alapos megismerése.
- Problémafeltárás, az okok keresése és konkretizálása.
- SNI státusz vagy egyéb indokolt esetben egyéni fejlesztési tervek, ill. terápiák kidolgozása.
- Problémás tanulók nyomonkövetése.
- Esetmegbeszélések, kontroll.
- Családlátogatás, kapcsolat a szülőkkel, a szülők nevelési gondjainak segítése.

Célunk a szociális kompetencia kiemelt fejlesztése a belső kontrollt létrehozó érték- és motivációs rendszer közvetítése.

Ennek érdekében az alábbi célok elérésére, közelítésére törekszünk:

- Hiteles magatartás (ki) alakítása
- Reális önismereten alapuló önbizalom és önállóság fejlesztése
- Reális igényszint kialakítása, a kudarcűrítés és a siker kezelésének képessége
- Kitartás, kellő akarati működés, a döntéshozás és felelősségvállalás képessége
- A másik ember szempontjának figyelembevétel
- Együttműködési, konfliktuskezelési készség
- Empátia, a másakra figyelés, érzelmi ráhangolódás és megértés képessége

- Tolerancia, nyitottság, a másik értékeinek és különbözőségének elfogadása
- A különböző szerepek megélése és alakítása
- Szabályok alkotásának és elfogadásának képessége, szabálykövetés;

A tanulási folyamat során az alábbi lehetőségeket mozgósítjuk a fejlesztés érdekében:

- több lehetőséget biztosítunk a személyes kapcsolatok alakulására, különös tekintettel a pedagógus-diák és a pedagógus-szülő viszonyra;
- nagyobb szabadság megteremtésével adunk lehetőséget a diákoknak idejük szabadabb beosztására, a feladatok közötti választásra;
- az önértékelés, valamint az osztályozás mellett árnyalt értékelést is alkalmazunk;
- csökkentjük a tanulás verseny jellegét, erősítjük az együttműködést;
- a frontális tanulásszervezést kiegészítjük kooperatív, páros és más tanulásszervezési eljárásokkal, módszerekkel;
- a tananyag problémaközpontú megfogalmazásával és feldolgozásával érdekessé tesszük a gyerekek számára a tanulást, lehetőséget adunk kreativitásuk fejlesztésére.

Speciális feladataink:

- A gyermekek egyéni motivációs bázisának megismerése, sikerélményhez juttatása.
- A gyermekek felzárkóztatása pozitív vonásaira, eredményes tevékenységeire építve.
- Speciális önismereti, önértékelési képességek kialakítása, fejlesztése osztályfőnöki órán, lehetőség szerint valamennyi tanítási órán, illetve tanórákon kívüli tevékenységek során.
- A közösség segítségének igénybevétele.
- Egyénre szabott módszerek alkalmazása.
- Pályaválasztás segítése a pedagógiai szakszolgálat szakemberének és pályaeorientációs asszisztensek irányításával.
- Egészséges életmód, életvezetés formáinak megismertetése.
- Hátrányos szociális helyzetek, problémák okainak megismerése felderítése, ennek tükrében a megoldási lehetőségek számbavétele.
- Esetmegbeszélések szakemberek segítségével.

1.2. Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése és oktatása

1.2.1 Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók

Enyhén értelmi fogyatékos tanulók

A csongrádi intézmények nem tudják vállalni értelmi fogyatékos tanulók felvételét, mert nem tudjuk biztosítani a személyi, tárgyi feltételeket. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók ellátását a csanyteleki, felgyői tagintézmények tudják biztosítani (a Szakmai alapidokumentum

szerint). Mindkettő tagintézményben az enyhén értelmi fogyatékos tanulók integrált képzése a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján gyógypedagógus alkalmazásával történik.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal állapítható meg a kognitív funkciók lassúbb fejlődése, valamint más, nem intellektuális területeken jelentkező eltérések.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési, oktatási szempontú jellemzői:

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékosággal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki.

Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik:

a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései.

Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztése:

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében fontos meghatározni és biztosítani azokat a segítő eljárásokat, amelyek az eredményes integráció feltételei lehetnek:

- eltérő tantervű tankönyvek és tanmenetek használata
- egyéni differenciálás
- heti három egyéni fejlesztő foglalkozás
- szorosabb, rendszeres kapcsolattartás az osztályban tanító pedagógusokkal, valamint a szülőkkel
- az egyéni fejlesztési tervet a fejlesztő/gyógypedagógus készíti el a szakértői vélemény alapján, féléves időtartamra
- félévente a gyermek teljesítményét alapul véve felülvizsgáljuk, és módosítjuk a gyermek egyéni fejlesztési tervét
- a gyermekkel foglalkozó tanítókkal és szaktanárokkal a konzultáció napi szinten történik

1.2.2 Autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók

Általános jellemzők:

- a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek, társas viselkedés és azokban való részvétel megértésének zavara,
- a beszéd szintjéhez képest károsodott a kölcsönös kommunikáció,
- a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív képességek minőségi károsodása miatt a rugalmatlan, sztereotip viselkedés,
- egyenetlen képességprofil,
- jellemző rá a beszédfejlődés késése, de olyan is előfordul, hogy nem alakul ki beszélt nyelv, azonban nem a nyelv hiánya, vagy késése a központi probléma.

Pedagógiai szempontú elemzés – típusok:

- Izolált típus: Társas kapcsolatokat nem kezdeményez, kezdeményezést, társas helyzeteket kerüli, elutasítja. Általában értelmi fogyatékosok, gyakori a szenzoros ingerfeldolgozás zavara. Legnehezebben tanítható csoport.
- Passzív típus: Szociálisan nem kezdeményező, közeledést passzívan elfogadja, gyakran jól irányítható. A legjobban tanítható csoport.
- Aktív, bizarr típus: Szociálisan aktív. Viselkedése helyzethez nem illő, szokatlan módon, sokat kezdeményez. Kapcsolatteremtése egyoldalú, a partner szándékát nem veszi figyelembe.
- Merev, formális típus: Főként serdülő – és felnőttkorban alakul ki a legjobb értelmű és beszéd szintű személyekbe.

A gyermekek fejlődésük során többször is típust válhatnak.

Speciális módszerek és eszközök a fejlesztésben:

Részben az EGYMI utazó gyógypedagógusa által biztosított eszközökkel valósul meg a fejlesztésük.

- A gyermekek képességeinek mérése egy speciális eszközzel – a fejlődési kérdőívvel – történik.
- A protetikusan környezet és eszköztár kialakítása az időbeli és téri tájékozódás segítéséhez szükséges.
- Vizuális információhordozók és kommunikációt segítő eszköztár kialakítása minden téren segítséget nyújt.
- Speciális, egyéni motivációs rendszer kialakítása.

Pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció, rehabilitáció:

Az iskolai nevelés minden szakaszában jelen van, elsősorban egyéni, kisebb részben kiscsoportos formában.

A hiányzó készségek, esetleges fejlődési elmaradás, viselkedésproblémák speciális módszerekkel való habilitációs és rehabilitációs kezelését soroljuk ide.

Integráció:

Csak a tudatosan tervezett integráció lehetséges. Valamennyi formája (lokális, szociális, fordított, teljes, funkcionális) szóba jöhet egyénre szabottan. Ehhez a szakemberekkel való szoros együttműködésre van szükség.

Legfontosabb, hogy a gyermek elégedett legyen és érezze jól magát az iskolában.

1.2.3 Az enyhébben hallássérült, nagyothalló tanulók

A hallássérült tanulók iskolai fejlesztése

Iskolánkba csak olyan tanuló iskolázható be, akinél enyhe nagyothallás diagnosztizálható, halláscsökkenése a 30-45 dB-es tartományba sorolható.

Az enyhén nagyothallók iskolai fejlesztése:

- helyes énkép, önismeret kialakítása,
- reális pályaválasztás kialakítása,
- külön gondot kell fordítani, hogy a tanuló minden segítséget megkapjon, hogy tanulási nehézségeket leküzdje.

Az enyhén nagyothalló tanulók pedagógiai és egészségügyi rehabilitációja:

Egyéni igény figyelembe vételével, szurdopedagógiai ellátás keretén belül.

1.2.4 A látássérült, gyengénlátó tanulók

A többségi iskolában történő együttnevelés:

A látássérült, gyengénlátó tanulók

Iskolánkban a gyengén látó tanulók azok integrálhatók, akiknek életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látás-teljesítmény, a csökkenés mértéke 0,1-0,33%.

A látássérült tanulók fejlesztése:

Alapműveltség nyújtása és a gyengén látásból adódó hátrányok leküzdése.

Fontos feladat:

- önállóság fejlesztés
- akarati tulajdonságok fejlesztése
- önbizalom, pozitív énkép kialakítása
- reális pályaválasztás
- kiemelt figyelmet kell fordítani a szemüveg használatára
- felkészíteni baleseti veszélyekre

A többségi iskolában történő együttnevelés minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni felkészítést igényel. Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

A látássérült tanuló vegyen részt olyan egyéni fejlesztésekben, amelyre állapotából fakadóan szüksége van. Ennek megvalósításához a szakértői javaslat nyújt támpontot, illetve igénybe vehető a látássérültek iskoláiban létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények által biztosított szak- és szakmai szolgáltatás.

A gyengénlátó és a látásukat praktikusán használó aliglátó tanulók iskolai fejlesztése:

A megfelelő eszközrendszer biztosítása mellett (teremvilágítás, egyéni megvilágítás, speciális tanulóasztal, tankönyvkiválasztás, speciális füzet, megfelelő íróeszköz) a követelmények mennyiségi és minőségi teljesítése a gyengénlátók egyéni adottságai szerint várható el. Ennek érdekében több gyakorlási lehetőségre és alkalmanként több időre van szükség.

- Az olvasás-írás tananyagának elsajátításához az 1. és a 2. évfolyamon magasabb óraszám biztosítása javasolt.
- Hosszabb művek esetében a hangos/digitális könyvek olvasása is megvalósítható.
- Az olvasási tempót érintő követelmények meghatározásakor szükséges a látásteljesítmény figyelembevétele.
- Az írás tanításánál törekedni kell az áttekinthető, rendezett, olvasható írásképre, amelyet a tanuló saját adottságainak megfelelő betűméretben és taneszközökkel teljesít.
- Szemléltetéshez és a tanulói munkához speciális (adaptált) eszközöket kell használni (speciális vonalzó, körző stb.).
- Ismerje meg a látássérültekre vonatkozó jogi szabályozást, és tudja, hogyan élhet jogaival.
- Ismerje a látássérültek érdekvédelmi szerveződéseit.
- A teljes látást igénylő jelenségeket az ismeret szintjén kell biztosítani (fizikai, kémiai, biológiai jelenségek, pl. fénytán).
- A tananyagba szükséges beépíteni a gyengénlátással kapcsolatos fizikai és biológiai ismereteket, valamint lehetőséget kell adni a tanári és a tanulói kísérletekben való aktív részvételre.
- Biztosítani kell a gyengénlátók, aliglátók számára használható térképeket (lényegkiemelő, kontrasztos, esetenként tapintható jelzések stb.).
- Az ének-zene ismeretanyagában a hallásos tanulás kerül előtérbe.
- A dráma és tánc a tanuló térbeni biztonságának, mozgásuk harmóniájának kialakításában, ön- és társismeretük kialakításában, kommunikációjuk fejlesztésében kiemelt szerepet kap.
- A vizuális kultúrán belül a hangsúly a térbeli plasztikus megjelenítésre (mintázás, makett, agyagozás stb.) kerül.
- A gépírás (billentyűzet) tanításának szerepe a gyengénlátó, aliglátó tanuló esetében kiemelten fontos annak érdekében, hogy a mindennapi életben adódó írásbeli

feladatait (dolgozat, önéletrajz stb.) esztétikus külalakban készíthesse el.

- A számítástechnika tanítása során az aliglátók számára speciális hangjelzős és tapintásos információt adó készülékek alkalmazása szükséges.
- Nagy hangsúlyt kell helyezni a mozgás-látás koordinációjának fejlesztésére, a helyes testtartást segítő gyakorlatokra és a meglévő mozgásszervi betegségek korrekciós gyakorlataira.
- Amennyiben lehetőség van rá, meg kell ismertetni a gyengénlátó, aliglátó tanulót a látássérültek sportolási lehetőségeivel és biztosítani kell az abban való részvételt (pl. atlétika, csörgőlabda, úszás).

Pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció:

- látásnevelés (a látási funkciók fejlesztése, optikai segédeszközök használata),
- mozgáskorrekció (finommozgás, nagymozgás),
- az olvasási készség fejlesztése,
- személyiségkorrekció,
- diszlexia, dysgraphia, diszkalkulia,
- logopédiai ellátás,
- gyógytestnevelés,
- a speciális optikai segédeszközök használata,
- mindennapos tevékenységek (étkezés, varrás stb.)

1.2.5 A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) tanulók

A mozgáskorlátozott tanuló

Mozgáskorlátozott az a tanuló, akinél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A tanuló speciális nevelési szükségletét meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, annak formája, mértéke és területe.

A mozgás minden kisgyermek tapasztalatszerzési lehetőségére hatással van, befolyásolja személyiségfejlődését is. A sérült gyermek esetében a mozgásos tanulás lehetősége módosul. Mások a környezetéről, a saját testéről szerzett tapasztalatai, mint az ép mozgású társainak. A mozgásállapot tartóssága, visszafordíthatatlansága is befolyásolja a fejlődésmenetet. Ez nem ritkán az átlagostól eltérő pszichés, szociális és fizikai szükségleteket teremt.

A mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat. Ebből eredően a tanulók más-más személyiségfejlődési utat járnak be. Nevelhetőségüket meghatározza, hogy tapasztalatszerzési lehetőségeik beszűkültek, a környezethez való alkalmazkodásukban gátoltak. A hely- és helyzetváltoztatás, az önkiszolgálás, a kézfunkció, a manipuláció, a tárgy- és eszközhasználat, a grafomotoros teljesítmény, illetve a verbális és nonverbális kommunikáció eltérő mértékű akadályozottsága az iskolai képzés egész időtartama alatt megkívánja az egyénre szabott

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

módszerek, eljárások, technikák és eszközök, valamint a pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció és a fizikai korlátozottságot csökkentő környezeti adaptáció alkalmazását.

A mozgáskorlátozott tanulók iskolai fejlesztése

Mozgáskorlátozott tanuló:

Tagintézményeink közül 4 iskolába csak olyan mozgáskorlátozott gyermek vehető fel, aki nem tartozik a súlyos mozgáskorlátozottak közé, tud járni segítséggel, fel tud menni a lépcsőn az emeletre. Két tagintézményben biztosított az akadálymentes közlekedés CSTÁI Piroskavárosi Általános Iskolája és a felgyői CSTÁI László Gyula Általános Iskolája.

Kiemelt fejlesztési feladat:

- lelki egyensúly megteremtése
- önállóságra nevelés
- reális, pozitív énkép kialakítás
- ismerje saját értékeit

Pedagógiai célú rehabilitáció

A sérült tanulónak nagyobb esélyt biztosítani az eredményes tanulásra, fejlődésre a sikeres társadalmi beilleszkedésre.

Ennek érdekében: diagnózis szerint speciális gyógytestnevelés.

A mozgáskorlátozott tanuló nevelésének, oktatásának, mozgásfejlesztésének alapelve, hogy a sérülésből adódó hátrányos következményeket segítsen csökkenteni vagy ellensúlyozni.

A képességek tervszerű fejlesztése az egyéni fejlődési sajátosságokhoz szabottan történjen meg annak érdekében, hogy a gyermekek mozgáskorlátozottként is meg tudják állni a helyüket a környezetükben, a társadalomban.

Mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét, az iskolában - a tanuló állapotának megfelelően - biztosítani kell az akadálymentes közlekedést, a megfelelő mozgás- és életteret, illetve az ehhez szükséges eszközöket (pl. lejtő, kapaszkodó).

Célok:

Megteremteni az esélyegyenlőség alapjait, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek az iskolai tanulmányok adott pontján felkészültek legyenek az önálló életvitelre.

Ennek érdekében: ki kell alakítani a tanulóknál az egészséges énképet és önbizalmat, növelni a kudarctűrő képességüket, önállóságra kell nevelni őket.

Kiemelt feladatok:

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

A mozgáskorlátozott tanuló iskolai tanulmányainak nehézségeit leginkább a mozgásszervi károsodás következtében kialakult kommunikációs zavarok és a mozgásteljesítményt igénylő feladatok kivitelezése jelentik. Mindkettő befolyásolja az olvasás, írás, beszéd elsajátítását is, ezért kiemelt fejlesztési feladatként kell kezelni.

A mozgáskorlátozott tanuló egyedi, speciális megsegítést igényel. Ennek során figyelembe kell venni kommunikációjának formáját, szintjét, a gyermek érzelmi állapotát, értelmi képességeit és fizikai adottságait is.

A speciális módszerek, terápiák és technikák alkalmazása és a technikai jellegű segédeszközök igénybevétele segíti a mozgásbiztonságot, a mozgásreflexek célszerűségét és gyorsaságát, az író, rajzoló és eszközhasználó mozgást, a hallásra, beszédészlelésre támaszkodó tevékenységeket.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai:

A mozgáskorlátozott gyermek iskolakészültsége általában indokolja, hogy az első évfolyam teljesítésére a helyi pedagógiai program egy tanévnél hosszabb időt (két tanév) biztosítson, de szükség esetén a további pedagógiai szakaszok is szerveződhetnek hosszabb időszámban.

Az iskolai fejlesztés teljes időtartama alatt kiemelt feladat a mozgásnevelés, ami egy komplex rehabilitációs hatásrendszer.

Ötvözi a sérült tartási és mozgási funkció helyreállítását célzó, a gyógyító és a motoros képességek fejlesztését szolgáló pedagógiai eljárásokat, s e feladatokat integrálja a tanítás-tanulás folyamatába.

Mivel a mozgáskorlátozott tanulóknál minden esetben a mozgató és tartó szervrendszer irreverzibilis károsodása áll fenn, a mozgásnevelés feladatait nem az életkor, hanem a betegség - annak végleges, javuló vagy romló volta -, továbbá a mozgásállapot súlyossága határozza meg.

A többségi iskolában történő együttnevelés:

Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre.

a) Ha a sérült tanuló fogadása az integráló iskola nevelőtestületének egyetértésével találkozik, akkor az garancia arra, hogy a befogadás eredményes lesz.

b) A mozgáskorlátozott tanulók optimális fejlődése érdekében a pedagógiai programban megfogalmazódnak a speciális elvárások és tennivalók (eszköz, segédeszköz, segédletek, differenciálás, az értékelés, minősítés, a követelmény egyénre szabott formái stb.). Különösen jelentős az osztályfőnök szerepe az osztályban tanító pedagógusok tájékoztatásában a tanuló sajátos nevelési igényeiről.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A kiemelt fejlesztési feladatok teljesítését a tanulók életkori sajátosságai és a mozgáskárosodásból adódó egyéni eltérések egymással kölcsönhatásban befolyásolhatják.

A személyiség építésének és a lelki egyensúly fenntartásának egyik eszköze a lehetőségek szerinti önállóságra nevelés.

A mozgáskorlátozott tanulóknak gondot okozhat a kommunikáció, a szóbeli információk feldolgozása, érzékelése, megértése és alkalmazása. Hátrányaikat az információszerzésben és adásban pótolhatja az elektronikus eszközök, a média használata.

Az információs társadalom fejlődése azt is lehetővé teszi, hogy a mozgáskorlátozott tanuló nem az alkalmatlanságot, a képességek hiányát érzi, mert olyan eszközöket használhat, amelyek alkalmazásával az életminősége javulhat.

Lehetőséget kell teremteni a számítógép használatára a tanítási órákon is. A számítógép írástechnikai segédeszközként tanulási és munkaeszköz a kézírásra a mozgásállapota miatt képtelen és a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló tanuló számára.

A mozgáskorlátozott tanulóknál fokozott figyelmet kell fordítani a tanulás összetevőinek tanítására, az egyénre szabott tanulás módszereinek megválasztására. Az előzetes tapasztalatszerzésre a mozgáskorlátozottság miatt nem mindig kerül sor, ezért a tanuló előzetes tudása is hiányos lehet. Esetenként a mozgásos tapasztalatszerzés is akadályozott. A tapasztalati alapozás lehetőségeinek megteremtésével, a kíváncsiság, érdeklődés és megoldási késztetés felkeltésével és megtartásával stabil motiváció érhető el.

A fejlesztések során törekedni kell arra, hogy a tanulók minél inkább megismerjék mozgáskorlátozottságuk okát és annak következményeit, elsajátítsák és alkalmazzák az azzal kapcsolatos higiéniai szabályokat. A kellő mértékű önállóság akkor valósítható meg, ha ismerik a számukra nem javasolt mozgásokat, azoknak az eszközöknek a használatát, amelyek a hely- és helyzetváltoztatást lehetővé teszik számukra. A tanulóknak ki kell alakítani, hogyan viszonyuljanak mozgásállapotukhoz, ismerjék meg saját értékeiket.

Az iskolai fejlesztések során kiemelt feladat a lehető legnagyobb önállóság elérése. Ezért lényeges azoknak az eljárásoknak, módszereknek, tevékenységeknek a megkeresése, kidolgozása és működtetése, illetve azoknak az eszközöknek a megtalálása, amelyek a mozgáskorlátozott tanuló életének minden színterén az önálló életvitel kialakítását segítik, gyakoroltatják.

Kiemelt jelentőséggel bír a mozgáskorlátozottak számára elérhető pályák, munkahelyek megismertetése, az ezek iránt való érdeklődés felkeltése. A lelki egyensúly fenntartásának elengedhetetlen eszköze a bizonytalanság kezelésének képessége, amelynek kialakítása a nevelő-oktató munka fontos feladata.

1.2.6 A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztése

Beszéd fogyatékos az a tanuló, akinél jelentős mértékű beszédbeli akadályozottság áll fent. Ennek következtében nyelvi, kommunikációs és tanulási zavarok léphetnek fel.

Következő csoportba sorolható tanulók iskolázhatók be iskolánkba:

- megkésett beszédfejlődés

- beszédritmus zavar / dadogás, hadarás/
- mutizmus
- orrhangzós beszéd
- diszlália.

Beszéd fogyatékos tanulók ellátása az EGYMI utazó gyógypedagógiai szolgálat, illetve a helyi pedagógiai szakszolgálat szakembereinek bevonásával történik.

Beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése:

- pszichológiai és fiziológiai tényezők fejlesztése
- önállóság fejlesztése
- önbizalom fejlesztése
- pozitív énkép kialakítása
- bátran merjen beszélni társai előtt.

1.2.7 Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók.

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló:

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz részképességzavarok (diszlexia, diszortográfia, diszkalkulia, diszgráfia és diszpraxia), hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladatok:

- a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.
- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- a tanulás iránti motiváció és a kudarctűrő képesség növelése,
- a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,
- a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkozik, hogy

- a tanulók általában fáradékonyabbak, a meteorológiai változásokra érzékenyebbek,

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

- az átlagnál, nehezebben tűrhetnek zajokat, viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültséget, aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint
- a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Diszlexia – a fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

Diszkalkulia – a fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka a számolási képesség részbeni hiánya, zavara esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készségét.

Diszortográfia – a fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

Diszgráfia – a fejlesztés célja:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő írás készséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára

Hiperaktivitás és figyelemzavarok

Jellemzői:

- szóródó, terelhető figyelem, hosszabb ideig nem képes összpontosítani
- komplex feladatokra nem képesek szervezett választ adni, az elterelő ingereket gátolni
- az impulzivitás következtében kialakuló meggondolatlan viselkedés, esetként düh, haragreakciók
- motoros nyugtalanság (babrálás, széken hintázás, ülőhely elhagyása, stb)
- megkezdett tevékenység befejezetlensége
- ingersorozatok hibás kivitelezése
- tantárgyi alulteljesítés (főként, nyelvi, számolási feladatokkal kapcsolatban)

- én-bizonytalanság, másodlagos pszichés tünetek

A fejlesztés célja:

Figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése

A fejlesztés feladatai:

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés
- speciális figyelem-tréning
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése
- fokozott egyéni bánásmód
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése
- feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése
- motiválás, sikerélmény biztosítása

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá azok a szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, ön,- vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Minthogy a magatartásjellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek háttérében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

A fejlesztés célja:

A közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése

Eszközei lehetnek:

- a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése,
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása,
- önértékelési képesség fejlesztése,
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása,
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel,
- a fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

Módszertani javaslatok a tanítási órákon részképesség zavarral küzdő gyermekek tanításához:

Gyakorlati tanácsok:

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

- ábrák, színes illusztrációk, pontokba szedett felsorolások, handout-ok használata
- több gyakorlásra és ismétlés
- kulcsszavak kiemelése
- rövid, világos állítások, utasítások
- kiscsoportos, kooperatív módszerek alkalmazása
- azonnali visszajelzések a diákoknak
- lista készítése a tananyagban előforduló szak- vagy idegen szavakból, azok magyarázatával együtt
- szaktanári segítséggel saját szóbank, szótár, szókérttya-gyűjtemény elkészítése
- lassabb, artikulált beszéd a pedagógus részéről
- dolgozatírásnál a feladatok hangos felolvasása
- színes szövegkiemelő, filctoll használata tankönyvekben, füzetekben
- vizuálisan jól elhatárolható vázlatpontok a táblán (egy részképeség zavarral küzdő gyermek képtelen a tábláról másolni)
- a részképeség-zavarral küszködő tanulót előre, középre ültessük, lehetőleg jól tanuló, segítőkész gyermek mellé
- a segédeszközök elérhető helyen legyenek
- önálló munkák elkészítéséhez szempontok és/vagy vázlatpontok megadása szükséges
- tegyük lehetővé a segédeszközök használatát – szótárak, számológépek, számítógépek, magnók
- engedélyezzük, hogy a jól jegyzetelő osztálytársak másolópapírt használjanak az órai jegyzetelés során
- biztassuk őket a segítségkérésre, kérdésre
- kiemelten fontos számukra a pozitív megerősítés, dicséret

Osztályozás, értékelés:

- a szóbeli számonkérést helyezzük előtérbe
- a helyesírás differenciált értékelésénél a tanult nyelvtani szabályok alkalmazását kérjük számon, a részképeség zavarból eredő hibákat értékelésnél ne vegyük figyelembe
- minimumkövetelmények számonkérése
- a dolgozatkérdések, feladatok megfogalmazása során kerüljük, a kettős tagadást, a bonyolult mondszerkesztést és a dupla kérdést (kérdésbe ágyazott kérdést)
- ha szükséges, engedélyezhetjük a dolgozat megírását külön teremben, tanár jelenlétében
- célszerű a strukturált feladatlap készítése
- figyelemzavar esetén a feladatokat egyesével adjuk oda a gyerekeknek
- hosszabb felkészülési idő biztosítása (dolgozat, memoriter)

Házi feladatok elkészítését megkönnyítő stratégiák alkalmazása:

- világos és teljesíthető mennyiségű feladatot adunk
- segítségeket, illetve könnyítéseket biztosítunk
- tanulási és szervezési stratégiákat tanítunk
- használjuk és ellenőrizzük a házi feladat füzetet
- lehetővé tesszük a szülő-tanár kommunikációt

Tanulási technikák:

- gondolatterkép alkalmazása
- többcsatornás tanulás
- jegyzetelés: rövidítések használata, tömörség,
- emlékeztető kártyák készítése
- memória technikai eljárások alkalmazása: rímalkotás, képzeletbeli összekapcsolás, mozaik szavak, memóriafogas, kép vagy képsorozat készítése

1.2.8 Egészségügyi rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások gyakorlata

Egyéni fejlesztési tervek

Az SNI tanuló egyéni fejlesztésének alapja a tanuló készségeinek/képességeinek, meglévő tudásszintjének ismerete. Mind a magyar, mind a matematika területén valamennyi évfolyamon bemeneti méréseket végeznek a gyógypedagógusok, melyekre épülnek az egyéni fejlesztési tervek. A fejlesztési intervallum három hónapra vonatkozik, melyet egy team megbeszélés követ a szülő bevonásával. A félévi kontrollvizsgálatok, illetve a tanév végi kimeneti mérések szintén mérőeszközök segítségével történik.

Az intézményi mérőeszközök nyomtatott formában a tagintézményekben megtalálhatók.

A fejlesztés célja

A fejlesztés célzottan azokra a területekre irányul, amelyeken a teljesítmény elmaradást mutat. A munka során azokra a képességekre támaszkodunk, melyekben a gyermek sikeres.

A fejlesztés alapvető szempontjai

Kiindulópont a gyermek még ép funkciói. A haladási tempót a fejlődési ütem határozza meg. Kislépések és fokozatosság elvének betartása. Kellő idő biztosítása a gyakorlásra, a képességek megszilárdulására. Minél több érzékszervi csatorna bevonása a fejlesztésbe. Játékos, oldottabb hangulat biztosítása.

A fejlesztő személy

A szaktudás mellett a fejlesztő személyisége is meghatározó. A fejlesztő személyiségében is kell, hogy hordozzon annyi többlet erőt, vagyis önfogadást és önbizalmat, amellyel a problémás gyermeket képes elfogadni olyannak, amilyen.

A fejlesztés körülményei

A foglalkozások kiemelve az osztályból, egyéni, illetve kiscsoportos formában történnek. A kiscsoport semmiképp ne legyen nagyobb hat főnél. Nyugodt, elfogadó légkör megteremtése elengedhetetlen. Kerülni kell a negatív visszajelzéseket és a büntetés bármely formáját. Kiemelten értékelendő az erőfeszítés, a szorgalom és a kitartás. Fő motivációs eszköz a jutalmazás és dicséret. A gyermek eredményeit csak saját magához lehet viszonyítani.

A fejlesztés helye és időtartama

A foglalkozások időpontjában rendszerességre, helyében állandóságra van szükség.

A fejlesztés eszköz igénye

- munkafüzetek
- fénymásolás/nyomtatás lehetősége
- változatos fejlesztő játékok, eszközök
- számítógépes oktató játékok, számítógépek
- internetes hozzáférés

Együttműködés a családdal

Állandó kapcsolattartás a szülőkkel, tanácsadás.

Együttműködés egyéb szakemberekkel

2. Tantárgyi minimumkövetelmények

2.1 Tantárgyi minimumkövetelmények az alsó tagozaton

2.1.1 Matematika

1. évfolyam

Gondolkodási módszerek alapozása

Követelmények:

A tanuló:

- tudjon tárgyakat, elemeket sorba rendezni, összehasonlítani, szétválogatni megnevezett vagy választott tulajdonság alapján;

- legyen képes a halmazok számosságának megállapítására;
- használja helyesen a több, kevesebb, ugyanannyi szavakat, jeleket;
- tudjon igaz-hamis állításokat alkotni; állítások helyességét eldönteni;
- legyen képes növekvő és csökkenő számsorozatok felismerni, képezni adott szabály alapján;
- egyszerűbb esetekben tudjon szabályjátékok és sorozatok szabályát szóban megfogalmazni.

Számтан, algebra

Követelmények

A tanuló:

- tudjon adott számosságú halmazokat képezni, összehasonlítani számosságuk szerint;
- biztosan írja, olvassa, rendezze sorba nagyság szerint a számokat a 20-as számkörben;
- használja, értelmezze pontosan a relációsjeleket;
- képezzen adott szabály alapján növekvő és csökkenő számsorozatokot;
- ismerje a számok kéttagú összeg-és különbségalakjait a 20-as számkörben;
- ismerje fel a páros és páratlan számokat, keresse meg helyüket a számegyenesen;
- nevezze meg az egyjegyű és kétjegyű számokat;
- tudja a számok számszomszédjait;
- ismerje a számok kéttagú összeg- és különbségalakjait a 20-as számkörben;
- tudjon hozzátevést, elvételt tevékenységgel elvégezni, a műveletet szóban megfogalmazni;
- legyen kellő gyakorlata az összeadás, kivonás, bontás, pótlás alkalmazásában;
- tudjon egyszerű szövegösszefüggést lejegyezni rajzzal, számokkal, művelettel.

Geometria, mérés

Követelmények

A tanuló:

- legyen képes helymeghatározásra a tanult kifejezések alkalmazásával;
- tudjon sík- és térbeli alakzatokat szétválogatni, megkülönböztetni, egyszerű geometriai formákat rajzolni;
- ismerje fel, tudja kiválasztani az alakzatok közül a háromszöget, négyszöget és a kört;
- tudjon hosszúságot, úrtartalmat, tömeget mérni választott és szabvány egységekkel;
- használja egyszerű szám- és szöveges feladatokban a m, kg, l egységeket;
- tudja helyesen alkalmazni a hét, nap, napszak, óra időtartamot.

2. évfolyam

Gondolkodási módszerek alapozása

Követelmények

A tanuló:

- tudja halmazok számosságát megállapítani és összehasonlítani;
- tudjon halmazokat képezni adott tulajdonság alapján;
- nevezze meg kiválogatott elemek közös tulajdonságát;

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

- legyen képes összefüggések megfigyelésére, leolvasására, megfogalmazására;
- tudja állítások igazságát eldönteni, igaz állításokat fogalmazni;
- legyen képes tárgyakat, számokat sorba rendezni adott szempont szerint;
- készítsen nyitott mondatot ábráról, szövegről, tegye igazzá behelyettesítéssel, próbálgatással;
- ismerje a szöveges feladat megoldásának menetét;
- ismerjen fel és képezzen számsorozatokot adott szabály alapján;
- összetartozó elempárok keresése.

Számтан, algebra

Követelmények

A tanuló:

- tudjon tárgyakat meg- és leszámolni egyesével, kettesével, ötösével, tízesével;
- ismerje a számok nevét és jelét 100-as számkörben;
- tudjon számokat összehasonlítani nagyság szerint, sorba rendezni 100-as számkörben;
- találja meg a számok helyét a számegyenesen;
- ismerje fel a számok összegalakját, különbségalakját, kéttényezős szorzatalakját, és hányados- alakját;
- tudja értelmezni az összeadást, kivonást, szorzást, osztást 100-as számkörben;
- végezze el az összeadást, kivonást, pótlást eszközhasználat nélkül 100-as számkörben;
- ismerje biztonságosan a kisegyszeregyet;
- ismerje a maradékos osztást;
- ismerje fel a műveletek közötti kapcsolatokat;
- tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatokat.

Geometria, mérés

Követelmények

A tanuló:

- ismerje fel a téglalapot, négyzetet;
- tudjon létrehozni testeket, síkidomokat másolással;
- ismerje fel a testek tulajdonságait (élek, lapok, csúcsok);
- tudjon alakzatokat csoportosítani, válogatni megadott szempont szerint;
- ismerje, használja a tanult szabványegységeket;
- végezzen gyakorlati méréseket a tanult szabvány mértékegységekkel;
- ismerje, használja helyesen a mérőeszközöket

3. évfolyam

Gondolkodási módszerek alapozása

Követelmények

A tanuló:

- tudjon elhelyezni elemeket adott tulajdonságú halmazokba;
- ismerje az alaphalmaz, részhalmaz fogalmát;
- állapítsa meg egyszerű sorozatok szabályát, tudja folytatni az elkezdett sorozatot,
- tudjon megfogalmazni igaz, hamis állításokat, állítások igazságát eldönteni;

- tudjon egyszerű nyitott mondatokat kiegészíteni igazzá, hamissá, nyitott mondatok igazsághalmazát megkeresni kis véges alaphalmazon;
- értelmezzen egyszerű szöveges feladatokat, tudja az adatokat lejegyezni, megoldási tervet készíteni.

Számтан, algebra

Követelmények

A tanuló:

- Tudjon biztosan tájékozódni a tízes számrendszerben 1000-es számkörön belül.
- Helyesen írja, olvassa a számokat, bontsa azokat helyi érték szerint.
- Tudjon számokat nagyság szerint összehasonlítani, sorba rendezni.
- Ismerje a számok egyes, tízes, százaskörök szomszédjait, tízesekre, százasokra kerekített értékét.
- Tudja értelmezni, elvégezni a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást.
- Tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal.
- Legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 1000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás egyjegyű szorzóval).
- Becslést, ellenőrzést eszközként használja.
- Ismerje a helyes műveleti sorrendet több művelet esetén.
- Tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával.

Geometria, mérés

Követelmények

A tanuló:

- Ismerjen fel egyszerű geometriai alakzatokat, nevezze meg néhány tulajdonságukat.
- Tudjon előállítani síkidomokat, testeket tevékenységgel.
- Ismerje és használja a mérőeszközöket és mértékegységeket gyakorlati mérések során.
- Tudjon megoldani szám és szöveges feladatokat a tanult mértékegységekkel (km, m, dm, cm, t, kg, dkg, g, hl, l, dl, cl, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc)

4. évfolyam

Gondolkodási módszerek alapozása

Követelmények

A tanuló:

- tudja halmazok számosságát megállapítani, összehasonlítani;
- tudjon halmazokat képezni, kiválogatott elemek közös tulajdonságát megnevezni;
- legyen képes összefüggések felismerésére, megfogalmazására;
- tudja eldönteni állítások igazságtartamát, igaz, hamis állításokat fogalmazni;
- tudja megkeresni nyitott mondatok igazsághalmazát;
- ismerje és alkalmazza a szöveges feladatok megoldási algoritmusát;
- tudjon folytatni számsorozatokot a felismert szabály alapján;
- tudja megkeresni az összes lehetőséget egyszerű kombinatorikus feladatokban

Számтан, algebra

Követelmények

A tanuló:

- tudjon biztosan tájékozódni a tízes számrendszerben 10 000-es számkörön belül;

- helyesen írja, olvassa a számokat, bontsa azokat helyi érték szerint;
- tudjon számokat nagyság szerint összehasonlítani, sorba rendezni;
- ismerje a számok egyes, tízes, százaz, ezres szomszédjait, tízesekre, százasokra, ezresekre kerekített értékét;
- tudja értelmezni, megoldani a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást;
- tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal, 1000-rel;
- ismerje a helyes műveleti sorrendet több művelet esetén;
- legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 10 000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás kétjegyű szorzóval, osztás egyjegyű osztóval);
- becslést, ellenőrzést eszközként használja;
- tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával.

Geometria, mérés

Követelmények

A tanuló:

- ismerjen fel egyszerű geometriai alakzatokat;
- ismerje fel az alakzatok geometriai tulajdonságait, válassza ki a megadott tulajdonságú alakzatokat;
- ismerje a kocka és a téglatest tulajdonságait (lapok, csúcsok, élek száma);
- ismerje és önállóan használja a mérőeszközöket és mértékegységeket gyakorlati mérések során;
- tudjon megoldani a tanult mértékegységekkel (km, m, dm, cm, mm, t, kg, dkg, g, hl, l, dl, cl, ml, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc) szám és szöveges feladatokat;
- tudja kiszámítani a téglalap és a négyzet területét.

Valószínűségi játékok, statisztika

Követelmények

A tanuló:

- tudja használni a biztos, lehetséges és lehetetlen fogalmakat;
- tudja egyszerű valószínűségi kísérletek lehetséges eseteit megkeresni;
- tudjon grafikonról, táblázatból néhány adatot leolvasni, táblázatot, egyszerű grafikont készíteni.

Kimeneti követelmények

A tanuló:

- legyen képes a halmazok számosságának megállapítására, összehasonlítására;
- tudjon tárgyakat, elemeket sorba rendezni, összehasonlítani, szétválogatni megnevezett vagy választott tulajdonság alapján;
- használja, értelmezze pontosan a relációs jeleket ($<$, $>$, $=$);
- legyen biztos számfogalma a tízes számrendszerben 10 000-es számkörön belül;
- helyesen írja, olvassa a számokat készségszinten;
- tudja értelmezni, elvégezni a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást a 10 000-es számkörben.
- tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal szóban;
- legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 10 000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás egyjegyű és kétjegyű szorzóval, osztás egyjegyű osztóval);

- tudja ellenőrizni a számítások helyességét;
- tudjon megoldani egyszerű, legfeljebb két művelettel leírható szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával;
- ismerje fel, és nevezze meg az egyszerű geometriai alakzatokat: négyszöget, háromszöget, négyzetet, téglalapot és a kört;
- ismerje és használja a szabvány mértékegységeket gyakorlati mérések során, tudja elvégezni az egyszerű átváltásokat (km, m, dm, cm, mm, t, kg, dkg, g, hl, l, dl, cl, ml, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc);
- tudja megmérni, kiszámítani a téglalap és a négyzet területét konkrét esetekben

2.1.2 Magyar nyelv és irodalom

A továbbhaladás feltételei

1. évfolyam

A tanuló képes legyen:

- egyszerű szóbeli közlések megértésére, utasítások végrehajtására, kérdésekre való válaszadásra,
- meghallgatott vagy olvasott mese, történet elmondására segítséggel;
- az udvarias érintkezés tanult formáinak alkalmazására valóságos szituációkban (köszönés, bemutatkozás, kérés, köszönetnyilvánítás),
- a tanult memoriterek elmondására; mondókák, versek előadására,
- a magyar ábécé betűinek fölismerésére, összeolvasására,
- a szavakat szótagokra, szótagokat hangokra bontson,
- kiejtés szerint írandó szavak, szószerkezetek, rövid mondatok hangos olvasására,
- a tanuló fejlettségi szintjének megfelelő hangos olvasásra,
- másolásra kötött, kis betűkkel írott mintáról, a saját nevének önálló, helyes leírására;
- a j hang helyes jelölésére a taneszközökből megismert szavak körében;
- rövid szavak írására másolással: betűtévesztés, betűcsere, betűkihagyás nélkül,
- a leírt nyelvi anyag fölolvására, javítására összehasonlítással.

2. évfolyam

Szóbeli és írásbeli közlések, utasítások megértése. Kérdésekre értelmes, rövid válaszadás. A mindennapi kommunikáció alapformáinak alkalmazása a szokás szintjén: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdezés, kérés, köszönetnyilvánítás, köszöntés a felnőttekkel és a társakkal való kapcsolatokban.

Feldolgozott szövegek megértésének igazolása: válaszadás kérdésekre, tartalom elmondása tanítói segítséggel. Ismert szöveg gyakorlás utáni folyamatos felolvasása. A vers és a próza megkülönböztetése.

A magyar ábécé ismerete, szavak, nevek betűrendnek megfelelő sorba rendezése. A magánhangzók és a mássalhangzók megkülönböztetése; az időtartam helyes jelölése szóban és írásban.

Szavak, szószerkezetek, két-három kijelentő és kérdő mondat helyes leírása másolással, tollbamondás után.

A kiejtéssel megegyezően írt rövid szavak biztos helyesírása. 20 begyakorolt szóban a j/ly helyes jelölése.

Szavak szótagolása, elválasztása. Szöveg tagolása mondatokra.

A kijelentő és a kérdő mondat felismerése, megnevezése, helyesírása.

3. évfolyam

Egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések eseményeinek elmondása néhány összefüggő mondattal.

A feldolgozott művek témájával kapcsolatos kérdések, válaszok megfogalmazása. Ismert feladattípusok szóbeli és írásbeli utasításainak megértése. Fél oldal terjedelmű, ismert témájú szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek felolvasása felkészülés után.

Öt-hat mondatból álló elbeszélő fogalmazás írása felkészülés után, ismert témákban. A fogalmazások tagolása. Egyéni tempójú, rendezett, tiszta íráskép. Az írásbeli munkák javítása tanítói segítséggel.

A cselekvést, történést és létezést jelentő szavak, a közös név, saját név és a dolgok tulajdonságát megnevező szavak felismerése, megnevezése. A személynevek, állatnevek, a lakóhely nevének helyes leírása. Szócsoportok felismerése kérdőszavak alapján.

A begyakorolt szavak helyesírása a kiejtés szerint, a szóelemzés alapján. Egyszerű és összetett szavak elválasztása önállóan.

További 25-30 begyakorolt szóban a j/ly helyes jelölése

4. évfolyam

Érthető, folyamatos beszéd a mindennapi kommunikációban. Az udvarias beszédfordulatok használata a mindennapi beszédhelyzetekben. A mondanivaló értelmes, lényegre törő megfogalmazása szóban. Előzetes felkészülés után ismert tartalmú szöveg pontos, folyamatos, értelmező felolvasása, a szövegfonetikai eszközök használata. 15-20 soros szöveg önálló olvasása, a szövegértés igazolása feladatok önálló megoldásával: válaszadás, lényegkiemelés, jegyzet készítése.

Magyar költők és írók nevéhez a megfelelő művek kapcsolása, alkotásaik címének felelevenítése.

Esztétikus, rendezett egyéni írás. Mondatok helyes leírása. A mondatfajták felismerése, megnevezése, helyes leírása.

A szavak szófajának megnevezése a tanult szófajok esetében. A szavak toldalékos alakjának helyesírása.

Az igealakok felismerése, az igekötős igék helyesírása ismert szavak esetében.

A tulajdonnevek fajtáinak helyesírása, a földrajzi név, intézménynév, címek, márkanevek, díjak nevének esetében a begyakorolt szavak helyesírása. A főnevek tárgyragjának, a többes szám jelének felismerése.

A melléknév, a számnév helyes írásmódja. A hibák javítása tanítói segítséggel, önellenőrzéssel.

Adott témáknak megfelelő könyvek megkeresése, használata a könyvtárban.

2.1.3 Környezetismeret

A továbbhaladás feltételei

3. évfolyam

- Legyen képes a zöldterületeken élő leggyakoribb élőlények felismerésére, jellemzésére, megnevezésére.
- Vegye észre a növények és az állatok sokrétű kapcsolatát, tudjon rá példát mondani.
- Ismerje a növényi szervek feladatát. Vegye észre a növényi élet ciklusát.
- Tudja, hogy az élőlények életben maradásához tápanyagokra, levegőre, vízre, megfelelő hőmérsékletre, fényre van szükség. Ismerje a növények és az állatok legfontosabb hasonlóságait, lássa a táplálékuk megszerzése közötti különbséget.
- Lássza, hogyan alkalmazkodnak az élőlények a kedvezőtlen környezeti feltételekhez.
- Tudja megkülönböztetni az egészséges és a beteg állapotot.
- Ismerje fel, hogyan kerülhetők el a betegségek.
- Tudja a mentők, tűzoltók, rendőrség telefonszámát, értesítésük módját.
- Legyen képes tájékozódni az iskola környékéről készített térképvázlaton.
- Állapítsa meg helyesen iránytű segítségével a fővilágtájakat.
- Ismerje meg lakóhelyét, tudjon önállóan tájékozódni a település térképén.
- Tudja néhány mondatban bemutatni a fővárost.
- Legyen képes felfedezni a fővárosi és vidéki élet közötti különbségeket.
- Ismerjen fel néhányat képről Budapest nevezetességei, hídjai közül.
- Vegye észre, hogy a helytelen emberi magatartás hogyan veszélyezteti az élőlények életét.
- Tudjon tanári segítséggel kísérleteket, méréseket végezni, tapasztalatait elmondani és írásban, rajzban rögzíteni.

4. évfolyam

- Tudjon tanári segítséggel méréseket, egyszerű kísérleteket végezni, tapasztalatait rögzíteni.
  - Ismerje fel, nevezze meg és jellemezze a tanult életközösségek legjellemzőbb élőlényeit
  - Értse az élőlények élőhelye, életmódja és testfelépítése közötti egyszerű összefüggéseket.
  - Tudja az élőlényeket a megfelelő csoportba besorolni. Ismerje ezeknek a csoportoknak a jellemző tulajdonságait.
  - Legyen képes a megismert élőlényekből egyszerű táplálékláncot összeállítani.
  - Lássza az emberi tevékenység és a természet veszélyeztetettsége közötti összefüggést.
  - Érezze át a természet védelmének fontosságát, cselekedjen a természet megóvása érdekében.
- Ismerje lakóhelye védett természeti értékeit.
- Legyen képes méréseket végezni a tanult körben az emberi testen, nevezze meg a tanult élettani jellemzőket.
  - Ismerje az életünkhöz szükséges környezeti feltételeket.
  - Nevezze meg a környezetében tapasztalható környezetszennyező forrásokat, legyen tudatában azok egészségkárosító hatásával.
  - Legyen képes elemi szinten tájékozódni Magyarország domborzati térképén.
  - Tudjon irányokat meghatározni a fővilágtájak segítségével.

- Találja meg lakóhelyét és nagytájainkat a domborzati térképen.
- Tudjon bemutatni egy kirándulóhelyet lakóhelye közeléből.
- Nevezze meg a különbségeket az eltérő településtípusok között.
- Nevezze meg a lakóhelyén élő népcsoportokat.
- Ismerje fel a Földön kívüli térségek létét.

Kimeneti követelmények a 4. év végén

A 4. évfolyam végén a tanuló:

- Ismerje a saját testhez viszonyított irányokat. Tudjon tájékozódni otthon, az iskolában, az iskola környékén, a lakóhelyén, az égbolton.
- Ismerje a felszíni formák jelölését. Tájékozódjon elemi szinten Magyarország domborzati térképén. Nevezze nevén a település jellemző felszíni formáit, felszíni vizeit, nevezetes épületeit.
- Legyen képes útbaigazítást adni saját lakóhelyén.
- Ismerje lakóhelyének védett értékeit.
- Tudjon méréseket végezni, a mérési eredményeket helyesen lejegyezni. Használja helyesen a mértékegységeket.
- Használja helyesen a napszakok nevét. Sorolja fel megfelelő sorrendben a hét napjait, a hónapokat és az évszakokat. Ismerje ezek időtartamát.
- Tudja jellemezni az időjárást (aktuális, évszakoknak megfelelő) az időjárási elemek segítségével.
- Tudjon különbséget tenni az anyagok neve, tulajdonságai és változásai között.
- Ismerje az anyag halmazállapotait és azok néhány jellemzőjét
- Vegye észre az élettelen környezetben végbemenő változásokat. Használja helyesen az oldódás, olvadás szavakat.
- Ismerje fel, nevezze meg és jellemezze lakóhelyének egy-egy gyakori élőlényét a növények, gombák, rovarok, madarak, emlősök csoportjából. Tudjon példákat hozni az élőlények közötti kapcsolatokra.
- Nevezze meg az élőlények életműködéseit és életfeltételeit.
- Bizonyítsa példákkal az élőlények alkalmazkodását a környezet változásaihoz.
- Tájékozódjon jól saját testén. Nevezze meg és jellemezze a főbb életszakaszokat.
- Ismerje az egészségmegőrzéssel kapcsolatos tudni- és tennivalókat.
- Ismerje néhány fontosabb szerv nevét és működését.
- Tudja, hogy a környezet változása hogyan hat az életünkre.
- Ismerje a mentők, tűzoltók, rendőrség telefonszámát, értesítésük módját.
- Nevezze meg a környezetében tapasztalható környezetszennyező forrásokat, legyen tudatában ezek káros következményeivel. Cselekedjen a természet megóvása érdekében.
- Szerezzen ismereteket más ismerethordozók segítségével.
- Legyen képes a kérdésre néhány mondatos összefüggő felelettel válaszolni.
- Tudja a tapasztalatait, megfigyeléseit, méréseit írásban rögzíteni.

2.1.4 Etika

Az etika tantárgy alapvető célja az egyéni és közösségi identitás formálása, stabilizálása, az egyének és a csoportok közti együttműködés megteremtése. Ehhez járulnak hozzá a kulturális

hagyományokban gyökerező erkölcsi elvek, társas szabályok megismertetése, az egyén gondolkodásában formálódó, a szocio-emocionális készségek fejlesztése.

A tantárgy magába foglalja az ember fontos viszonyulásait társaihoz, közösségeihez, környezetéhez és önmagához. Ezzel olyan szintézist kínál a tanulónak, amelyben eddigi személyes tapasztalatait és a más területeken megszerzett ismereteket reflektív módon vizsgálja. A tartalom szorosan kötődik más tantárgyak fejlesztési területeihez is.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanuló erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése, a tanuló segítése a társas szabályok, a viselkedésminták azonosításában és saját alakuló értékrendjének tudatosításában. Az egyént és a közösségeket érintő etikai elvek és az ezekből következő kérdések felismerése az árnyalt, a másik ember vagy csoport szempontjait is megértő gondolkodást fejleszti.

Az etika tantárgy felkészíti a tanulót az egyéni életvezetésének és társas környezetének erkölcsi szempontból történő mérlegelésére, miközben saját tudását vizsgálja és fejleszti. Eszközei a kérdezés, a rejtett nézetek és a dilemmák feltárása, az érvelés, a meggyőzés, a meggyőződés, a társadalmi normák és közösségi értékek értelmezése.

A tananyag alapvető értékeket közvetít. Ezek a segítség, megértés, együttérzés, törődés, szabadság, felelősség igazságosság, becsületesség, méltányosság, tolerancia, önazonosság. Ezek a tanuló lelkiismeretének fejlődését szolgálják. A témák feldolgozása a tanulót megfontolt döntésre, kulturált véleményalkotásra és felelős tevékenységre készíteti.

A tanulóközösség tevékenységei mintát nyújtanak arra, hogy milyen érzelmi-, érdekkonfliktusok és viselkedésmódok segítik vagy akadályozzák az együttműködést. Az ajánlott tantárgyi tartalmak és tanulói tevékenységek olyan képességeket is fejlesztenek, melyek a tanulót az életvezetésében sikeressé és tudatosabbá, társai és környezete problémái iránt érzékenyebbé tehetik, erősítik identitását, aktív társadalmi cselekvésre készítetik és segítik a nehéz helyzetek megoldásában.

Az etika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

A kommunikációs kompetenciák: A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

A digitális kompetenciák: A digitális kompetenciák fejlesztését támogatja a projektmunkák szervezése, megvalósítása, az elvégzett feladatok digitális eszközökkel történő bemutatása. A

virtuális térben kialakult közösségek tagjainak viselkedését befolyásoló etikai szabályok felismerése. A digitális önkifejezés, a közösségi oldalakon történő önmegjelenítés, az információk kezelése. A tartalom digitális megosztásával kapcsolatos etikai kérdések köre számtalan fejlesztési lehetőséget rejt magában.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik. A különböző esettanulmányi példákban és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőkézség, az elkötelezettség kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést. A gyakorlatok során az érzelmek felismerésének és kifejezésének, az érzelmi állapotok szabályozásának, a társas helyzetek észlelésének, a konfliktusok kezelésének és a döntéshozatali készségeknek a fejlesztése válik hangsúlyossá.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulók önállóan vagy csoportosan lehetőséget kapnak kreatív alkotások tervezésére, készítésére, projektfeladatok szervezésére, kivitelezésére. A szocio-emocionális készségek fejlesztése drámajátékkal, szerepjátékkal valósul meg, az érzelmek kifejeződése zenei produkciókban, vizuális alkotásokban ölt testet. A tudatosság erősítését segítik elő azok a feladatok, amelyekben kulturális hagyományok megismerésére kerül sor.

Az etika kerettanterv főbb pedagógiai alapelvei:

- A tanulók komplex személyiségfejlesztése, értelmi, érzelmi, társas-lelkületi formálás és a cselekvő magatartásra, viselkedésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása.
- Célrendszere és ajánlásai élményt adók, személyiséget, meggyőződést formálók.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoportok egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.
- Az aktív, cselekvő viselkedés, magatartás megélésére ösztönzi a diákokat a különböző élethelyzeteiben.
- Fontosnak tartja a nevelés három színterét (család, iskola, társadalom).
- Ebben a tantervben elsődleges az érzelmi, érületi nevelés, a morálfejlesztés, amely során a gyermekek cselekedtetése, meggyőződésének formálása elengedhetetlenül szükséges a lelkiismeretes magatartás megszilárdulása érdekében.
- A nevelés mindig egy társadalmi közegben történik, így a nemzeti értékeink megismerése és megőrzése alapfeladat.

Korosztályi adottságaiknál fogva (alsó tagozatos) a gyermekek még nem képesek a tudatosan, teljes felelősséggel meghozott döntések felvállalására, ezért őket folyamatosan tanítani, nevelni, cselekedtetni kell, figyelembe véve a tanulók tipikus és egyéni életkori és fejlődési sajátosságait.

Az etika tanítása nagyfokú empátiát, sokirányú ismeretet, adaptivitási készséget és rugalmasságot igényel a pedagógustól, aki szakmailag is felkészült személy, fejlődés-lélektani, pedagógiai, szakdidaktikai és módszertani ismeretekkel rendelkezik. Tisztában van az alapelvekkel, melyeknek szellemiségében tanít. Együttműködik azokkal, akikkel munkatársi kapcsolatban van (szülők, osztályfőnök, igazgató, tanárok).

1-2. évfolyam

Az alsó tagozat első két évfolyamán az etika tantárgy elsődleges feladata az öntudatos erkölcsi-etikai gondolkodás kialakítása. Továbbá a tanuló önmagáról és közvetlen környezetéről szerzett ismereteinek tudatossá tétele, a legalapvetőbb szocio-emocionális eszköztárának létrehozása és a szokásszintű viselkedések belsővé válása.

Az érzelmi-lelkületi nevelés során figyelembe kell vennünk, hogy a korai iskoláskorban elcsitulnak a viharos ösztöntendenciák, és a tanuló érzelmvilágában is törekszik a felnőtt világ elvárásainak megfelelni. A család, mint az érzelmek legfontosabb biztosítója, továbbra is döntő jelentőségű a számára, de már képes elfogadni a pedagógusok és a kortársak érzelmi megnyilvánulásait. A megterhelő érzelmekkel nem tud egyedül megküzdeni. A gyermekkor meghatározó érzelmei: a szeretet, a biztonság, a bizalom, a félelem. Fontos e korosztály esetében a szülővel, a tanárokkal, a tekintélyszemélyekkel való kapcsolat.

Fontos szempont a tanító nyitott, válaszkész, az őszinte véleménynyilvánítást folyamatosan fenntartó, támogató és tiszteletben tartó pedagógiai attitűdje a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével. A tanórákon a korosztály képességeihez alkalmazkodva nagyobb súllyal jelennek meg a rajzos, kreatív, mozgásos, dramatikus játékok, helyzetgyakorlatok. Új elem az önmagára figyelő magatartás fejlesztése, az érzések, gondolatok pontos megfogalmazása. Mind az életkor, mind a tantárgy sajátosságai miatt az 1–2. osztályos kerettantervben különös jelentősége van az egyéni különbségeket figyelembe vevő, tanulói sokszínűségre érzékenyen reagáló differenciált bánásmódnak.

Az 1–2. évfolyam kerettanterve a tanulók önmagukhoz való viszonyulására, alapvető önismeretére, valamint elemi környezetükre, a rokon és kortárskapcsolatok közegeire összpontosít. Az első két évfolyamon a társadalmunk kulturális életét alapvetően meghatározó zsidó-keresztény kultúra világképével és szokásrendszerével ismerkednek meg. Ezek az egyházi ünnepkörök és hagyományok közös feldolgozásával valósulnak meg. A tevékenységközpontú, tanulási tapasztalatokra épülő módszerek lehetőséget nyújtanak a személyes véleményalkotásra, a közösséghez tartozás élményének megélésére.

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a kitűzött célok teljesíthetők;
- csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is megnevezi a saját érzelmi állapotait;
- felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket;
- céljai megvalósítása közben önkontrollt végez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Önismeret
  - Saját jellemzők
  - Külső és belső tulajdonságok azonosítása, azok megítélésformáló ereje
  - Saját környezet bemutatása
  - Saját szokások azonosítása
- Érzelmek megismerése
  - Saját alapérzelmek felismerése, szóbeli megfogalmazása
  - Gondolatok és érzelmek kifejezése a helyzethez illően
  - Kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése
  - Gondolatok és érzelmek kifejezési módjainak gyakorlása
  - A veszélyt jelentő helyzetek azonosítása
- Fejlődés
  - A változások felismerése
  - A testi és szellemi fejlődés lépéseinek azonosítása
  - Saját erősségek és fejlesztésre váró területek, a két oldal egyensúlyának megtalálása
  - Hatékony tanulási technikák és feltételek gyűjtése
  - Saját tanulási célok és jó szokások meghatározása
  - Saját viselkedésre vonatkozó reflektálás gyakorlása

Témakör: Család – Helyem a családban

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felismeri és megnevezi a szűkebb és a tágabb családtagjait, a rokonsági szinteket
- azonosítja a családi szerep- és felelősségvállalást
- átéli a különböző családi események fontosságát
- megérti, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;
- felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait;
- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában;
- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit;
- felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egészséges életmód
- A testi és lelki állapotok néhány fő jellemzőinek azonosítása, az érzelmek hatása a fiziológiai állapotokra
- Az egészséges életmód alapelemei, az egészségmegtartó stratégiák ismerete
- A biztonság feltételeinek megérzése a mindennapokban
- Kellemetlen, bántó, feszült helyzetek azonosítása (a jó és rossz stressz megkülönböztetése)
- Helyzetek azonosítása, melyekben segítség nyújtására vagy kérésére van szükség

A tanács, segítség ajánlásának és kérésének módjainak gyakorlása

- Családi és tágabb kapcsolatok
  - Családtagok, családi viszonyok jellemzése
  - A családtagok közös tevékenységeinek megismerése
  - Szokások a családban, és azok szerepének felismerése
  - Ünnepek a családban, a családi ünnepekhez kapcsolódó szokások átélése
  - A család tágabb kapcsolatrendszerének azonosítása: barátok, szomszédok, távoli rokonok, ismerősök
- Érzelmek kifejezése a családban, sorsfordító események
  - A pozitív, megtartó emberi kapcsolatokban megjelenő esetleges negatív érzelmek felismerése
  - Módszerek megismerése a negatív érzelmek kezelésére
  - A családon belüli lehetséges konfliktusok megérzése
  - Változások, események azonosítása a családban
  - A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása

Témakör: Helyem az osztály közösségében

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában;
- megkülönbözteti a tiszteletteljes és sértő közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt, véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki;
- felismeri az együttműködést segítő, vagy akadályozó tevékenységeket, és saját szerepét az együttműködésben;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;
- mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;
- különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;
- megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;
- rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;
- ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Kommunikáció
  - A társas érintkezés és a beszélgetés alapvető szabályainak ismerete
  - Alapvető testbeszéd-jelzések azonosítása és értelmezése
  - A verbális és-nonverbális kommunikációs elemek azonosítása, az együttérzés kifejezése
  - Egyenrangú és kölcsönös kommunikáció, kommunikációt és megértést segítő verbális és non-verbális elemek felismerése
- Kortárs kapcsolatok
  - Kapcsolatok kialakítása, ápolása kortársakkal
  - A kapcsolatok kialakulását segítő és gátló viselkedési formák megkülönböztetése
  - A kortárs kapcsolatok minőségének meghatározása, a barátságok jellemzőinek felismerése
  - A barátság kezdeményezése és ápolása
- Konfliktusok
  - Az elfogadás és az elutasítás jelzéseinek azonosítása
  - Vita, veszekedés, harag okainak feltárása, a kibékülés, megbeszélés módjai, a megbocsátás elfogadása
  - Az egyenlőtlen és bántó helyzetek felismerése, és a rájuk való megfelelő reakció tanulása

Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- ismeri az állami, nemzeti és vallási ünnepek jelentését, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;
- felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre;
- ismer néhány, a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó, alapvető kulturális és természeti értéket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érdeklődést mutat Magyarország történelmi emlékei iránt, felismer közülük néhányat;

- különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megéri a szabályszegés lehetséges következményeit;
- az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fiktív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről;
- felismeri a közösségek működésének feltételeit, és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A lakóhely jellemzői
  - Saját kedvelt helyszínek a lakókörnyezetben, a lakóhelyhez kötődés megfogalmazása
  - Saját lakóhely néhány nevezetességének, fontos helyeinek, személyeinek megismerése
  - Felismeri a lakókörnyezet közös gondozásának módjait és fontosságát
- Közös ünnepek
  - Az egyes egyházak ünnepkörei
  - A nemzeti ünnepek háttérében álló történetek megismerése
  - Családi, iskolai és nemzeti ünnepek jellegének megkülönböztetése
  - Az ünnepekhez való saját kapcsolódási pontok keresése (érzelmek, gondolatok, szokások)
  - Személyes részvétel a közös ünneplés előkészítésében, lebonyolításában
- Az együttélés szabályai
  - A társas szabályok szerepének meghatározása az együttélésben
  - A szabályszegés következményeinek felismerése
  - Az osztály életének közös megszervezése, megbeszélési technikák gyakorlása, kompromisszumos megoldások felismerése

Témakör: A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felismeri a természet esztétikus rendjét,
- megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének fejlesztésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről;
- megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme;
- fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A természet védelme
  - Példák megfogalmazása ember és természet kapcsolódására
  - Állatok és növények felelős gondozásának gyakorlása

- A saját környezetben található természeti értékek gyűjtése
- A természetvédelem fontosságának a felismerése
- Veszélyeztetett élőlények és veszélyeztetettségük okainak megismerése
- Környezetkárosító cselekvések azonosítása, elkerülése
- Környezetvédelem
  - A fenntarthatóság helye a mindennapi cselekvésben
  - A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása
  - A takarékoság elvének elfogadása, megfogalmazása
  - A környezetkárosító magatartások elkerülési módjainak megismerése
  - A saját, a természetben tanúsított viselkedésének kontrolálása
  - Stratégiák kialakítása a környezetkárosító magatartás elkerülésére

Témakör: Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felismeri az olvasott vagy a hallott bibliai tanításokban és más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat;
- megismer többféle, a jelentősebb vallási ünnepekhez kapcsolódó egyházi és kulturális szokást.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet;
- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Kérdések a világról
  - Saját kérdések megfogalmazása az ismeretlenről
  - A környező világ megismerési módjainak összegyűjtése (megfigyelés, magyarázat, kérdések a tapasztaltabbakhoz, szöveges, filmes források)
  - Gondolatok megfogalmazása a tapasztalaton túli világról (a gondolkodás, gondviselés, megismerés, képzelet, világmindenség, idő fogalma)
- Vallás, hit
  - Egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó népszokások: Mikulás, karácsony, húsvét, pünkösd történetének megismerése (például Jézus születésének története a keresztény vallásokban; a hanuka ünnepe a zsidó vallásban)
  - A környezetben található egyházak, felekezetek néhány vallási szokásának megismerése
- Erkölc

- Az együttélést befolyásoló főbb értékek azonosítása vallási vagy kulturálisan hagyományozott történetekben (bibliai történetek, mesék, mondák)
- A szeretet, tisztelet, segítőkészség, türelem megjelenési módjainak felismerése a mindennapokban
- Gondolatok megfogalmazása a jóról és a rosszról
- Annak felismerése, hogy az emberek nem egyértelműen jók vagy rosszak, csak a cselekvéseik ítéelhetők meg

3–4. évfolyam

Az alsó tagozat 3–4. évfolyamán az etika tantárgy célkitűzése a korábbi években megalapozott ismeretek elmélyítése, a készségek továbbfejlesztése; a felvetett témákban való alaposabb elmélyülés. A reális énkép kialakítására építve megkezdődhet a személyes erősségek és hiányosságok feltérképezése és alakítása; a szocio-emocionális készségek tudatos fejlesztése és a tanulót közvetlenül körülvevő társadalmi közegek után a tágabb környezet etikai szempontú vizsgálata és megértése.

A 3–4. évfolyamon folytatódik a zsidó-keresztén-keresztyén erkölcsi értékrend alapozása, a tanulók által képviselt értékek személyre szabott mintázatának kialakulása. A lelki én, a lelkiismeret kialakulása révén a tanulók már képesek megérteni viszonylag ellentmondásos érzelmeket és tulajdonságokat is; empatikus képességük fejlődésével pedig egyre inkább képesek mások élethelyzetének megértésére. Felerősödik a kortársak hatása, de még a pedagógus által közvetített értékeket tekintik mérvadónak. A pedagógus feladata ebben az időszakban a csoportok értékrendbeli azonosítása a szélsőségek elkerülése, valamint a tanulókkal együtt a megismert közegek kereteinek kibővítése, az eddig alapszinten ismert és alkalmazott viselkedési minták szélesebb körben való alkalmazhatósága. A 3–4. évfolyamon fontos szerepet kapnak a tanulók önszerveződési folyamatai, saját kitűzött fejlődési céljai, valamint az azok megvalósításához vezető út megtervezése, és ennek pedagógusi nyomon követése. A pedagógus feladata ebben az életkorban az érzékenyítés, a tanulók személyes véleményére és tapasztalataira vonatkozó elfogadás és nyitottság, a társadalmi felelősségvállalás modellálása. Az alkalmazott pedagógiai módszerekben a szóbeli kifejezőkészség és az öntudatosság fejlődésével fokozatosan bővül a szóbeli, majd írásbeli feladatok köre, ugyanakkor fontos, hogy legyenek cselekedeteken alapuló, dramatikus és kreativitást igénylő, alkotó feladatok is a tanórákon.

A 3–4. évfolyamokon előtérbe kerül a hithez kapcsolódó alapvető erkölcsi értékrend megismerése, megértése és belsővé tétele is. Lényege, hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljon: az alapvető értékek eredete, forrásai és ezek belsővé válása tovább formálhatja spirituális világképüket is. A pedagógiai munka fontos eleme a tanulók önálló kötelezettség tudatának, akaraterejének és öntevékenységének fejlesztése; a szorgalom, kitartás és felelősségvállalás autonóm erkölcsi értékrendbe való beépülésének előmozdítása. Az alsó tagozat 3–4. évfolyamán a korábbi években megalapozott normatív erkölcsi gondolkodás, önismeret, érzelmi intellektus, spirituális világkép és társas felelősségvállalás tovább fejlődik, elmélyül, az értékrend stabilizálódik, ennek következtében a tanulók egyre határozottabban nyilvánítják ki saját véleményüket, egyre megalapozottabban hoznak döntéseket.

Témakör: Éntudat – Önismeret

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- meggyőződik róla, hogy a hiányosságok javíthatók, a gyengeségek fejleszthetők, és teljesíthető rövid távú célokat tűz maga elé saját tudásának és képességeinek fejlesztése céljából.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- csoportos tevékenységek keretében felismeri és megjeleníti az alapérzelmeket, az alapérzelmeken kívül is felismeri és megnevezi a saját érzelmi állapotait;
- felismeri, milyen tevékenységeket, helyzeteket kedvel, vagy nem kedvel, azonosítja saját viselkedésének jellemző elemeit;
- célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket;
- céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Önismeret
  - Saját főbb testi tulajdonságok és személyiségjegyek azonosítása, az önészlelés és a környezettől érkező jelzések értelmezése
  - Annak felismerése, hogy minden embernek vannak erősségei és fejleszthető területei
  - Saját fejlődési folyamatok észlelése, jellemzése
  - Önfegyelem gyakorlása
- Érzelmek kezelése
  - Az alapérzelmeken túlmutató kellemes és kellemetlen érzelmeket kiváltó helyzetek felismerése, az ezekre adott társadalmilag elfogadható reakciók gyakorlása
  - Az önuralom fejlesztése, és cselekvési készségének megismerése
  - Az érzelmek konstruktív kifejezési módjai és egyénspecifikus érzelemszabályozási stratégiák kialakítása.
- Célok és tervek
  - Saját vágyak és célok megfogalmazása és ezek elkülönítése
  - Terv kialakítása egy saját cél elérése érdekében: cselekvéses feladatok, tervszerű lépések meghatározása, a haladás ellenőrzése és értékelése
  - Önmotiváló és önjutalmazási stratégiák megismerése, a kitűzött cél és a valóban elért eredmény összehasonlítása
- Siker és kudarc értelmezése
  - A kitartás és a pozitív viszonyulás megtartása kudarc esetén is, annak felismerése, hogy a kudarcból levont következtetések is az egyén fejlődését szolgálják
  - Reális és irreális célok felismerése, a vágyak és célok összefüggéseinek feltárása
  - Személyes példaképek kiválasztása

Témakör: Család – Helyem a családban

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- ismeri a család testi, lelki -védelemmel kapcsolatos feladatait
- motivált az őt érintő problémák megoldáskeresésében;
- saját maga is keres módszereket a stresszhelyzetben keletkezett negatív érzelmek, gondolatok és tettek kezeléséhez;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a családi biztonság kereteit az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat;
- felismeri a különböző élethelyzetek (pl.: új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait
- megérti az ünneplés jelentőségét, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;
- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában, természetesnek tartja ezek különbözőségét;
- felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz;
- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egészség-biztonság
  - A testi és lelki egészség jellemzőinek megismerése, az egészségmegőrzés főbb lehetőségeinek feltárása
  - Stresszhelyzetek azonosítása saját példákon keresztül, jó és rossz stressz megkülönböztetése, a stressz- és indulatkezelés tudatos alkalmazása az azt megkívánó helyzetekben
  - A bántalmazás felismerése, megelőzése, az elérhető segítő személyek és szervezetek azonosítása
  - A kiközösítés azonosítása, elhárításának és megelőzésének lehetőségei
  - Annak megértése, hogy mindenkinek joga van a biztonsághoz és az emberi méltósághoz
- Családok
  - Ismerkedés a saját család múltjával, az idősebb generációk életével
  - Családi hagyományok azonosítása, családi ünnepek megtartása
  - Érzelmi kötelékek a családon belül, az összetartozás jeleinek felismerése
  - Saját szerep vállalása az ünnepek előkészítésében és megtartásában
- Családi élet
  - Saját szerepvállalás azonosítása a család mindennapjaiban
  - A gyermekek és felnőttek feladatai
  - Saját tettekért való felelősségvállalás, a következmények elfogadása
  - A „szabad”, „lehet” és „kell” értelmezése
  - Az együttérzés, empátia, a kommunikáció módjainak gyakorlása

- A családtagok egymásra utaltsága, közös feladatok azonosítása, a részvállalás szükségszerűségének felismerése

Témakör: Helyem az osztály közösségében

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- felméri az osztályközösségben elfoglalt helyét és feladatait; érdeklődésének és tudásának megfelelő feladatot vállal a közös munkában
- megkülönbözteti a sértő és tiszteletteljes közlési módokat hagyományos és digitális környezetben egyaránt; saját érdekeit és véleményét másokat nem bántó módon fejezi ki;
- felismeri az együttműködést segítő vagy akadályozó tevékenységeket és saját szerepét az együttműködésben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;
- mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;
- különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;
- megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;
- rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;
- társas kapcsolatait a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség szempontjából vizsgálja és értelmezi;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Kommunikáció
  - A kommunikációban részt vevő partnerek nézőpontjának megismerése, a megértésre törekvés eszközeinek használata
  - Az indulatszabályozás, a türelem, a másik fél érzelmeinek és véleményének tiszteletben tartása
  - A többszereplős kommunikációban fellépő félreértés felismerése, tisztázó kérdések megfogalmazása
  - Ismerkedés az erőszakmentes kommunikációval: az értő figyelem és az én-közlés
  - Verbális és non-verbális jelzések közötti ellentmondás felismerése
  - Az érvelés szabályainak megismerése
- Kortárs kapcsolatok
  - Kölcsönös és megtartó kortárs kapcsolatok kezdeményezése és fenntartása
  - A barátság kialakulásához szükséges személyes preferenciák azonosítása, a visszautasítás feldolgozása
  - Az előítélet felismerése és a bizalom feltételei
  - A társak megismerésének módjai
  - Saját kapcsolatok véleményezése, a kapcsolatok jobbításának lehetőségei

- Jogok, szabályok
  - Néhány alapvető gyermeki jog megismerése
  - A gyermekek joggyakorlásában részt vevő felnőttek, az alapjogok elérésének különböző módjai
  - Az alapvető gyermeki jogok sérülésének felismerése, a segítségkérés lehetőségei
  - Megérti, hogy a tanulás jog és kötelesség

Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban
A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- ismeri az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségét, a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;
- felismeri a közösségek működésének feltételeit, a kiközösítés jeleit, és erkölcsi érzékenységgel reagál ezekre.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó legfontosabb kulturális és természeti értékeket, ezekről képes ismereteket megszerezni,
- érdeklődést mutat a nemzet történelmi emlékei iránt, ismer közülük néhányat;
- ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, valamint az európai népek közös alapkulturájáról;
- különböző kontextusokban azonosítja és társaival megvitatja az együttélési alapszabályok jelentőségét, megfogalmazza a szabályszegés következményeit;
- ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermeki szükségleteket;
- tájékozott a gyermeki jogokról, ennek családi, iskolai és iskolán kívüli következményeiről, a gyermekek és felnőttek ezzel kapcsolatos kötelességeiről;
- mérlegeli az igazságosság és igazságtalanság fogalmát, a valós helyzetekben véleményt alakít ki ezekről.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Teremtett értékek
  - A lakóhely, a nemzet legfőbb természeti, épített, művészeti értékei és történelmi helyei
  - Főbb nemzetiségek és hagyományaik a lakókörnyezetben
  - Ismerkedés más népek életmódjával, szokásaival
  - A tárgyak és technológiák szerepe az életmódban
  - Az újítás és a kreativitás, mint a teremtett értékek megőrzésének, fejlesztésének alapja
- Közösség
  - A társas szabályok értelme, célja, értelmezése
  - Közösségi szabályalkotási és -értékelési technikák alkalmazása
  - A befogadó és együttműködő közösség jellemzőinek feltárása
  - Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése
  - Az ünneplés közösségformáló ereje

- A másokért és a közösségért végzett tevékenységek formái
- A nehéz helyzetben lévők közös segítése
- Jog és biztonság
  - A tárgyi és szellemi tulajdon és az ahhoz való jog fogalmai
  - A személyiségi jogok érvényesülése és sérelme a virtuális és valós térben
  - A virtuális térben való viselkedés biztonsági szabályai

Témakör: A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében

A tanuló a nevelési-oktatói szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére.
- felismeri az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri, hogy miért szükséges az élővilág védelme; minderről képes információt gyűjteni fizikai és digitális környezetben is;
- fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok, és felhívja társai figyelmét is ezekre.
- **Fejlesztési feladatok és ismeretek**
- Környezetszennyezés
  - A környezetszennyezés jelensége, fő területei, hatása a Földre, az élőlények, köztük az ember életére
  - Az élet védelmének és a felelősségvállalás etikai elvének megismerése
  - A környezetszennyezés és a fajok pusztulása közötti összefüggés felismerése
- Környezetvédelem
  - A környezetvédelem főbb szempontjai
  - A fenntartható életvitel néhány alapelve és azok figyelembevétele a saját döntések és választások során
  - Pazarlás és annak mérséklése, felesleges tárgyak és a mértékletes fogyasztási szokások
  - A hulladék és a szemét fogalma, a hulladék-újrahasznosítás
  - Cselekvési minták és újítások megismerése a környezet megújítása, szépítése, élhetőbbé tétele érdekében
  - Személyes és közös lista készítése a megőrzendő kulturális és természeti értékekről

Témakör: Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére

A tanuló a nevelési-oktatói szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- azonosítja az olvasott vagy a hallott zsidó és keresztény bibliai tanításokban vagy más kulturálisan hagyományozott történetekben megjelenő együttélési szabályokat;
- megérti, értelmi az európai, a nemzeti kultúra eredetét, forrását.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket, azokat konkrét példákon keresztül alkalmazza, és megoldási javaslatokat fogalmaz meg a helytelen viszonyulásokkal kapcsolatban;
- megismer az egyes egyházak ünnepköreihez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történeteket;
- megismer az egyes egyházi ünnepkörökhöz (karácsony, húsvét, pünkösd, hanuka, pészah) kapcsolódó tartalmakat, jelképeket, szokásokat, néphagyományokat
- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Kérdések a világról
  - A környező világ megismerésének lehetőségei
  - A hitbeli, és az erkölcsi tartalmú ítéletek értelmezése
  - A lelkiismeret működésének jelei, erkölcsi értékek a mindennapokban: a tisztelet, a becsületesség, a mértéktartás, a felelősség, az akaraterő, az önbecsülés erényei
- Vallás
  - A zsidó-keresztény kultúrkör teremtéstörténete, és vilásképe
  - Alapvető egyházi ünnepkörök és a hozzájuk kapcsolódó vallási szokások, események: a karácsonyi, a húsvéti és pünkösd ünnepkör (például halál, az élet és az újjászületés értelmezése a keresztény vallásokban, ünnepek a zsidó vallásban)
  - Személyes meggyőződés és hit jelentése
  - Az azonos hittel rendelkezők közössége
- Értékek a vallási történetekben
  - A hit, a vallás által közvetített alapvető emberi értékek értelmezése (önzetlenség, igazságosság, megbocsátás, jótékonykodás), az életünket vezérlő arany szabályok, példázatok megismerése (a tékozló fiú története, a magvető példázata, a talentumokról szóló példabeszéd)
  - A vallási történetekben gyökerező erkölcsi értékek és tanítás megfogalmazása

2.2 Tantárgyi minimumkövetelmények a felső tagozaton

2.2.1 Magyar nyelv és irodalom

5. évfolyam

A kapcsolatfelvétel, megszólítás, köszönés, kérdés illemszabályainak ismerete és helyes alkalmazásuk. Folyamatos hangos és néma olvasás. Képesség a másolás, tollbamondás és emlékezet utáni írásra, önálló írásbeli feladatok megoldására. Az olvasott művekben néhány alapvető irodalmi téma fölismerése. Személyes és olvasmányélmény egyszerű megfogalmazása, elsősorban szóban. Történetmondás mindennapi személyes élményről, olvasmányról szóban és rövid fogalmazásban. Leírás készítése. A hang, a szó és a szóelem

megkülönböztetése. Alapismeretek a hangok képzéséről, tulajdonságairól. Rokon és ellentétes jelentésű szavak, hangutánzó szavak, valamint szólások, közmondások jelentésének értelmezése egynyelvű szótárak, diákoknak szánt kézikönyvek használatával. A gyakran használt és az olvasott művekben előforduló szavak jelentésének értelmezése. Képesség a szókincs különböző rétegeiből származó szavak elkülönítésére nyilvánvaló esetekben, egyszerű köznapi vagy irodalmi szövegekben. Jártasság a korosztály számára készült szótárak használatában.

6. évfolyam

A beszédhelyzethez (címezett, szándék, tartalom) és a nyelvi illem alapvető szabályaihoz alkalmazkodó beszédmód a kommunikáció iskolai (tanórai) helyzeteiben. Az alapvető nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök helyes használata az élőbeszédben. Különböző témájú és műfajú szövegek értő olvasása, értelmes felolvasása. Jól olvasható írás, az írásos szöveg rendezett elhelyezése. Egyszerűbb olvasmánytartalmak összefüggő ismertetése az időrend, az ok-okozati összefüggések bemutatásával.

Rövid tárgyszerű beszámoló a feldolgozott művekről: szerző, cím, téma, műfaj. Az epikai művekről néhány fontos adat megnevezése: a helyzet, a helyszín, a szereplők, a főhős életútjának állomásai, a cselekmény menete. Lírai művek formanyelvének (verselés, képiség) felismerése. Elbeszélés, leírás, jellemzés, készítése megbeszélte olvasmányok vagy személyes élmény alapján. A személyes élmény néhány mondatos megfogalmazása az olvasott irodalmi művek szereplőinek jellemével, a műben megjelenített élethelyzetekkel, érzelmekkel kapcsolatban. Az irodalmi olvasmányokhoz, egyéb tanulmányokhoz kapcsolódó információk gyűjtése a könyvtárban és / vagy az Interneten. Az adatok feljegyzése. Alapvető jártasság a korosztály számára készült lexikonok, vizuális, audiovizuális, elektronikus segédletek (Internet, CD-ROM stb.) használatában.

A szófajok rendszerezése, csoportosítása és helyesírása.

7. évfolyam

Részvétel a közéleti kommunikáció iskolai helyzeteinek különféle formáiban felszólalás, hozzászólás formájában. Saját vélemény megfogalmazása (az érvelés alapvető szabályait követve) a mindennapi élet egyszerűbb, a korosztály által is átlátható problémáiról, olvasmányokról. Udvarias együttműködés felnőtt és kortárs beszédpartnerekkel. A megértést biztosító hangos és néma olvasás.

Rendezett, egyéni íráskép. Különböző műfajú és rendeltetésű (szépirodalmi, ismeretterjesztő, értekező) szövegek szerkezetének és jelentésének bemutatása. Epikus olvasmányok szerkezeti elemeinek elkülönítése, a fő- és mellékszereplők jellemzése. A szépirodalmi művekben megjelenő helyzetek és jellemek, érzelmek és gondolatok egyszerűbb összefüggéseinek bemutatása szóban és írásban. A lírai formanyelv (ritmus, rím, hangzás, képiség) stíluseszközeinek felismerése. Vázlat készítése szóbeli megnyilatkozáshoz, cselekményvázlat írása. Az egyszerű mondat részeinek, szintagmáinak megnevezése, elemzése. A mondatfajták biztos megkülönböztetése. A tanult nyelvhelyességi és helyesírási szabályok megfelelő alkalmazása: a tanulmányok során előforduló tulajdonnevek, a belőlük képzett melléknevek

helyesírásának, az egybe- és külön írás elveinek ismerete és megfelelő alkalmazása. A Magyar helyesírási szótár önálló használata. A tárgyalt irodalmi művekhez, a mindennapi élet kérdéseinek megválaszolásához ismeretanyagok keresése a könyvtár nyomtatott és elektronikus információhordozóinak felhasználásával. Részvétel a csoportos történetalkotásban, az improvizációban és az elemző beszélgetésekben.

8. évfolyam

A köznyelv, a tanult szaknyelv, a társalgás és a szleng szókészletében meglévő eltérések felismerése és a kommunikációs helyzetnek megfelelő használatuk. A szöveg értő befogadását biztosító olvasás, különféle műfajú szövegek kifejező felolvasása, memoriterek elmondása. A tanulmányokhoz szükséges eszközszintű íráskészség, jól olvasható esztétikus írás. A feldolgozott művekről, olvasmányélményekről, színházi előadásról összefoglalás készítése a témának, a kommunikációs alkalomnak megfelelő stílusban felelet vagy rövid írásos beszámoló formájában. A megismert műfajok stíluseszközeinek megnevezése tárgyszerűen a tanult szakkifejezésekkel, jellemzésük példákkal. Az olvasott művekben megjelenített emberi problémák bemutatása önálló véleménynyilvánítással. Ismeretek a magyar irodalom nagyobb korszakairól (reformkor, a XX. század első és második fele), néhány alkotó portréja, az olvasott művek elhelyezése a korban. A leíró nyelvtani ismeretek rendszerezése: hangtani, szó- és alaktani, jelentéstani, mondattani jelenségek fogalmi szintű megnevezése, elemzése egyszerűbb esetekben. Mondattani nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása szóban és írásban. Az idézés, a párbeszéd, a központozás helyesírása.

Tájékozottság a magyar nyelv eredetéről, helyéről a világ nyelvei között. Jártasság az önálló könyvtári munkában.

2.2.2 Fizika

Továbbhaladás feltételei:

7. évfolyam

A tanuló legyen képes egyszerű jelenségek, kísérletek irányított megfigyelésére, a látottak elmondására, egyszerű tapasztalatok életkorának megfelelő értelmezésére.

Tudja értelmezni és használni a tanult fizikai mennyiségeknek (út, sebesség, tömeg, erő, hőmérséklet, energia, teljesítmény) a mindennapi életben is használt mértékegységeit.

Ismerje fel a tanult halmazállapot-változásokat a mindennapi környezetben (pl. hó olvadása, vizes ruha száradása, stb.)

Legyen tisztában az energia-megmaradás törvényének alapvető jelenőségével. Értse, hogy egyszerű gépekkel csak erőt takaríthatunk meg, munkát nem.

Legyen képes kisebb csoportban, társaival együttműködve egyszerű kísérletek, mérések elvégzésére, azok értelmezésére.

8. évfolyam

A diák ismerje fel a tanult elektromos és fénytani jelenségeket, a tanórán és az iskolán kívüli életben egyaránt.

Ismerje az elektromos áram hatásait és ezek gyakorlati alkalmazását.

Ismerje és tartsa be az érintésvédelmi és baleset-megelőzési szabályokat. Legyen képes tanári irányítással egyszerű elektromos kapcsolások összeállítására, feszültség- és árammérésre. Tudja értelmezni az elektromos berendezéseken feltüntetett adatokat.

Ismerje a háztartási elektromos energiatakarékosság jelentőségét és megvalósításának lehetőségeit.

Tudja az anyagokat csoportosítani elektromos és optikai tulajdonságaik szerint.

Legyen tisztában a szem működésével és védelmével kapcsolatos tudnivalókkal, ismerje a szemüveg szerepét. Ismerje a mindennapi optikai eszközöket.

Legyen képes alapvető tájékozódásra az iskolai könyvtár lexikonjai, kézikönyvei, természettudományos ismeretterjesztő könyvei, folyóiratai között

2.2.3 Idegen nyelv

A továbbhaladás feltételei:

5. évfolyam

Hallott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket megért;
- ismert nyelvi eszközökkel, egyszerűen megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr.

Beszédkésztség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre néhány szóban vagy egyszerű mondatban válaszol;
- tanult minta alapján egyszerű mondatokat mond, kérdéseket tesz fel;
- megértési probléma esetén segítséget kér.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat megért;
- ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokból álló rövid szövegben fontos információt megtalál;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megérti.

Íráskésztség

A tanuló

- ismert nyelvi elemekből álló rövid mondatokat helyesen lemásol.

6. évfolyam

Hallott szöveg értése

A tanuló

- utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket megért;

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr;

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti.

Beszédkésztség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokban válaszol;

- tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,

- kérdéseket tesz fel;

- megértési probléma esetén segítséget kér

- tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt vesz.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat megért;

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál;

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló rövid szöveg lényegét megérti.

Íráskésztség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen lemásol.

7. évfolyam

Hallott szöveg értése

A tanuló

- megérti az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol;

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűri;

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megért;

- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből kikövetkezteti.

Beszédkésztség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre mondatokban válaszol;

- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz;

- kérdéseket tesz fel;

- eseményt mesél el;

- megértési probléma esetén segítséget kér;

- beszélgetést kezdeményez, befejez.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget megért;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti;
- egyszerű, képekkel illusztrált szöveget megért;
- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti.

Íráskészség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid szöveget diktálás után leír;
- egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözlés) létrehoz;
- ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő szöveget ír.

8. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló

- utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegből fontos információt kiszűr;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegből kikövetkezteti;
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben képes a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníteni.

Beszéd-készség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokban válaszol;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
- kérdéseket feltesz,
- eseményeket elmesél;
- megértési probléma esetén segítséget kér;
- egyszerű párbeszédben részt vesz.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben fontos információt megtalál;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti;

- egyszerű történetet megért;
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkezteti;
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb.100 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníti.

Íráskészség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget diktálás után leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz
- egyszerű, strukturált szöveget (üzenet, üdvözlét, baráti levelet) létrehoz;
- ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő kb. 50 szavas szöveget ír.

2.2.4 Digitális kultúra/ informatika

A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

- Az informatikai eszközök használata
- A digitális írástudás fejlesztése
- Az algoritmizálás, programozás ismerete
- Az információs technológiák használata

Minimumkövetelmények:

5-6. évfolyam végén:

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.
- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.
- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.
- ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;

- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.
- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít
- önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol.

Minimumkövetelmények:

6. évfolyam végén:

- Legyen képes kezelni a billentyűzetet és az egeret.
- A tanuló értse, hogy ugyanazt az ismeretet különféle jelekkel leírhatjuk.
- Tudjon alapszinten kommunikálni az adott programokkal.
- Tudjon tájékozódni a számítógép könyvtárstruktúrájában.
- Tudjon mappákat és fájlokat létrehozni, másolni, törölni.
- Képes legyen ábrákat, rajzokat készíteni rajzoló programmal.
- Tudjon szöveget karakter szinten formázni és egyszerű dokumentumot készíteni.
- Tudjon használni néhány közhasznú információforrást.
- Tudjon webhelyekre látogatni, és ott adott információt megkeresni.
- Küldjön és fogadjon elektronikus leveleket.
- Legyen képes egyszerű, hétköznapi algoritmusokat értelmezni, illetve végrehajtani.
- Tudjon eligazodni az iskolai könyvtár szabadpolcos állományában. Tudja, hogy milyen könyvtári szolgáltatásokat nyújt az iskolai könyvtár. Tudjon irányítással információt keresni a segédkönyvekben és helyi adatbázisban. Legyen képes megkülönböztetni a főbb könyvtári médiumokat.

7. évfolyam végén:

- A tanuló legyen képes a számítógép legfontosabb perifériáit kezelni.
- Tudjon tájékozódni a számítógép könyvtárstruktúrájában.
- Tudja használni a számítógép karbantartásához szükséges segédprogramok egyikét, vagy az operációs rendszer néhány szolgáltatását.
- Ismerje és tudja kezelni a multimédia alapelemeit (szöveg, kép, mozgóképek, hang).
- Tudja használni az elektronikus levelezés alapszolgáltatásait.
- Képes legyen egyszerű feladatokhoz (néhány utasításból álló) algoritmusokat készíteni. Ismerjen fel algoritmus-szerkezeteket (elágazás, ciklus).

- Ismerje a könyvtártípusokat. Tudja használni az elektronikus könyvtárat. Tudjon információt keresni a segédkönyvekben (szótár, lexikon, enciklopédia) és az interneten.

8. évfolyam végén:

- A tanuló ismerje a számítógép fontosabb alkalmazási területeit és jelentőségét a mai társadalomban.
- Képes legyen többféle formázást tartalmazó szöveges – rajzos – táblázatos dokumentumot készíteni.
- Minta alapján tudjon dokumentumot készíteni.
- Tudjon adatokat táblázatos formában és diagramon megjeleníteni.
- Tudja, hogy a tárgyszó és a szakjelzet a könyv témáját fejezi ki. Tudjon a szakjelzet ismeretében a szabadpolcon műveket keresni. Legyen képes - segítséggel - a tárgyi katalógust használva egyszerű keresési feladatokat megoldani. Tudjon forrásokra hivatkozni.

2.2.5 Matematika

Minimumkövetelmények

5. évfolyam

Cél: A tanuló képes legyen megfelelni az adott tantárgy 5 évfolyamon elvárt minimum követelményeinek.

Témakör: Természetes számok

A tanuló ismerje fel, valamint helyesen írja és olvassa a számokat milliós számkörben.

Ismerje a számok nagyság szerinti sorba rendezését milliós számkörben.

Ismerje a kerekítés szabályait, képes legyen kevés segítséggel kerekíteni.

Milliós számkörben végezzen egyszerű írásbeli összeadást, kivonást.

Milliós számkörben végezzen írásbeli szorzást 3 jegyű szorzóval, valamint írásban tudjon egyszerű osztást végezni 2 jegyű osztóval.

Tudjon műveleti sorrendet felállítani, egyszerű számításokat végezni közben.

Témakör: Geometriai alakzatok

Ismerje a síkidomok, sokszögek, egybevágó síkidomok közötti különbséget.

Ismerje fel az egybevágó alakzatokat.

Végezzen egyszerű terület és kerületszámítási feladatokat.

Ismerje a síkidomok és testek közötti különbséget.

Nevezze meg a testek részeit. (csúcs, él, átló, testátló)

Egyszerű feladatokban számítsa ki a téglatest felszínét, térfogatát.

Témakör: Törtek

Ismerje fel, és tudja megnevezni a törteket, és azok részeit.

Ismerje az egyszerűsítés és bővítés szabályait, egyszerű törteket tudjon egyszerűsíteni és bővíteni.

Adjon össze és vonjon ki egyenlő nevezőjű törteket.

Bővítés segítségével adjon össze, és vonjon ki egyszerű törtet.
Tudjon törtet természetes számmal szorozni és osztani.

Témakör: Szerkesztések.

Biztosan és pontosan használja a geometriai eszközöket (körző, egyenes és derékszögű vonalzó, szögmérő).

Tudjon vonalzó és körző segítségével szakaszt és szöveget másolni.

Ismerje a szakasz többszörözés és a szakaszfelezés módját, természetes szám nagyságú szakasz felezésének pontos szerkesztése.

Ismerje fel, és tudja megnevezni a különböző típusú szögeket, szögmérő segítségével mérje és rajzolja az adott szögeket.

Témakör: Tizedestörtek

Ismerje a tizedestörtek származtatását, valamint tudja megnevezni a tizedestörtek részeit.

Tudjon egyszerű törtet tizedestört alakban felírni.

Ismerje a véges és végtelen tizedestört, végtelen szakaszos tizedestört közötti különbséget.

Hallás alapján képes legyen tizedestörteket leírni, valamint kiolvasni a tizedestörteket.

Képes legyen nagyság szerint sorba rendezni a különböző helyiértékű tizedestörteket.

Tudjon pontosan összeadni, kivonni tizedestörteket.

Képes legyen tizedestörtet legfeljebb háromjegyű természetes számmal szorozni.

Képes legyen tizedestörtet legfeljebb kétjegyű természetes számmal osztani.

Átlagszámítás.

Témakör: Összefüggések, nyitott mondatok

A tanuló képes legyen táblázatokat és grafikonok értelmezni.

Tudjon egyszerű adatokból vonal-, és oszlopdiagramot készíteni.

Képes legyen sorozat folytatására megadott szabály alapján, valamint adatokból ismerje fel a sorozat szabályát.

Képes legyen egyszerű szöveges feladatok megoldására, arányos következtetés módszerével.

Témakör: Egész számok

A tanuló értelmezze a halmazbővítésének miertjét, miért van szükség az egész számokra.

Képes legyen az egész számok nagyság szerinti sorbarendezésére.

Ismerje az egész számok ellentettjének és abszolút értékének fogalmát, számítását.

Biztonsággal adjon össze és vonjon ki egész számokat.

Képes legyen eligazodni a koordináta-rendszerben. Tudjon pontokat ábrázolni a koordináta-rendszerben, és képes legyen pontok helyét leolvasni a rendszerből.

6. évfolyam

Gondolkodási módszerek

- Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása szóban és írásban.

Számтан, algebra

- Tört, tizedestört, negatív szám fogalma. Pozitív törtek szorzása és osztása pozitív egészszel.
- 2-vel, 5-tel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság.
- A mindennapi életben felmerülő egyszerű, konkrét arányossági feladatok megoldása következtetéssel.
- Egyszerű százalékszámítási feladatok.
- Egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenletek megoldása szabadon választható módszerrel.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Biztos tájékozódás a derékszögű koordináta-rendszerben.

Geometria, mérés

- A pont, egyenes, szakasz fogalmának helyes használata.
- Pont tengelyes tükröképének megszerkesztése.
- Párhuzamos és merőleges egyenesek előállítás, szögmásolás, szakaszfelező merőleges szerkesztése.
- Háromszögek, négyszögek területének kiszámítása.
- Téglalapot felszíne és térfogata konkrét esetekben. A térfogat és űrtartalom mértékegységeinek átváltása.

Valószínűség, statisztika

- Konkrét feladatok kapcsán a biztos és a lehetetlen események felismerése.
- Néhány szám számtani közepének (átlagának) meghatározása.

7. évfolyam

Gondolkodási módszerek

- Gondolatok (állítások, feltételezések, választások stb.) világos, érthető szóbeli és írásbeli közlése.
- Egyszerű állítások igazságának eldöntése.
- Sorba rendezés, kiválasztás legfeljebb 4 elem esetén.

Számтан, algebra

- Alapműveletek helyes elvégzése kis abszolútértékű egészek, törtek, tizedestörtek körében egyszerű esetekben.
- 10 pozitív egész kitevőjű hatványai, 10-nél nagyobb számok normálalakja.
- Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása egyszerű konkrét feladatokban.
- Osztó, többszörös, két szám közös osztóinak, néhány közös többszörösének megkeresése.
- Egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenletek megoldása.
- Egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel is.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Lineáris függvények ábrázolása értéktáblázattal egyszerű esetekben.
- Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, néhány taggal megadott sorozat esetén szabály(ok) keresése.

Geometria

- Szög (fok), hosszúság, terület, térfogat, tömeg, űrtartalom, idő mérése a szabványos mértékegységeinek ismerete.
- Háromszögek területének kiszámítása.

- A négyszögek területének kiszámítása.
- Adott pont középpontos tükrképének megszerkesztése. Szögfelező szerkesztése.
- Háromszöggel kapcsolatos legegyszerűbb szerkesztések.
- Háromszögek és konvex négyszögek belső szögeinek összege.
- Háromszög és négyszög alapú egyenes hasábok, valamint a forgáshenger felismerése, jellemzése.

Valószínűség, statisztika

- A gyakoriság fogalma.
- Egyszerű grafikonok olvasása, készítése.

8. évfolyam

Gondolkodási módszerek

- Szabatos, pontos írásbeli és szóbeli fogalmazás.
- Szövegértelmezés egyszerű esetekben.
- A tanult halmazműveletek felismerése két egyszerű, konkrét halmaz esetén.
- Sorba rendezés, kiválasztás legfeljebb 4-5 elem esetén, az összes eset felsorolása.

Számтан, algebra

- Alapműveletek helyes sorrendű elvégzése egyszerű esetekben, a racionális számkörben.
- Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értékének kiszámítása.
- Elsőfokú egyenletek megoldása.
- Egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Az $x+b$ függvény és ábrázolása konkrét racionális együtthatók esetén.

Geometria

- Háromszög és négyszög alapú egyenes hasábok felszíne és térfogata.
- Adott pont eltolása adott vektorral.
- Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi szituációkban.
- Pitagorasz-tétel ismerete (bizonyítás nélkül).

Valószínűség, statisztika

- Relatív gyakoriság.
  - Leggyakoribb és középső adat meghatározása kisszámú konkrét adathalmazban.
- Grafikonok készítése, olvasása egyszerű esetekben.

2.2.6 Biológia

A továbbhaladás feltételei:

7. évfolyam

A tanuló értse az éghajlati övezetek kialakulásának okait és a biotopok összetételének összefüggéseit az adott térségre jellemző környezeti tényezőkkel.

Ismerje a globális környezetkárosítás veszélyeit, értse, hogy a változatosság és a biológiai sokféleség érték.

Ismerje és megfelelő algoritmus alapján tudja jellemezni a jellegzetes életközösségeket alkotó legfontosabb fajokat, tudjon belőlük táplálékláncot összeállítani.

Példákkal tudja illusztrálni az élőlények közötti kölcsönhatások leggyakoribb formáit.

Tudja bemutatni az egyes életközösségek szerkezetét, térbeli elrendeződésük hasonlóságait és különbségeit.

Ismerje az életközösségek változatosságának és változásának okait.

Tudjon különbséget tenni csoportosítás és rendszerezés között.

Legyen tisztába a fejlődéstörténeti rendszer alapjaival.

Ismerje az élővilág országait, törzseit és jellegzetes osztályait.

Tudja elhelyezni morfológiai jellegzetességeik alapján, az ismert élőlényeket a fejlődéstörténeti rendszerben (maximum osztály szintig).

Lássa a sejtek, szövetek, és szervek felépítése és működése közötti összefüggést.

Értse a sejtszintű és a szervezetszintű életfolyamatok közötti kapcsolatot.

Ismerje az ivaros és az ivartalan szaporodás előnyeit és hátrányait, szerepüket a fajok fennmaradásában, a földi élet változatosságának fenntartásában.

Tudjon önállóan és társaival együttműködve megfigyeléseket, vizsgálódásokat, kísérleteket végezni, tapasztalatairól feljegyzéseket készíteni.

Rendelkezzen jártassággal a mikroszkóp használatában.

8. évfolyam

Tudják felsorolni az egyes életműködések szervrendszereinek fő részeit és ismerjék ezek működésének lényegét.

Legyenek jártasak abban, hogy testükkel, életműködésükkel kapcsolatos ismereteket tudjanak szerezni a népszerűsítő művekből, és tudásuknak megfelelő szinten legyenek képesek az információk kritikus értékelésére.

Tudják az emberi életszakaszok főbb testi, lelki és viselkedésbeli jellemzőit felsorolni.

Tudatosuljon bennük, hogy az ivarszervek nem azonos ütemben fejlődnek a többi szervrendszerrel, a korai szexuális élet ártalmas lehet.

Értsék meg, hogy az egyes emberek egyedfejlődése különböző ütemű, ezért az azonos életkorúak között is lehetnek olyan jelentős fejlettségbeli különbségek, amelyek mégsem kórosak. Legyenek toleránsak a más ütemben fejlődő és fogyatékos emberekkel.

Legyen igényük a tisztaságra és az egészséges életmódra. Értsék a betegségek megelőzésének fontosságát.

2.2.7 Földrajz

A továbbhaladás feltételei:

7. évfolyam

A tanuló legyen képes az egyes kontinensek, tájak, országok természeti és társadalmi - gazdasági jellemzőit bemutató képek, ábrák, adatok elemzésére, tanári irányítás alapján alapvető összefüggések felismerésére. Tudja megadott szempontok alapján bemutatni az egyes kontinenseket, tipikus tájait, legfontosabb országait. Ismerje fel a természeti és társadalmi környezet alapvető összefüggéseit. Legyen képes különböző térképi és egyéb földrajzi tartalmú információk felhasználására a témához kapcsolódóan. Tudja megmutatni térképen és felismerni kontúrtérképen a topográfiai fogalmakat.

8. évfolyam

A tanuló tudja bemutatni hazánk és Közép-Európa országainak földrajzi környezetének természeti és társadalmi gazdasági jellemzőit megadott szempontok alapján. Tudja ismertetni Közép-Európa országainak és hazánk tájainak természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőit különböző térképi információk felhasználásával. Ismerje fel a természeti adottságok szerepét, hatását az egyes térségek gazdasági életében. Ismerje hazánk és Közép-Európa országainak környezeti értékeit. Legyen képes önálló információgyűjtésre a megadott szempontok szerint különböző földrajzi-környezetvédelmi tartalmú információhordozókból, és tudja feldolgozni ezeket tanári irányítással. Tudja megmutatni térképen és felismerni kontúrtérképen a topográfiai fogalmakat. Tudja meghatározni és megfogalmazni földrajzi fekvésüket, kapcsoljon hozzájuk tartalmi jellemzőket.

2.2.8 Kémia

A továbbhaladás feltételei:

7. évfolyam

A tanuló sorolja fel az atomot felépítő elemi részecskéket, tudja, hogy a protonok és az elektronok száma azonos a semleges atomban. Alkalmazza a periódusos rendszerben való elhelyezkedés és az atom protonszáma közti összefüggést. Nevezze meg a tanult atomokat, ionokat, molekulákat és tudja felírni kémiai jelüket. Használja a molekulamodellt a tanult molekulák bemutatására. Ismerje fel a tanult anyagokat tulajdonságaik alapján. Tudja, hogy a megismert anyagoknak, változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, ismerje helyes alkalmazásukat, környezet- és egészségkárosító hatásukat. Legyen képes a tanult anyagok összetétel szerinti csoportosítására. Ismerje az égés folyamatának lényegét, mindennapi jelentőségét, feltételeit, veszélyeit, a helyes magatartásformát tűz esetén. Társítson minél több hétköznapi példát a tanultakhoz. Legyen képes egyszerű tudományos népszerűsítő irodalmi részlet értelmezésére, lényegének elmondására.

8. évfolyam

A tanuló a tanult elemek helyét ismerje fel a periódusos rendszerben. Néhány fontos tulajdonság említésével mutassa be a tanult elemeket, vegyületeket, írja fel kémiai jelüket. Használja a molekulamodellt a tanult molekulák bemutatására. Értelmezze a kémiai reakció lényegét (kiindulási anyagok és termékek megadása) az elvégzett kísérletek alapján. Sorolja be a megismert anyagokat a megfelelő anyagcsoportokba, a kísérleti úton is megismert változásaikat, reakcióikat a megfelelő típusba (egyesülés, bomlás). Társítson minél több hétköznapi példát a tanultakhoz. Alkalmazza a kémiai biztonságról szóló törvénynek az elvégzett kísérlet anyagaira vonatkozó előírásait. Tudja, hogy a megismert anyagoknak, változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, ismerje helyes alkalmazásukat, környezetés egészségkárosító hatásukat. Érzékszervvel megfigyelhető tulajdonságaik alapján azonosítsa a köznapi életben is fontos szervetlen anyagokat. Használati utasítás alapján szakszerűen dolgozzon a háztartási vegyszerekkel, a mindennapi életben használt oldatokkal. Sorolja fel a természetes vizek összetevőit. Ismerje fel az egészségét, a környezet épségét veszélyeztető jelenségeket, problémákat saját környezetében. Sorolja fel a levegő és a

természetes vizek szennyezéseit. Legyen képes egyszerű tudományos leírás önálló értelmezésére, felhasználására.

2.2.9 Történelem

A továbbhaladás feltételei:

5. évfolyam

- A tanuló tudjon különbséget tenni a történelem forrásai (tárgyi, írásos, szóbeli) között.
- Tudja, hogy a tanult történetek közül melyik történt korábban és később.
- Tudja, hogy az egyes történetek eseményeihez milyen nevek, helyszínek kapcsolhatók.
- Tudjon tanult történetet elmondani kérdések alapján megjelölt fogalmak felhasználásával.
- Tudja a tanult történetek eseményeinek helyszíneit különböző léptékű térképeken megmutatni.
- Tudjon kérdéseket feltenni a tanult történetekhez.
- Tudjon különbséget tenni a történetek mesei és valóságos eseményei között.
- Tudjon elvégezni egyszerű kronológiai számításokat.

6. évfolyam

A diák legyen képes a korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.

Tudjon információt gyűjteni adott történelmi témában, tanári segítséggel. Tudjon tanult történetet önállóan elmesélni a kerettantervben megjelölt fogalmak felhasználásával. Tudja a tanult történet lényegét kiemelni. Tudjon különböző korszakokat térképen beazonosítani.

Tudjon távolságot becsülni és számításokat végezni történelmi térképen.

7. évfolyam

Készítsen önállóan vázlatot az adott témáról. A diák tudjon beszámolót, kiselőadást tartani adott történelmi témáról, megadott ismeretterjesztő irodalom alapján. Tudjon egyszerű történelmi tárgyú táblázatokat, grafikonokat, diagramokat értelmezni néhány mondatban.

Tudjon egyszerűbb forrásokat értelmezni tanári segítséggel. Ismerje az egyes történelmi korok, korszakok nevét és sorrendjét, ismerje egy-egy korszak fontosabb jellemzőit. Tudja, hogy a kerettantervben szereplő személyeknek mi volt a jelentőségük az adott időszakban.

Tudja térben és időben elhelyezni az egyes korszakok fontosabb eseményeit. Tudja összehasonlítani különböző időszakok térképeit. Legyen képes egy-egy ország területváltozásait térképről leolvasni. Tudja megállapítani, hogy a magyar és egyetemes történelem megjelölt személyei közül kik voltak kortársak.

8. évfolyam

A diák tudjon önálló könyvtári munka alapján kiselőadást tartani. Tudja, mi történt

Európa más régiókban a magyar történelem egy-egy kiemelkedő eseménye idején. Legyen képes összefüggéseket találni a történelmi események és a technikai-gazdasági fejlődés legfontosabb állomásai között. Tudja a XX. századi magyar és egyetemes történelem legfontosabb fordulópontjait, idejét. Tudja ismertetni a demokráciák és diktatúrák legjellemzőbb vonásait. Legyen képes néhány jelentős eseményhez kapcsolódó forrást összehasonlítani. Ismerje a mai Magyarország közjogi és politikai rendszerének alapelemeit.

Környezetének, lakóhelyének fontos történelmi eseményeit el tudja helyezni a köztörténet folyamában.

2.2.10 Természettudomány/természetismeret

A továbbhaladás feltételei:

5. évfolyam

Legyenek képesek konkrét természeti formák, tárgyak, élőlények és egyszerű jelenségek, folyamatok megfigyelésére, tapasztalatainak rögzítésére élőszóban, rajzban és írásban. Tudják felidézni a természeti és az ember által létesített környezetre vonatkozó konkrét, szemléletes képi tartalmakat. E képzetek alapján tudjanak ítéleteket alkotni, következtetéseket levonni. Legyenek képesek a leggyakoribb térképjelek alapján elemi térképhasználatra. Fogalmazzák meg milyen az aktuális időjárás. Tudják a tanult mértékegységek alkalmazásával a vizsgált jelenségeket mennyiségileg is jellemezni, és a mért adatokat értelmezni. Tudják megkülönböztetni a különbözőhalmazállapotokat és értsék azok változásait. Jellemezzék az évszakokat időjárásuk szerint. Ismerjék az időjárást kialakító legfontosabb tényezőket. Jellemezzék éghajlatunkat. Ismerjék az időjárási események és a felszín változása közötti összefüggéseket. Ismerjék fel a megfigyelt táj legfontosabb felszínformáit. Tudják értelmezni az egyszerűfelszínformákat kialakulásuk szerint. Tudjanak jellemző tulajdonságokat mondani megfigyelt kőzetmintákról. Ismerjék fel az emberek földrajzi környezetet veszélyeztető tevékenységét. Értsék meg, hogy a környezet állapotának romlásáért az emberek a felelősek. Tudják megkülönböztetni leggyakoribb gyümölcsöinket, zöldségnövényeinket. Megfigyelt tulajdonságaik alapján jellemezzék azokat. Ismerjék a táplálkozásunkban betöltött szerepüket. Ismerjék fel a települési környezet leggyakrabban előforduló állatait és a háziállatokat. Legyenek tisztában az állatvédelem jelentőségével, erkölcsi szabályaival. Ismerjék fel jellemző álló- vagy mozgóképről és leírás alapján hazánk nagytájait, lakókörnyezetük néhány nevezetes települését, az ország fővárosát.

6. évfolyam

A tanuló legyen képes egyszerű társadalmi-gazdasági jelenségek megfigyelésére a tapasztalatok szóbeli megfogalmazására, feljegyzésére és értékelésére. Tudjon biztonsággal tájékozódni a térképen. Olvasson le egyszerű információkat különböző térképekről. Legyen képes tanári irányítással tájékozódni a különféle földrajzi környezeti tartamú információs anyagokban és ezek gyűjteményeiben. Tudjon alapvető földrajzi tartamú adatokat, információkat értelmezni, összehasonlítani és azokból következtetéseket levonni. Legyen képes földrajzi tartamú adatok, információk ábrázolására. Ismerje fel és nevezze meg térképen a közvetlen földrajzi térben való eligazodáshoz nélkülözhetetlen topográfiai fogalmakat. Ismerje fel a természetföldrajzi folyamatok és a történelmi, társadalmi-gazdasági események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeit. Tudja bemutatni példák alapján a legfontosabb gazdasági ágazatok, illetve tevékenységek szerepét, jellemzőit. Ismerje fel az egyes településtípusok sajátos vonásait. Ismerje fel a földrajzi környezetre kifejtett emberi, társadalmi hatások következményeit, bizonyítsa példákkal az egyéni felelősség fontosságát a környezetkárosító folyamatok mérséklésében. Tudjanak a konkrét környezeti jelenségekből

általánosítani, elvonatkoztatni. Ismerjék fel és értsék meg a vizsgált jelenségekben, folyamatokban megmutató oksági kapcsolatokat, összefüggéseket, törvényszerűségeket. Elemi szinten tájékozódjanak a térképen és a földgömbön a fókusz segítségével. Használják a térképet egyszerű földrajzi ismeretek megszerzésére, tudjanak adatokat leolvasni a domborzati és vízrajzi térképekről tudják felsorolni a kontinenseket és óceánokat. Tudják felidézhető képzeletük segítségével jellemezni a hazai életközösségeket. Tudjanak egyszerű táplálékláncokat bemutatni. Ismerjék a legjellegzetesebb hazai növény és állatfajok testfelépítését, életmódját. Értsék meg a természet védelmének jelentőségét, a fenntartható gazdaság feltételeit.

2.2.11 Etika

Az etika tantárgy alapvető célja az egyéni és közösségi identitás formálása, stabilizálása, az egyének és a csoportok közti együttműködés megteremtése. Ehhez járulnak hozzá a kulturális hagyományokban gyökerező erkölcsi elvek, a társas szabályok megismertetése, az egyén gondolkodásában formálódó, szocio-emocionális készségek fejlesztése.

A tantárgy magába foglalja az ember fontos viszonyulásait társaihoz, közösségeihez, környezetéhez és önmagához. Ezzel olyan szintézist kínál a tanulónak, amelyben eddigi személyes tapasztalatait és a más területeken megszerzett ismereteket reflektív módon vizsgálja. A tartalom szorosan kötődik más tantárgyak fejlesztési területeihez is.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanuló erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése, a tanuló segítése a társas szabályok, a viselkedésminták azonosításában és saját alakuló értékrendjének tudatosításában.

Az etika tantárgy felkészíti a tanulót az egyéni életvezetésének és társas környezetének erkölcsi szempontból történő mérlegelésére, miközben saját tudását vizsgálja és fejleszti. Eszközei a kérdés, a rejtett nézetek és a dilemmák feltárása, az érvelés, a meggyőzés, a meggyőződés, a társadalmi normák és a közösségi értékek értelmezése.

A tanulóközösség tevékenységei mintát nyújtanak arra, hogy milyen értékek és viselkedésmódok segítik vagy akadályozzák az együttműködést, milyen érzelmi-, érték- vagy érdekkonfliktusok jelenhetnek meg, milyen megoldási módok a legmegfelelőbbek.

5–6. évfolyam

Az 5-6. évfolyamon tanuló tanulók fejlesztése során, az erkölcsi szabályok értelmezésében, a többféle megközelítés mellett megjelenik az autonóm gondolkodás képessége is. A jó és a rossz cselekedetek elbírálásában teret nyer a tettek, szándékok alapján történő vizsgálat. A tevékenység motivációjában felerősödik a kortárs csoportban való megfelelés igénye és annak a tekintélyszemélynek – szülő, pedagógus - a befolyása, akihez a tanuló érzelmiileg kötődik. Az éntudat és önismeret fejlődésében elkezdődik az én kibontakozásának folyamata, kialakul a saját gondolatok feletti kontroll érzése. Kialakul a személyes véleményformálás a saját érzelmeiről, szükségleteiről és gondolatairól. A szükségletek szabályozása tekintetében a 11–

12 éves tanulók énefejlődését már a kapcsolatok által szerzett tapasztalatok is uralják. A serdülőkorba lépő viselkedése az aktuális társas környezet szerint változik, hitét a csoporttagok többségének értékrendjéhez igazodó gondolkodás uralja, de már megjelennek az önálló identitás kialakítása felé tett első lépések is, a serdülő fogékonyává válik a közösségi életben megnyilvánuló igazságtalanságokra.

TÉMAKÖRÖK

Éntudat – Önismeret

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- Testi és lelki változások
  - A testi, lelki egészség egységének felismerése a saját egészségi állapot nyomon követése;
  - Az életkorra jellemző testi és szellemi fejlődés megfigyelése,
  - Az önállósodás és növekvő felelősség elemzése;
  - A saját és társak belső értékeinek és egyediségének tudatosítása.

- Én és mások
  - A saját viszonyulás néhány elemének feltárása;
  - Az emberek közötti hasonlóságok és különbségek felismerése,
  - Az alapvető emberi viselkedésformák értékelése;
  - Különböző emberi élethelyzetek megismerése;
  - Az önértékelés módjainak tudatosítása.

- Harmonikus jövő
  - Az egészséges és harmonikus életmód feltételei megfogalmazása;
  - A pozitív és negatív hatások felismerése saját élethelyzetekben;
  - Megoldási modellek kialakítása nehéz helyzetek kezelésére;
  - Az egyéni sikerek értelmezése;
  - Saját tanulási célok megfogalmazása;
  - Valós és virtuális környezetben példaként szolgáló személyek keresése.

Család – Helyem a családban

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- A kapcsolatok hálójája
  - Saját viszonyrendszerek vizsgálata, a szűkebb és a tágabb közösségek hatása a tanuló életére
  - Az alapvető emberi érintkezések formáinak (viselkedés, verbális és non verbális kommunikáció, gondolatok kifejezése, alkotások) megismerése valós és virtuális terepen is;
  - A különböző érzelmeket kiváltó okok feltárása;
  - Az érzelem vezérelte cselekvések következményeinek vizsgálata.

- A bizalom és a szeretet a kapcsolatokban
  - Kapcsolatok elemzése a támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség szempontjából;
  - A tartós, bizalomra épülő kapcsolatok jellemzői és fenntartásuk feltételeinek átélése;
  - Az érzelmet is kifejező figyelmes kommunikáció gyakorlása;
  - Segítségkérés, segítség felajánlása.
- Családi erőforrások
  - A család, rokonság egyedi viszonyrendszerének feltárása;
  - Saját helyzet felismerése, feladatok a családban;
  - A legértékesebb családi szokások azonosítása;
  - A családok sokszínű kulturális hátterének értelmezése;
  - Tipikus családi szerepek, helyzetek és ezek értékelése;
  - Az érték- és érdekütköztetések, az igények kifejezésének gyakorlása.

Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- Szükségünk van társakra
  - A társas kapcsolatok fontosságának hangsúlyozása
  - Az elhagyatottság, a kirekesztettség állapotának elképzelése
  - A hagyományos és a modern technológia nyújtotta kapcsolattartási lehetőségek gyakorlása
- A kapcsolat kezdete
  - A rokonszenv, ellenszenv azonosítása
  - Az ismeretlenek iránti bizalom vagy bizalmatlanság okai feltárása
  - A virtuális kapcsolatteremtési formák véleményezése, a virtuális identitások lehetséges megismerési módjai
- A kapcsolat ápolása
  - A kortárs, baráti kapcsolatokat összetartó szokások, a jó működés feltételeinek feltárása, a jó problémamegoldási minták megismerése
  - A bizalom, támogatás, törődés, őszinteség és a bántás megjelenési formáinak azonosítása
  - A megértésre törekvő, egyenrangú kommunikáció gyakorlása
  - A kapcsolatokat gyengítő okok feltárása, a kialakuló konfliktusok elemzése
  - Konfliktuskezelési lehetőségek felismerése és gyakorlása

A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- A közösségek összetartó ereje

- Saját identitást képező néhány közösség mélyebb megismerése: nemzet, nemzetiség, nyelvi-kulturális közösség
- Olyan közösségek megismerése, melyeknek a tanuló nem tagja
- A csoportba kerülés lehetőségei. Saját csoporton belüli helyzet, tevékenység értékelése
- A közösségek értékei
  - A segítség, együttérzés, tolerancia, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás jelentőségének vizsgálata a társas együttműködésben, és ezek hiányának a következményei
  - Önkéntes, másokat segítő tevékenységek. Saját csoport kritikus szemléletű értékelése a befogadás-elfogadás valamint az értékteremtés szempontjából
  - Az alapvető gyermekjogok megismerése
  - A köztulajdon megbecsülése és a magántulajdon védelme
- A közösségek működése
  - Valós és virtuális közösségek írott szabályainak és íratlan szokásrendjének feltárása
  - A hatékony együttműködés feltételei számbavétele
  - A közös szabályalkotás, a jó munkamegosztás, a vezető szerepének elemzése
  - Egyéni és közösségi érdekek összevetése
  - A társas élet lehetséges konfliktusainak okai, a konfliktusok kezelése

A természet rendjének megőrzése és a fenntartható jövő

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- Létezésünk feltételei
  - Saját szükségletek, érdekek és értékek feltárása, ezek motiváló hatása a cselekvésekre
  - A testi és szellemi egészség forrásainak megismerése– egyéni, társadalmi és környezeti szinten
  - A különböző életkörülményű emberek életmódjának összehasonlítása
- Fejlődés: értékek és veszélyek
  - Ember és környezete viszonyának értelmezése
  - A környezetszennyezés jelenségének meghatározása, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére
  - A technikai fejlődés néhány területének feltárása, az ember életmódjára és -minőségére ható jellegzetessége
  - Etikai kérdések felvetése a virtuális tevékenységgel, a médiatartalmakkal, a technikai eszközök alkalmazási módjaival kapcsolatban, saját ilyen jellegű tevékenységek reflektív vizsgálata
- Felelősség és cselekvés a jövő érdekében
  - A közvetlen környezet állapotának kritikus szemléletű vizsgálata
  - A világ jelenéért és jövőjéért vállalható emberi felelősség néhány elemének megfogalmazása
  - Saját és közösségi cselekvési lehetőségek tervezése a környezetvédelem érdekében

Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- Kérdések és válaszok a világról
  - A világra vonatkozó személyes kérdések megfogalmazása, a megismerés lehetőségei
  - Az információk elemzése a hitelesség alapján
  - A logikai érvelések gyakorlása
  - A tény, a vélemény, a tudás, a hit, az értékítélet fogalmak értelmezése
  - Az érték- és világnézeti különbségek azonosítása
- A helyes és a helytelen dilemmái
  - Különböző és hasonló, azonos helyzetről alkotott értékítéletek elemzése
  - Néhány kulturális szabályozórendszer megismerése, ezek eredete és hatásai
  - A lelkiismeret működésének megérzése, átérése a döntésekben
  - Személyes erkölcsi elvek feltárása
  - Dilemmahelyzet elemzése erkölcsi szempontból
- A vallási és a kulturális hagyományok tanításai
  - Az istenhívő világnézet sajátosságainak vizsgálata
  - A környezetben fellelhető vallások néhány szokásának, ünnepének megismerése, ezen keresztül a világnézeti-kulturális sokszínűség tudatosítása

7-8. évfolyam

Ebben az életkori szakaszban az erkölcsi szabályok értelmezésében egyre jobban a mérlegelő gondolkodás dominál. A tevékenység motivációjában felerősödik a kortárs csoportban való megfelelés igénye, az elfogadottság jutalmazó szerepének motiváló hatása, s annak a tekintélyszemélynek a befolyása, akihez a tanuló érzelmileg kötődik. Az éntudat és az önismeret kibontakozásával kialakul a saját érzelmek és gondolatok megfigyelése és ellenőrzése feletti mérlegelés. Gyakorlattá válik a belülről vezérelt személyes véleményformálás a saját érzelmekről, szükségletekről és gondolatokról. A serdülőkorba lépő fiatal számára ezt az időszakot a társas önazonosság, társas identitás próbálgatása jellemzi. Ezen kapcsolatokban különféle viselkedéseket tapasztalhat, különböző élmények megosztására van lehetősége, így viselkedése az aktuális társas környezet szerint változik. Hitét a csoporttagok többségének értékrendjéhez igazodó gondolkodás uralja. Az erkölcs és etika tantárgynak külön figyelemmel kell lennie arra, hogy előtérbe kerülhet a kortársak viselkedésének szerepszerű átvétele. A fiúk társas-lelkületi fejlődésében egyre jelentősebb szerepet kap a félelem és a szomorúság elrejtésének igénye, mely az erőtlenség kifejezéséként is értelmezhető. Ebben az időszakban az empatikus viszonyulás határai jelentősen kitágulnak, mert a serdülő fogékonyává válik a társadalmi életben megnyilvánuló igazságtalanságok észlelésére. Az órai beszélgetések valamennyi formája elősegítheti a lelkiismeret közösségben történő erősödését. Ebben az életkorban megkezdődik a személyes világnézet kialakulása, ezért ezekben az években az oktatás fontos feladata, hogy ezt a folyamatot

támogassa. A formálódó világképben testet öltő értékekre támaszkodva a fiatalok fokozatosan elkezdik elhelyezni magukat a létezés tágabb összefüggésrendszerében.

A 7-8. évfolyamos tanulók életében egyre többször jelenik meg a döntéshozatal, a felelősségvállalás önmagukkal, társaikkal és környezetükkel szemben. A különböző élethelyzetek felhívják a tanulók figyelmét az önismeret fontosságára, a társakkal való kommunikáció és együttműködés jelentőségére, az egészségmegőrző tevékenységek végzésének és a pénzügyi tudatosság fejlesztésének a nélkülözhetetlenségére. Erre az életkorra új dimenziókkal bővül a fiúk és a lányok kapcsolata, s az ezzel összefüggő témák tanórai feldolgozása szerepet vállalhat a testi és lelki egészségre, illetve a családi életre való nevelés általános céljainak megvalósításában. 13-14 évesen a tanulók már önálló használói a legkülönbözőbb technikai eszközöknek, így az erkölcsstan órák keretében is kitüntetett helyet kell kapnia a médiatudatosságra nevelésnek – hangsúlyozva, hogy ez egyúttal fontos szelete az állampolgárságra és demokráciára nevelésnek, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztésének is.

Témakör: Éntudat – Önismeret

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- megfelelő döntéseket hoz arról, hogy az online térben milyen információkat oszthat meg önmagáról;
- reálisan értékeli helyzetét, fejlődési célokat fogalmaz meg és a célok megvalósítását szolgáló terveket készít;
- reflektíven értékeli tudásszerzési módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- feltárja pályáérdeklődését és továbbtanulási céljait;
- képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében képes önmaga motiválására;
- célok és döntések meghozatalakor figyelembe veszi a személyes értékeit;
- egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg az erkölcsi értékek érvényesítésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

megismeri az identitás fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját identitásának néhány elemét; ismeri testi és mentális egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait; különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.

célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Önismeret
- Saját főbb személyiségjegyek vizsgálata;
- Ismerkedés a társadalmi szerepekkel, elvárásokkal;

- Saját identitás fogalmának bővítése;
- Az emberi gondolkodásmód sokszínűsége megértése;
- Azonos helyzetekre adott eltérő reakciók, vélemények elemzése;
- Az egyének és az emberiség néhány cselekvésének etikai szempontú értékelése, a saját értékrenddel való összevetése;
- Önkifejezési módok gyakorlása.
- Szükségletek és igények
- A tanulás és fejlődés összefüggéseinek megértése a tanuló életében;
- Információforrások kritikus elemzése;
- Saját szokások, életvezetési mód, életszemlélet értékelése a testi és mentális egészség, a lehetséges káros tényezők feltárása, ezek elkerülésére javaslatok az önazonosság és a fejlődés szempontjából;
- Saját igények és szükségletek feltárása.
- Célok és tervek
- A felelősség, önismeret, munka, együttműködés, kreativitás, vállalkozó szellem, munkamegosztás, pénzügyi tudatosság megjelenése a mindennapi cselekvésekben;
- A siker, a boldogság, boldogulás átértékelése, azonosítása az egyén életében;
- A pozitív életszemlélet tudatosítása;
- Néhány személyes életcél megfogalmazása.

Témakör: Család – Helyem a családban

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményeket okozhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a családban, a barátságokban és a párkapcsolatokban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a problémás helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat; egyre reálisabban a saját szerepét és feladatait;
- azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust, felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, és megfogalmazza, hogy milyen módon kezelhetők ezek;
- felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket és közösségi értékeket;
- azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Érzelmek és cselekvések hatása
- Külső és belső tényezők összehangolása, amelyek az érzelmi-mentális állapotra hatással lehetnek;
- Stratégiák kidolgozása a negatív hatások kivédésére;
- Valós és virtuális térben zajló cselekvések elemzése a másokra tett hatás és etikai értékek szempontjából;
- Kölcsönösség és egyenlőség a kapcsolatokban;
- A bizalom, szeretet, tisztelet, segítség és intimitás megérzése, megjelenése a kapcsolatokban
- Pozitív minták a harmonikusan működő párkapcsolatokra;
- A másik igényeit és szükségleteit figyelembe vevő és a saját igényeket megfogalmazó kommunikáció gyakorlása;
- Az egyenlőtlen, kihasználó vagy bántalmazó kapcsolat jellemzőinek azonosítása, az erre vonatkozó jogok és a védelem lehetőségeinek megismerése.
- Változások a családban
- A család társadalmi funkciói értelmezése, a családszerkezet sokfélesége;
- A harmonikus családi életet meghatározó értékek összegyűjtése,
- A támogatás, megértés, tanulás, együttérzés és egyenlőség vizsgálata családi kapcsolatokban;
- A serdülőkor önállósági igényéből vagy az életkori különbségekből eredő vélemény- és érdekkonfliktusok azonosítása.

Témakör: Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben
A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan feltérképezi, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- a csoporthoz való csatlakozás vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a saját értékrendjét;
- a családjában és ismeretségi körében talál olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- megfogalmazza, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a barátságokban, a páros kapcsolatokban, az iskolai közösségekben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;
- kölcsönös megértésre törekszik;
- felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;
- rendelkezik tapasztalatokkal, érvekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;

- azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;
- törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;
- nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Felelősség egymásért
- A kapcsolatrendszerekben elfoglalt különböző helyzetek, szerepek elemzése
- rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- Az egyén felelősségének megfogalmazása különböző szerepekben: cselekvőként vagy szemlélőként, aktív segítőként vagy érzelmi támogatóként a valós és a virtuális térben is.
- A kapcsolatok minősége
- Egymás jobb megismerésének és a társas kapcsolatrendszer gazdagításának módjai;
- A másokat megítélő vélemények elemzése a lehetséges sztereotípiák, az előítéletek, elfogadás, tolerancia alapján;
- A figyelmesség, közös tervezés és az együttműködés példáinak érvényesítése;
- A tartós kapcsolatok és párkapcsolatok alapvető feltételeinek megismerése.
- A kapcsolatok megóvása
- Kapcsolati konfliktusok elemzése eltérő igények, kommunikáció és érzelmek szempontjából, megoldási stratégiák kidolgozása;
- A felelősségvállalás, bocsánatkérés és a jóvátétel szerepének felismerése a kapcsolatok helyreállításában,

Témakör: A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- azonosítja, értelmezi a nemzet, a kulturális közösség számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;
- érzelmileg, társas-lelkületileg azonosul az állami, nemzeti és egyházi ünnepkörök jelentőségével, értelmezi a hozzájuk kapcsolódó jelképeket, valamint az ünnepek közösségmegtartó szerepét;
- azonosítja azokat a kulturális különbségeket, helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- a csoporthoz való csatlakozás vagy az onnan való kiválás esetén összeveti a csoportnormákat és a saját értékrendjét;
- képes a problémák elemzésére és a megoldási alternatívák alkotására, a probléma megoldása érdekében képes önmaga motiválására;
- azonosítja a számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;

- azonosítja azokat a helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- értékeli az etikus és nem etikus cselekvések lehetséges következményeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja a valós és virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;
- fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet és Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;
- ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése;
- azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit; ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, kettős kötődésű személyekről;
- ismeri a rá vonatkozó gyermekjogokat, ezek fő szabályozó dokumentumait, értelmezi kötelezettségeit, részt vesz szabályalkotásban;
- ismeri az alapvető emberi jogokat és vizsgálja ezek érvényesülését különböző embercsoportok esetében;
- megismeri a hátrányos helyzetű személyek érdekében szervezett programokban való részvétel lehetőségeit;
- reflektív módon vizsgálja saját és csoportja gondolkodását más csoportokról; kifejti véleményét a sztereotípiák és előítéletek hatásáról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A közösségek és identitás
- A kulturális-társadalmi identitás alapjai, a nemzeti identitás megőrzése;
- Európa szerepének felismerése, mint a nemzeti kulturális identitás egyik meghatározója;
- A különböző közösségekhez tartozás lehetséges ellentmondásai feltárása;
- Különböző közösségek viszonyainak elemzése;
- Az európai értékrend elemei a társadalmi és jogrendszerekben, ezek megvalósulása vagy hiánya a mindennapokban.
- Értékek a társas együttműködésben;
- A kölcsönös bizalom, becsületesség és felelősségvállalás, mint fő közösség-szervező értékek azonosítása;
- Az elesettek segítése, a szolidaritás fogalmának értelmezése;
- Véleményalkotás a szabálysértés, csalás, jogsértés, bűnelkövetés eseteiről egyéni és társadalmi kár szempontjából, egyben a társadalmi elfogadottságáról;
- Kérdések megfogalmazása a büntetés néhány formájáról;

- Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése;
- Fontos társadalmi értékek megvalósításának érdekében végzett tevékenységek megismerése;
- A jogok és kötelességek rendszerének elemzése több társadalmi szinten;
- Az egyén aktív részvételi lehetőségei a társadalom életének szabályozásában;
- Társadalmi témájú média hírek elemzése, saját médiafogyasztás vizsgálata;
- Az agresszív nyelvhasználat és az információtorzítás felismerése.

Témakör: A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- megfogalmazza személyes felelősségét a természeti és tárgyi környezet iránt, megoldási javaslatot tesz környezetének megőrzésére, esztétikus fejlesztésére;
- értékeli, értelmezi az ökológiai, ökonómiai egyensúly hétköznapi szükségességét;
- döntéseket hoz arról, hogy milyen szokások kialakulásával járul hozzá a fenntartható fejlődés megvalósításához, milyen cselekvéseket tehet a társadalmi problémák kezelése érdekében;
- megfogalmazza, hogy a pozitív egyéni és társadalmi jövőkép elérését milyen feltételek támogatják.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- folyamatosan frissíti az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos ismereteit fizikai és digitális környezetben, kritikus szemlélettel vizsgálja a technikai fejlődés lehetőségeit, korlátait;
- megismeri és véleményezi a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;
- értelmezi a fenntartható fejlődés és a legfontosabb társadalmi problémák megoldása érdekében javasolt stratégiákat, cselekvési lehetőségeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Lehetőségek és egyenlőtlenségek
- Megismeri az általános emberi szükségleteket az egyén, a helyi közösségek és az emberiség szintjén is;
- Az egyén és közösség rövid és hosszú távú érdekei közötti ellentmondások feltárja;
- Az emberiség létezésének alapvető feltételeit veszélyeztető folyamatok azonosítja;
- Társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek okainak megismerése.
- Az ember és környezetének kölcsönhatása
- Az emberiség életét és gondolkodását leginkább befolyásoló technológiák hatásainak elemzése a személyes kapcsolatok és az életminőség szempontjából, megoldási javaslatok, etikai szabályok megfogalmazása a problémákra;
- Károsító és építő, környezetszépítő tevékenységek megkülönböztetése;
- Néhány környezeti etikai és bioetikai kérdés megismerése;
- Az emberiség jövője

- A fogyasztói és pénzügyi tudatosság fő elveinek rendszerezése;
- Környezetbarát technológiai megoldások, kreatív újra hasznosítási lehetőségek feltárása;
- Saját célok megfogalmazása a fenntartható fejlődés érdekében.

Témakör: Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- értelmezi az európai, a nemzeti kultúra közös eredetét, forrását azonosítja a számára fontos közösségi értékeket, indokolja, hogy ezek milyen szerepet játszanak a saját életében;
- azonosítja azokat a helyzeteket, amelyek etikai dilemmákat vetnek fel, és véleményt alkot róluk;
- értékeli az etikus, a nem etikus cselekvések lehetséges következményeit;
- reflektíven értékeli tudásszerzési módjait, különös tekintettel a forrás hitelességére;
- képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmaz meg az erkölcsi értékek érvényesítésére.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;
- feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;
- feltárja, hogyan jelenik meg a hétköznapiak során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;
- a megismert vallások erkölcsi tanításait összeveti személyes véleményével;
- saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában a kölcsönös tolerancia elveit gyakorolja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Világnézet és erkölcs
- Különböző világnézeten alapuló gondolkodások összehasonlítása;
- Az erkölcs, mint viselkedést szabályozó értékrendszer, az erkölcsi fogalmak egyéni értelmezése;
- A személyes erkölcs kialakulását befolyásoló tényezők azonosítása: a család, a média, a kortárs csoportok, a nevelők;
- Az egyén és közösség értékítéletének ütköztetése;
- A saját értékrendnek megfelelő és ellentmondó viselkedés gyakorlása;
- A zsidóság és a kereszténység, világképeinek fő vonásai, fő tanításaik megismerése;
- A vallás szerepének jelentőségének azonosítása az emberek életében;
- A zsidó és keresztény vallások álláspontjainak értelmezése néhány általános etikai kérdésben;
- Az egyházak társadalmi tevékenységének megismerése, együttműködés közös célok érdekében.
- A vallások tanításai

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

- A tízparancsolat megismerése;
- A felebaráti szeretet, felelősségvállalás gyakorlása a másik ember iránt;
- Olyan értékek keresése, melyek azonosak a vallásos és nem vallásos emberek számára.

Egyéb rendelkezések

Élelmiszer árusítás a Csongrád és Térsége Általános Iskola egy tagintézményében történik, a CSTÁI Szent László Általános Iskolájában. A büfé üzemeltetése a mindenkor ide vonatkozó jogszabályok alkalmazása szerint, a fenntartó jóváhagyását követően a tagintézmény-igazgató felelősségével történik.

A dokumentum a Csongrád és Térsége Általános iskola honlapján <https://csongradiskolak.hu/> hozzáférhető, egy-egy nyomtatott példány a székhelyintézményben és tagintézményeiben iktatásra kerül.

Záró rendelkezések

1. A pedagógiai program érvényességi ideje

- Az intézmény 2024. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját a módosított pedagógiai program alapján.
- Ezen pedagógiai program érvényes 2024. szeptember 1. napjától
- Törvények és rendelkezések változása esetén a hatályba lépést követő 30 napon belül kell elvégezni a korrekciót.

2. A pedagógiai program módosítása

- az intézmény fenntartója
- az intézmény főigazgatója/tagintézmény-igazgatók
- a tantestület szakmai munkaközösségei
- a tantestület bármely tagja tehet javaslatot.
- A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

3. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az intézmény pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A pedagógiai program egy-egy teljes példánya a következő személyeknél és intézményeknél tekinthető meg:
  - az intézmény fenntartójánál
  - az intézmény honlapján
  - a feladatellátási helyek könyvtáraiban
  - az intézmény főigazgatójánál, feladatellátási helyek tagintézmény-igazgatóinál

Legitimációs záradék

A Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 2024. évben módosított Pedagógiai Programja a nevelőtestület bevonásával, véleményezésével, egyetértésével készült, és a főigazgató fenntartói jóváhagyásra javasolja.

Kelt: Csongrád, 2024. szeptember 30.

Törköly Olga

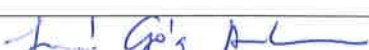
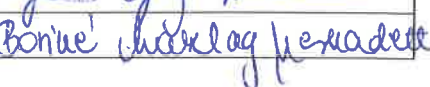
nevelőtestület képviselője

Gyöngyi Alexandra

főigazgató

A Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 2024. évben módosított Pedagógiai Programját a szakmai munkaközösségek véleményezték.

Munkaközösség	Munkaközösség vezető	Aláírás
Alsós humán	Szántainé Nyisztor Edina	
Felső humán	Rostáné Hajdú Erzsébet	
Alsós reál	Muskóné Kádár Éva	
Természettudomány	Ujszásziné Takács Ágnes	
Idegennyelv	Sztanóné Magyar Zsuzsánna	
Testnevelés	Sarusi-Kis Attila	
Osztályfőnök – gyermek és ifjúságvédelmi	Kádár Andrea	
Művészetek	Jovanné Góg Andrea	
SNI	Boriné Maszlag Bernadett	

A Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját a fenntartó jóváhagyja.

Kelt: Hódmezővásárhely, 2024. ....

.....
Miklós Anikó
tankerületi igazgató

Komplex Alapprogram

A Komplex Alapprogram az 1–4. és 5-8. évfolyamon kerül bevezetésre a 2021/2022-es tanévben az alábbi három iskolában:

- *Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola – székhelyintézmény*
- *Csongrád és Térsége Általános Iskola Piroskavárosi Általános Iskolája*
- *Csongrád és Térsége Általános Iskola Szent László Általános Iskolája*

I. ALAPELVEK, CÉLOK, FELADATOK

1. Célok:

- A végzettség nélküli iskolaelhagyásra vonatkozó országos és intézményi stratégia prevenciós célú beavatkozásainak megalapozása.
- A lemorzsolódás megelőzése, tanulást támogató pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Az iskolai nevelés-oktatás az esélyegyenlőség szempontjait figyelembe véve hozzájáruljon a tanulók személyiségének, képességeinek és készségeinek kibontakoztatásához. Segítse a szellemi, testi fejlődésüket és az egészséges életmód kialakulását. Biztosítsa a továbbtanuláshoz szükséges alapvető készségeket, az önművelés képességét.
- Transzverzális készségek fejlesztése (kritikus gondolkodás, kreativitás, kezdeményezőkézség, problémamegoldó gondolkodás, kockázatelemzés, döntéshozatal és az érzelmek kezelése).
- Tanulástámogató módszertan (tanítási stratégia) alkalmazása, melynek központi eleme a heterogén tanulócsoportokban folyó differenciált fejlesztés (Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban, DFHT), segítségével képessé váljanak a tanulók az önálló és a társas tanulásra, tehát: az eredményes tanulásra.

1. Alapelvek:

A Komplex Alapprogram megvalósítása során kiemelt jelentőségű, hogy az a koherenciát biztosító, a célokkal egybevágó alapelvekre épüljön, ezzel megalapozva az alprogramok egységes rendszerét.

A program legfontosabb alapelvei:

- 1) adaptivitás; 2) komplexitás; 3) közösségiség; 4) tanulástámogatás; 5) méltányosság

Komplex Alapprogram:

- egységes rendszerbe ötvözi a pedagógiai gyakorlatban eddig használt differenciált fejlesztést támogató módszereket;
- alkalmazza a tanulók iskolai helyzetét, **státuszát** megváltoztató és ezzel a tanulási motivációt növelő Komplex Instrukciós Programot;
- különös hangsúlyt fordít a tanulók alapvető képességeinek, készségeinek kialakítására az alprogramok segítségével.

A Komplex Alapprogram jelszava: **Tanulni élmény!**, amely magával hozza az élményalapú tanulást. Programunk eleme a tanulók aktív tanórai részvételének támogatása, mely a pozitív élményeken keresztül valósul meg. Ennek mozgatórugója az interaktív, a tanulók bevonásán alapuló kreatív feladatmegoldás, az együtt tanulás élménye.

II. FELADATOK, ELJÁRÁSOK, ESZKÖZÖK, MÓDSZEREK

1. Fejlesztési feladatok:

Fejlesztjük az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumokat (önfejlesztő elképzelések) és tanulási képességeket (stratégiákat és módszereket)!

- A tanulási stratégiák, módszerek és technikák megtanítása minden tanulónak
- A mérés, mint a képességfejlesztés alapeleme. Nem az elsajátított ismeretanyag mennyiségének, hanem a kompetenciák szintjének meghatározását szolgálják
- Differenciált nehézségű feladatokkal, testre szabott egyéni és csoportos foglalkoztatással lehetőséget adunk az egyéni haladási ütem kialakítására.
- A tehetséges gyermekeket valós szükségleteik szerint segítjük a saját önfejlesztő stratégiájának kialakításában és megvalósításában.
- Demokratikus alapokon álló, integratív tanár – diák viszonyt alakítunk ki. A tanítási órák légköre, hangulata oldott, a tanulók sikerorientált beállítódással dolgoznak, a pedagógus csak facilitáló szorongásszintet tart fenn.
- Növeljük tanulóink önbizalmát és önértékelését, építjük a pozitív énképét, erősítjük, a belső kontrollos beállítódását fokozzuk a felelősségvállalást, az önállóságot!
- Tudatosan neveljük „én” erős, jó komfortérzésű fiatalokat.
- Az szocializáció folyamatainak tudatos irányítása, elősegítése.
- Az egyéni munkakultúra kialakítása, a kötelességekhez való pozitív viszonyulás (attitűd) kiépítése

2. Kiemelt fejlesztési feladataink:

- énkép, önismeret
- hon-és népismeret
- európai azonosságtudat
- egyetemes kultúra

- aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, közösségnevelés
- gazdasági nevelés
- környezettudatosság, fenntarthatóság
- művészeti nevelés
- művészeti eszközökkel történő nevelés
- a tanulás tanítása
- testi és lelki egészség
- felkészülés a felnőtt szerepekre, család szerepe
- testmozgás fejlesztése minden színterén az oktatásnak

3. További feladatok:

- A modern személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulószervezési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá tétele.
- A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a **tevékenység-központú tanítási gyakorlatot** honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére;
- Növeljük a **tanulók aktív részvételét** igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték, drámapedagógia, stb.).
- Differenciált foglalkoztatással, az egyéni haladási ütemhez igazított fejlesztő terheléssel alkalmazzuk a DFHT módszert, a kooperatív tanulási-tanítási technikákat és módszereket
- A különböző kommunikációs technikák és konfliktuskezelési stratégiák elsajátíttatása a diákokkal.
- Az alprogramokkal illetve gazdagító, dúsító feladatokkal, programokkal és valódi problémák megoldásával alkalmazkodunk a különböző tanulói képességekhez.
- A szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztése a nevelési célrendszer központi eleme; a konstruktív életvezetésre történő felkészítés feltétele.
- Önszabályozási stratégiák, autentikus, életszerű helyzetek kialakítása, amelyek során szerzett kompetenciákat a későbbiekben alkalmazniuk kell.
- A mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerben meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük és visszacsatoljuk a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket.
- Érdemjegy, pontszám és százalékok nélkül, szóban visszajelzést kap a tanuló, ami kiemeli erősségeit és annyi problémával szembesíti, amennyit a közeljövőben reálisan képes megoldani.

4. Komplex Alapprogramban megjelenő eszközök:

A program szakmai anyagai:

- Nevelési- oktatási program - KAP

- Tanítási stratégia - DFHT
- Alprogrami koncepciók (maximum 5 db.)
- Alprogrami eszköztár és feladatbank
- Tanítói- tanári kézikönyvek
- Óraillusztrációk, példák
  - Foglalkozástervek
  - Tankockák

5. További tanulást segítő eszközök:

- Az intelligencia és kreativitás - fejlesztő egyéni programok.
- A komplex személyiségépítés teljes eszközrendszere.
- Az ismeretek és összefüggések tanulói felfedezése, a szemléltetés, cselekvés, az aktivizáló módszerek alkalmazása jellemzi a tanulási – tanítási folyamatokat.
- A pozitív motivációs eszközei, a jutalmazás és büntetés módszereinek mértéktartó (nem szélsőséges) alkalmazása.
- Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket a változatos kommunikációs technikák alkalmazására, toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartása, a konfliktusok kezelésére.
- Önértékelés, önkontroll, önfejlesztő stratégia alkalmazása. Pozitív tartalmú szociális kapcsolatok építése.
- A kulturált és egészséges életvitel kialakítása.
- A hagyományos és digitális ismerethordozók sokaságából kiválasztva az adott életkorban célszerű módszerek és eszközök; egyéni és csoportos aktivitásra serkentő munkaformák alkalmazása.

6. Tanulásszervezés, alkalmazott módszerek

6.1. Tanulásszervezés folyamatában az alábbi elvek érvényesülnek:

- a rend és fegyelem fenntartása
- tanuló szabadságának biztosítása
- tanulói viselkedés szabályozása
- pozitív tanulási légkör biztosítása
- csoportfolyamatok elősegítése

6.2. Alkalmazott módszerek:

A tanítás – tanulási folyamatban a **DFHT tanítási-tanulási stratégiát** alkalmazzuk, a kötelező tanítási órák 10 %-ában DFHT-KIP jelenik meg mint a Komplex Alapprogram hangsúlyos elemét.

A DFHT célja:

- A tudásban és szocializáltságban heterogén tanulói csoportok fejlesztése.

- A tanulói viselkedés pozitív befolyásolása.
- Az alulmotiváltság mérséklése.
- A kognitív, affektív, szociális képességek fejlesztése.
- A tanulók közötti együttműködés elősegítése.

DFHT koncepciója, módszerei:

Egyénre szabott differenciálás

- egyedül végzett munka
- rétegmunka
- teljesen egyénre szabott munka
- részben egyénre szabott munka

Párban folyó munka

- páros munka
- tanuló párok munkája

Csoportban végzett munka

- A kooperatív munka, kooperatív tanulás, kollaboratív munka
- KIP

6.2.1. Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok.

6.2.2. Motiváló módszerek:

- páros munka
- csoportmunka
- játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- vita
- kutató-felfedező módszer
- kooperatív módszerek
- projekt módszer
- szituációs játékok

A fentiekén túl a tanórák 90%-ban a pedagógus választja ki a tanulás céljának megfelelő módszereket.

III. A KOMPLEX ALAPPROGRAM SAJÁTOSÁGAI

1. A Komplex Alprogram alprogramjai:

Iskolánként választott alprogramok:

- *Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola – székhelyintézmény*

Életgyakorlat-alapú alprogram

Digitális alapú alprogram

- *Csongrád és Térsége Általános Iskola Piroskavárosi Általános Iskolája*

Digitális alapú alprogram

Logikaalapú Alprogram

- *Csongrád és Térsége Általános Iskola Szent László Általános Iskolája*

Életgyakorlat-alapú alprogram

Digitális alapú alprogram

Az életgyakorlat-alapú alprogram (ÉA)

Az **Életgyakorlat-alapú alprogram** egy olyan pedagógiai rendszert mutat be, amely hozzájárul az egyén és **természeti, társadalmi környezete kölcsönhatásának** tudatos és felelős alakításához.

Az életgyakorlat koncepció egyrészt figyelembe veszi a tanulók szükségleteit, és ennek függvényében eltérő tanulási-tanítási egységeket tartalmaz.

Minden egységen belül **alternatív, a tanulók képességeihez, érdeklődéséhez, tempójához igazítható tanítási eszközöket, munkaformákat ajánl.**

Az alprogram célja, hogy az **életben hasznosítható** ismereteket, tapasztalatokat szerezzon a gyermek, amely sikeres **életvezetési kompetenciákkal** vértelje fel.

Cél továbbá, hogy **megalapozza a vitakultúrát, kritikus gondolkodást és az önálló felelősségvállalást.**

Célunk még az **életformák sokszínűségének** tisztelete, a **családi közösségek** megbecsülése, az **egészséges énkép** kialakítása.

A célrendszerben hangsúlyos, hogy az egyén és környezete között dinamikus viszony van, így az **életgyakorlat témái komplexek** és minden szinten - a rendszerszemléletnek megfelelően - kidolgozásra kerülnek.

Az alprogram tartalma:

- egészséges életmód, életvezetés
- környezettudatosság (fenntarthatóság)
- állampolgári felelősség (közösségi szerepek)
- életút-támogató pályorientáció
- család, párválasztás
- érzelmi intelligencia (szociális készségfejlesztés)

Minden tantárgy és kiemelten az osztályfőnöki órák keretében az alprogram beépítésre kerül az adott szaktárgyi anyag témáihoz kapcsolódóan.

A digitális alapú alprogram (DA)

A Digitális alapú alprogram az IKT-műveltség elemeit keresztntantervi, transzverzális megközelítésben értelmezi, és a digitális pedagógiai kultúra komplex, intézményi szintű fejlesztését tekinti feladatának.

Az IKT-műveltség tekintetében a technológiai, a kognitív és a szociális aspektust tekintjük irányadónak.

Az alprogram kidolgozásával a pedagógusok módszertani kultúraváltását segítjük elő, olyan korszerű digitális megoldásokkal, melyek hozzájárulnak az elektronikus tanulási környezet kialakításához, felgyorsítva az intézmények digitális átállását, mely lehetővé teszi, hogy a digitális eszközök alkalmazásával a tanulás élményszerűvé váljon.

Az alprogram célja, hogy kialakítsa a pedagógusokban az oktatásba integrált IT-eszközöket értő és kritikus módon alkalmazó „digitális állampolgár” habitust, melynek révén az összetett problémák megoldása a technológia segítségét is igénybe veszi.

Szeretnénk elérni azt is, hogy a tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás a digitális alkalmazások használatával, ezzel növelve a tanulók motivációját, kognitív képességeik színvonalát, tanulás módszertani repertoárjukat, pályorientáció szempontjából releváns ismereteiket, (inter)diszciplináris ismereteik körét, és mindent egybevetve: a tanulók személyiségformálásához is hozzájáruljon.

Az alprogram tartalma

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

- Játékalapú megközelítések
- Technológiai műveltség, felelősségteljes eszközhasználat
- IKT-műveltség
- Hálózati részvétel és együttműködés, problémamegoldás, kommunikáció és eszközhasználat
- Digitális írástudás
- IKT alapú óratervezés
- Személyes tanulási környezet menedzselése

Szorgalmazzuk szaktárgyi órák során -nem csupán az informatika, digitális kultúra órákon- a tanulói digitális kompetenciák fejlesztését

A logikaalapú alprogram (LA)

A Logikaalapú alprogram a tanulók gondolkodásának fejlesztését támogató módszerek és stratégiák megismertetésével szeretné növelni a pedagógusok módszertani repertoárját az iskolai élet területein.

Az alprogram feladata megismertetni a pedagógusokat olyan logikai alapú játékokkal, (legyen az sakk, táblás, papír-ceruza, szituációs és egyéb játék), melyeket a pedagógus fel tud használni mind az általános képességfejlesztéshez, mind a közismereti tantárgyi órákhoz.

Az alprogram keretén belül olyan szemléletváltás elindítását célozzuk meg, amelynek segítségével a tanítási és a tanulási folyamat egyaránt élményszerűvé, motiválóvá és egyben fejlesztő hatásúvá tehető.

Az alprogram célja, a gyerekek egyik legfőbb tevékenységére, a játékra és a játékoságra építve, hogy a gyerekek a tanulást ne érezzék fájdalmas, fáradságos folyamatnak.

A tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás – ezzel a tanulók motivációja növelhető. Az oktatásban a különböző logikai játékok és technikák alkalmazása nem öncélúan történik, hanem a tanterv és a tananyag megfelelő részébe való integrálással, szorosan kapcsolódva a megtanulandókhoz és a tanulók életkori sajátosságaihoz.

A játék lehetőséget nyújt a differenciálásra, és a gondolkodási képességeken túl a szociális képességek fejlődése is várható.

Az alprogram tartalma

A problémamegoldó gondolkodás fejlesztési lehetőségei a gyakorlatban – stratégiák és algoritmusok.

- A vizualitás szerepe a gondolkodás fejlesztésében.

Játék alapú megközelítések:

- Térszemlélet, sík- és térbeli tájékozódási képesség fejlesztése
- Dienes játékok és a matematikai gondolkodás fejlesztése
- Sakk játék alapjainak elsajátítása és beépítése az iskolai tanulásba
- Táblás játékok, társasjátékok, papír-ceruza játékok alkalmazása

Játékstrukturált megközelítések:

- Kártyajátékok – lapot kérünk!, logiccards, set, stb.
- Logikai játékok, logisztorik

- Barkochba és egyéb csoportos szituációs játékok
- Kreativitást és reflektivitást fejlesztő játékok

További alprogramok, melyek jelenleg nem kerülnek beépítésre a pedagógiai gyakorlatba:

A testmozgásalapú alprogram (TA)

Az alprogram az iskolai testmozgásprogramok három területén kívánja bővíteni, sajátélmény-szerzést biztosító tanulási környezetben a pedagógusok módszertani repertoárját és szemléletét:

- **testnevelés óra**
- **mozgásos tanulás osztálytermi környezetben**
- **szabadidős mozgástevékenységek**

A TA a testmozgás iskolai környezetben előforduló **minden formájára támaszkodva, tanulástámogató eszközeivel** vesz részt a tanulói komplex személyiségfejlesztésben.

Az **aktív, kreatív, felelősségteljes** magatartást kialakító oktatási módszerek alkalmazásával teszi az alprogram a testmozgáson alapuló tevékenységeket a közösségi célok és az egyéni felelősség életgyakorlatává.

Cél még az egészségtudatos, jövőorientált életmód kialakítása.

Az alprogram tartalma:

Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató **módszerek és kereszttantervi** tartalmak implementációjának támogatása **testnevelés órai környezetben**, a differenciálásra építve.

Mozgásos tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő **integrálása osztálytermi környezetben.**

Önkéntességre és befogadásra épülő **informális és nonformális tanulás testmozgás-alapú támogatása iskolai környezetben**

A művészetalapú alprogram (MA)

- Az alprogram a művészeti nevelést célzó tanórák, a művészeteket pedagógiai eszközként felhasználó **osztálytermi tanulás és a szabadidős művészeti tevékenységek** terén nevelő/oktató pedagógusok metodológiai fejlesztésén keresztül hat a végzettség nélküli iskolaelhagyás mérséklésének irányába.
- **A művészettel nevelés sok és sokféle lehetőséget teremt a tanulástámogatás megvalósítására.**

Az alprogram célja művészeteket célként/eszközként használó tanórák, szabadidős foglalkozások biztosítása a tanulók számára.

Indirekt célok:

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

- Személyiség- és társas készségek fejlesztése a művészeti tevékenység révén
- Tanulási motiváció, tanulás iránti attitűd alakítása
- Indirekt (kognitív képességeket célzó) tanulásfejlesztés művészeti keretek között
- tanulásfejlesztés a művészetek révén
- (Inter)diszciplináris ismeretátadás művészeteken alapuló, résztvevő központú gyakorlatokon keresztül
- Pályaorientáció: művészpályára irányítás, illetve pályaorientáció művészetek révén.
- A művészeti tevékenységbe ágyazott fejlesztés keretében lehetőség van a **tanuló egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodó, esélyegyenlőséget biztosító pedagógiai módszerek alkalmazására**, ezáltal az adaptivitás biztosítására.

Az alprogram tartalma:

A művészeti tantárgyak és a mozgásra irányuló testnevelés tantárgy a készségtárgyak körébe sorolhatók, s ez arra is lehetőséget ad, hogy hasonló tartalmi elemek szerint épüljenek fel alprogramjaik is.

Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató módszerek és keresztantervi tartalmak megvalósításának támogatása a művészeti nevelést szolgáló tanórai környezetben, a differenciálásra épülve.

Művészetekre épülő tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő integrálása osztálytermi környezetben.

Önkéntességre és befogadásra épülő informális és nonformális tanulás művészet-alapú támogatása iskolai környezetben.

2. Komplex óra

A kötelező és szabadon tervezhető tanórákat fedi le, amelyekben a tudástartalom (a tananyag keresztantervi része) kb. 10%-át hordozza. A „Komplex órák” tekintetében a tudástartalmak keresztantervi kapcsolatai mellett a DFHT tanítási-tanulási stratégia, a kognitív, affektív, szociális képességek együttes fejlesztése, valamint az alprogrami kapcsolódások jelennek meg. Ez utóbbi órák esetében a tantárgyakon átívelő transzverzális készségek fejlesztése is megvalósítható.

Tartalmi fejlesztési pontok:

- legalább 1 alprogrami (maximum 2 alprogrami) kapcsolat megjelenik benne
- kapcsolódik az adott tantárgy adott évfolyamának tanmenetéhez, és a tanítói/tanári kézikönyvben megjelenített órához
- minden alprogram egyenlő aránnyal jelenik meg (össz. komplex óraszám)

3. Ráhangolódás

A ráhangolódás biztosítja, hogy **a tanulók lelkesen, motiváltan kezdjék el a napot az iskolában, és érzelmi biztonságban érezzék magukat az osztályközösségben.** A **tanulási környezetet** célszerű átalakítani úgy, hogy a tanulók körben ülhessenek székeken vagy szőnyegen, így megkönnyítve a kommunikáció feltételeit.

A **foglalkozás felépítése** ajánlottan a következő:

- Üdvözlés

- Beszélgetés
- Közös tevékenység/játék
- Szociális kompetenciák fejlesztése
- Zárás

A ráhangolódást a nap elején, 20 perces időtartamban, heti 1-3 alkalommal, osztályfőnöki vagy etika óra keretében, vagy a tanítási óra előtti időszakban, vagy a délutáni foglalkozások elején valósítjuk meg.

4. „Te órád”

A „Te órád” az iskolákban szabadon választott speciális formában jelenik meg tanórán kívüli foglalkozások, napközis foglalkozások keretében. **„Te órád”** a diák érdeklődéséhez, igényéhez, saját választásához igazítható, amely órákon az osztálykeret nem feltétlenül kell, hogy érvényesüljön. Az óra kiválasztását a pedagógus segíti.

5. Házi feladat

Sem írásbeli, sem szóbeli házi feladatot nem ad a pedagógus a tanulóknak a komplex órákon, a DFHT-val, valamint a DFHT-KIP módszerrel megvalósuló tanórákon. Ez nem azt jelenti, hogy elmaradhat a szükséges gyakorlás és rögzítés, hanem azt, hogy a pedagógusnak az iskolai tanórákon kell a tanulókkal ezeket a feladatokat elvégezni. Úgy kell a mindennapokban terveznie és megvalósítania az óráit, hogy legyen elegendő idő a szükséges gyakorlásra és az új ismeretek rögzítésére az órák keretén belül. A pedagógusnak módosítania kell tervezési szokásain: legyen a tanórákon annyi gyakorlás és ismétlés, hogy ne legyen szükség otthoni tanulásra.

6. Értékelés

Az értékelés az iskola nevelőtestülete által elfogadott értékelési rendszer szerint folyik. Nincs ötös fokozatú skálán történő értékelés a reggeli ráhangolódáson, a komplex órákon, a te órádon, illetve azokon az órákon, amelyeken a DFHT vagy a DFHT-KIP módszert használják a pedagógusok.

A Komplex Alapprogram értékelési rendszerében egyaránt jelen van

- a helyzetfeltáró (diagnosztikus értékelés)
- a minősítő (szummatív értékelés)
- a fejlesztő (formatív értékelés).

Fontos szerepe van a **helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelésnek**. Ennek eredménye feltárja a pedagógus előtt a tanuló előzetes tudását, amire építheti további munkáját. Ez határozza meg az oktatási tartalmat és a módszereket. A diagnosztikus értékelést nem csak **a tanév elején** javasoljuk, ajánlott **a tanév közben** is felmérni, mennyit fejlődött a tanuló tudása. A tanév közben végzett diagnosztikus értékelés eredménye alapján a pedagógus dönthet arról, hogy változtat-e tanítási stratégiáján. A **tanév végi** diagnosztikus értékelésnél a pedagógus arról kap visszajelzést, milyen szinten sikerült a tananyagot megtanítani, a tanuló pedig arról, hogy mennyire sajátította el a követelményeket.

A **minősítő (szummatív) értékelés** egy tanulási szakasz lezárásakor, például egy témazáró dolgozat írásakor jelenik meg. Azt minősíti, hogy a tanuló mennyire sajátította el a tananyagot. A minősítő értékelés igen gyakori a hazai iskolákban.

A **Komplex Alapprogramban kiemelt szerepe van a személyre szabott, differenciált, fejlesztő (formatív) értékelésnek.** Ennek célja **nem a minősítés, hanem a tanulás támogatása.** A pedagógus, miután felmérte a tanuló tudását, és segített a tanulónak a tanulási cél kitűzésében, támpontokat ad a megteendő lépésekről. Majd nyomon követi a tanuló egyéni haladását, és személyre szabottan segíti a tanulási folyamatot. A fejlesztő értékelés alkalmazásánál a pedagógus a **gyermek önmagához mért fejlődését veszi figyelembe.** Folyamatos visszajelzést ad a tanulónak erősségeiről és hiányosságairól, megbeszéli vele a tanulási célokat, az értékelési szempontokat, a teendőket, és a teendők határidejét. A tanuló egyéni haladásáról és erőfeszítéseiről visszajelzést ad. A pedagógus visszajelzésének mindenképpen tartalmaznia kell a tanuló részéről sikeresen megoldott problémákat, a további fejlesztést igénylő területeket és a teendőket.

Az értékelésnek fontos része legyen

- az önértékelés
- a társak értékelése.

Legyen szubjektív, kvalitatív és szöveges.

Figyelembe kell venni az eltérő kiindulási nyelvi szinteket.

7. A pedagógusok helyi intézményi feladatainak áttekintése, illesztése a Komplex Alapprogramhoz

A pedagógusok feladata kiegészül a DFHT, DFHT-KIP órák megszervezésével, a kapcsolódó dokumentumok (óraillusztrációk) elkészítésével.

A választott alprogramokhoz kapcsolódó komplex órák megszervezése, megtartása, foglalkozás illusztrációk készítése.

Te órád megszervezése, megtartása, foglalkozás illusztrációk készítése.

Az elkészült óraillusztrációk, foglalkozás illusztrációk, tapasztalatok megosztása a kollégákkal.

Programhoz kapcsolódó további oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.

Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

8. A szülők és a tanulók tájékoztatása

A szülőket és a tanulókat a programról, annak tartalmáról, megvalósításáról az az érintett iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják szóban és írásbeli, digitális tájékoztatás segítségével.

9. Az iskolában folyó munka időkerete

Az iskolában folyó munka továbbra is két markánsan elkülönülő egységre oszlik:

a.) délelőtti időkeretben megvalósuló tanórák során

- kötelező és szabadon tervezhető foglalkozásokra, amelynek 90%-át a Komplex Alapprogram a pedagógusok módszerbeli gazdagságát tekintve nem szabályozza. A

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

tanítási órák 10%-ában ellenben kívánatos a Komplex Alapprogram tanítási-tanulási stratégiájának, a DFHT, DFHT-KIP tanítási-tanulási stratégiának az alkalmazása (differenciált egyéni munka, a rétegmunka, a pármunka, a kooperatív módszerek, a csoportmunka, a drámajáték és a projektmunka).

- A kötelező és szabadon választható időkeret része a „Komplex órák”, ahol a keresztantervi tartalmak kb. 10%-ának feldolgozása történik.

b.) délutáni időkeretben megvalósuló tanórák során

- a Komplex órák által lefedett alprogrami foglalkozások a délutáni időszakra is húzódnak;
- zajlik a „Te órád”.

Az egyes évfolyamok kötelező óraszámai alapján számított, a **DFHT, DFHT-KIP módszertant és alprogrami foglalkozást alkalmazó komplex órák arányait** alsó tagozaton és felső tagozaton az alábbi táblázatok mutatják be. Osztályösszevonás esetén az óraszámok lefelé módosulnak a 10 - 10%-os keret megtartásával.

	Összes óraszám	DFHT óra	DFHT-KIP óra	Komplex óra tanórai keretben	Komplex órai egész napos oktatás/napközi keretében
1. osztály	24	1 (1)	1 (1)	1 (1)	1 (1)
2. osztály	24	2 (1)	2 (1)	1 (1)	
3. osztály	24	2 (1)	2 (1)	2 (2)	1 (1)
4. osztály	25	3 (2)	3 (2)	2 (2)	
5. osztály	28 (21)	3 (3)	3 (3)	3 (2)	1 (1)
6. osztály	28 (21)	3 (3)	3 (3)	3 (2)	
7. osztály	30 (23)	4 (4)	4 (4)	3 (3)	
8. osztály	30 (23)	4 (4)	4 (4)	4 (3)	
Összesen	213	22	22	22	
Módosított összesen (felsős testnevelés, rajz, ének nélkül)	185	19	19	19	

Ráhangelődés:

- *Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola – székhelyintézmény*

Alsó tagozaton heti 1 alkalommal 20 perc időtartamban etika óra keretében.

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

Felső tagozaton heti 1 alkalommal 20 perc időtartamban az első tanítási órát megelőzően, további heti 2 alkalommal 20 perc időtartamban az osztályfőnöki, az etika órákon és a délutáni napközis foglalkozás keretében.

- *Csongrád és Térsége Általános Iskola Piroskavárosi Általános Iskolája*

Alsó tagozaton heti 1 alkalommal 20 perc időtartamban etika óra keretében.

Felső tagozaton heti 3 alkalommal 20 perc időtartamban az osztályfőnöki, az etika órákon és a délutáni napközis foglalkozás keretében.

- *Csongrád és Térsége Általános Iskola Szent László Általános Iskolája*

Alsó tagozaton heti 1-2 alkalommal 20-45 perc időtartamban az egész napos oktatás keretében, illetve 20-45 perc időtartamban az etika óra keretében.

Felső tagozaton heti 3 alkalommal 20-45 perc időtartamban az osztályfőnöki, az etika, a technika és tervezés órákon és a délutáni napközis foglalkozás keretében.

Komplex órák:

- *Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola – székhelyintézmény*

Alsó tagozaton etika órák keretében, digitális kultúra és osztályfőnöki órák keretében.

Felső tagozaton etika, osztályfőnöki és digitális kultúra órák keretében, valamint a napközis foglalkozás keretében.

- *Csongrád és Térsége Általános Iskola Piroskavárosi Általános Iskolája*

Alsó tagozaton etika órák keretében, digitális kultúra és a technika és tervezés órák keretében.

Felső tagozaton etika és osztályfőnöki órák keretében, digitális kultúra és a technika és tervezés órák keretében, valamint a napközis foglalkozás keretében.

- *Csongrád és Térsége Általános Iskola Szent László Általános Iskolája*

Alsó tagozaton etika órák keretében ÉA, digitális kultúra és a technika és tervezés órák keretében DA, valamint az egész napos oktatás keretében ÉA vagy DA.

Felső tagozaton etika és osztályfőnöki órák keretében ÉA, digitális kultúra és a technika és tervezés órák keretében DA, valamint a napközis foglalkozás keretében ÉA vagy DA.

„Te órád”:

- *Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola – székhelyintézmény*

Napközis foglalkozás keretében heti 4 óra.

- *Csongrád és Térsége Általános Iskola Piroskavárosi Általános Iskolája*

Napközis foglalkozás keretében heti 4 óra.

- *Csongrád és Térsége Általános Iskola Szent László Általános Iskolája*

Alsó tagozaton az egész napos oktatás keretében heti 3 óra.

Felső tagozaton a napközis foglalkozás keretében heti 4 óra.

10. Jelölések az osztálynaplókban

A digitális naplóban az alábbi jelölések szolgálnak a program megvalósításának jelölésére:

- DFHT: DFHT módszerrel megvalósított tanóra
- DFHT-KIP: DFHT-KIP módszerrel megvalósított tanóra

Csongrád és Térsége Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programja

- LA: logika alapú alprogram
- ÉA: életgyakorlat alapú alprogram
- DA: digitális alapú alprogram
- TÓ: „Te órád”
- RÁ: ráhangolódás

Amennyiben aktuálissá válik:

- TA: testnevelés alapú alprogram
- MA: művészet alapú alprogram